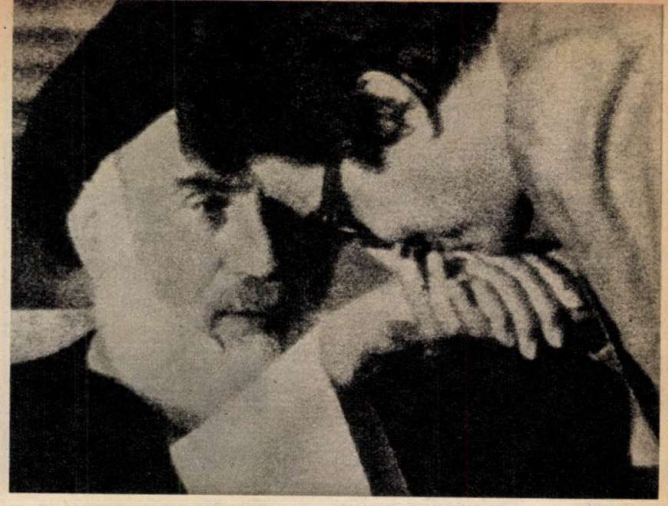

AZ ELFELEJTETT KÉZCSÓK

Változó és forrongó időben, változnak azok a dolgok is, amit egy városban megnézni érdemes. Teherán egykori idegenvezetői eldobhatják jegyzeteiket. Elfelejthetik, amit tudnak. Mert, ha egyszer majd újra turisták jönnek (egyelőre nem nagyon akaródzik senkinek ebbe az országba kirándulni), azok már egészen biztosan másra lesznek kíváncsiak, mint a hetvenes évek utasai.

KÉPEK — ROBBANÁSOK

Nemrég, amikor Iránban jártam, a főváros utcáin barátaim éppen úgy mutogattak jobbra-balra, mint valami turistacsoport vezetői. Amit mutogattak viszont, az nem hiszem, hogy néhány évvel ezelőtt látvá-

nyosság lett volna. Megnéztük például azt a hatalmas diadalívet, amelyet az egykori uralkodó, a sah (a királyok királya, a pávatrón ura) saját dinasztiájának dicsőségére állíttatott. De nem azért néztük, hogy az emlékmű és a volt uralkodó nagyságán elámuljunk, hanem, hogy megszemléljük a képeket a diadalív oldalán és kiböngésszük az odafestett feliratokat. A képeken Ajatollah Ruhollah Khomeini főpap komor, szakállas öregember-arca nézte (vagy ötszáz példányban) a járókelőket. A feliratokon a forradalmat dicsőítették és nyomdafestéket nemigen tűrő megállapításokat tettek a sahra és ügynökeire. (Ha a nyomdafesték nem is, a fekete festékes pemzli elég jól tűrte ezeket a kifejezéseket.)

Megnéztük Firdauszinak, a nagy költőnek a szobrát is. De csupán azért, hogy emlékeztessenek: ez a nagy tüntetések gyülekezőpontja. Innen indulnak azok, akik nehéz időkben a forradalmi változások mellett tesznek hitet. Elég gyakran indulnak mostanában is — a nehéz idők nem szűntek meg. Erre két nagy gödör emlékeztet Teheránban. Az egyik helyén az Iszlám Köztársasági Pártnak volt a székháza. A másik a miniszterelnöki palota egyik szárnyának a helyén tátong. Két emlékezetes nagy robbanás helyszíne a két gödör. Az egyiknél több mint hetvenen haltak meg

— köztük Behesti ajatollah, aki Khomeini után a második leghatalmasabbnak számított. A másik merénylet — több politikussal együtt — Radzsai elnök és Bahonar miniszterelnök életét követelte. Most iráni nemzeti zászlók lobognak a gyász emlékhelyén — és persze itt is láthatók a Khomeini-képek.

POMPA ÉS NYOMOR

A forradalmi Teherán látnivalói közé tartozik az amerikai nagykövetség is. A főváros legforgalmasabb pontján, széles utak kereszteződésében áll a magas kerítéssel övezett park, a hatalmas palota, amelyben több mint egy éven át túszként tartották fogva a követség alkalmazottait. Az amerikaiak 1980-ban kísérletet tettek arra, hogy helikopteres kommandó alakulatokkal kiszabadítsák a túszokat. A nagykövetség előtt állva (ahol olyan forgalom van, mint délutáni közlekedési dugók idején a budapesti Lenin körút és Rákóczi út kereszteződésében) arra gondol az ember: ilyen ötlete csak annak támadhatott, aki még életében nem járt Teheránban. Túszokat menteni, helikopterrel a Blaha Lujza térről?

Amerikai pedig bőséggel volt a királyi Iránban. Katonai tanácsadók, titkos ügynökök, üzletemberek. Mohamed Reza Pahlavi sah Iránja ugyanis — ahogy emlegetni szokták — a Közép-Kelet „amerikai csendőre" volt. Jól felfegyverzett hadsereg és kellő mennyiségű nagyzási mánia szükségeltetett ehhez. A fegyverekről Washington gondoskodott, a nagyzási hóbortról (és némi készpénzről) a sah. Így aztán az akkori Irán ide-oda csörömpölt a térségben a tankjain, a hadihajóin, a helikopterein. Elmasírozott például Ománba, hogy segítséget nyújtson a bajba került királykollégának, Kabbusz szultánnak. Kabbusz országlását felkelők fenyegették — Irán leverte a forradalmat. Az iráni csendőr megszállta az öböl szigeteit is. (Az arab emirátusokhoz tartoztak ezek korábban.) A szigetek birtokában Pahlavi sah ellenőrizte az olajtankhajók útvonalát.

Miközben a gyerekkorától — közvetlen környezete által — istenként tisztelt uralkodó külhonban erejét próbálgatta, odahaza

Reza Pahlavi sah, a „királyok királya" gyermekként és uralkodóként a „pávatrónon". Az utóbbi forrónak bizonyult...

Az indulatok világa lett Irán, a gyűlölet naponta szedi áldozatait

megbillent alatta a trón. Birodalmát az az egyre táguló szakadék feszítette szét, amely az olajjövedelmek révén mesésen meggazdagodott tízezreket elválasztotta a változatlanul a középkorban élő tízmillióktól. Keleti pompa — nyomor, kifinomult kultúra — írástudatlanság, könnyű, szabados élet — sötét, durva elnyomatás. És még valami fontos: az egyik oldalon az Európából behozott divatok, szokások, életforma — a másikon pedig évszázadok változatlan hagyományai, mély vallásosság, mintegy a nem embernek való élet elől szolgáló végső menedék.

LÁBCSÓK

Így történt aztán, hogy a forradalmi mozgalom élére az iszlám papság állhatott. A papság a Korán által hirdetett egyenlőségi eszme segítségével Irán lakóinak

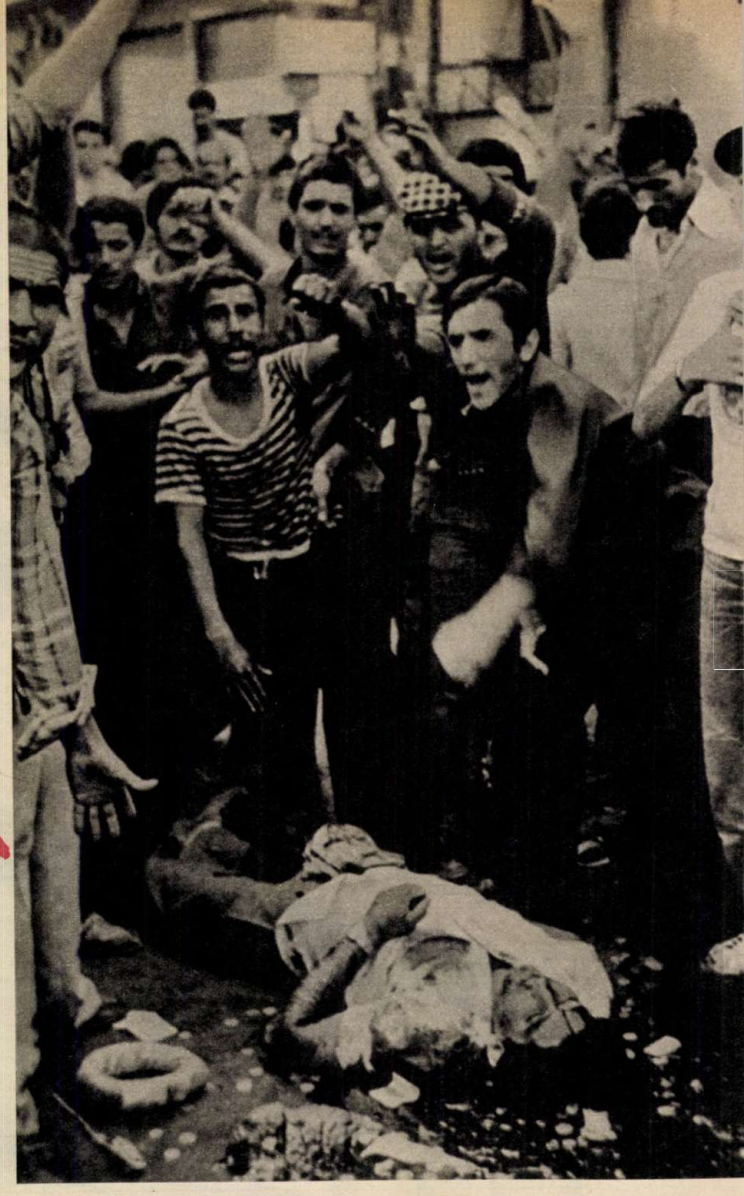

túlnyomó többségét maga mellé állította. Khomeini ajatollah — aki előbb Irakban, majd Párizsban élt — a forradalmi folyamat vitathatatlan és szentként tisztelt vezetője lett. Hazatérése után pedig az ország tényleges irányítója. A sah távozott. Egy hűséges híve — egy ezredes — a repülőtéren (szokás szerint) megcsókolta előtte a földet és az uralkodó csizmáját. A hódolatnak ez volt az utolsó gesztusa. Iránban a lábcsók korszakát a kézcsók ideje váltotta föl. Khomeini főpapot így köszöntötték (és köszöntik) hívei.

Kézcsókkal szegődött Khomeini segítőtársának Baniszadr, aki aztán ez év májusáig Irán elnöke volt. Baniszadr a vallási erők segítségével emelkedett a csúcsra. Hogy neki magának mi a véleménye az iszlámról, az nem ismert. Mindenesetre nagyszerűen meglovagolta a felfelé vivő áramlatokat. Az Irak és Irán között kirobbant háború pedig egy csapásra olyan helyzetbe hozta, hogy úgy vélte: elfeledkezhet a kézcsókról. Elvégre ő volt az elnök, a hadsereg főparancsnoka — rendelkezett az ország teljes fegyveres erejével. Gondolta: kiszabadulhat az öreg pap kaftánja alól. Tévedett. Rosszul mérte fel saját lehetőségeit és a vallási körök politikai ügyességét. Alighogy kihúzta a szablyát — egy egyetemi gyűlésen bírálta az iszlám rendszert és közvetve Khomeinit — megindult a gépezet: az elnök rövid időn belül csupán *volt* elnökké változott. Bebizonyították róla, hogy hozzáértés nélkül, hibát hibára halmozva vezette a hadsereget. Hogy titokban az Egyesült Államokkal keresett kapcsolatot: támogassa puccskísérletét. (Washington ezt örömmel vette, hiszen a forradalom kezdete óta megpróbálkozott minden — nem papi — vezető meg-

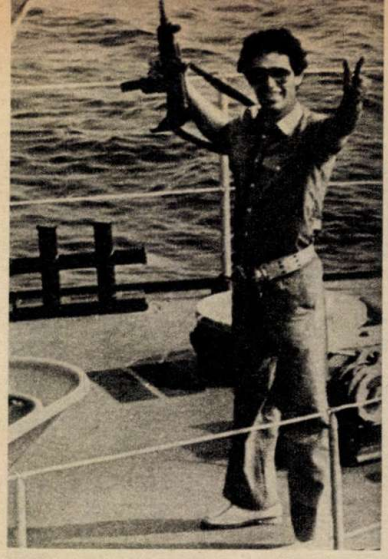

A tróntól — és a valóságtól is — távol a sah volt hívei próbálják visszaszerezni a hatalmat, de eddig csak hajót raboltak

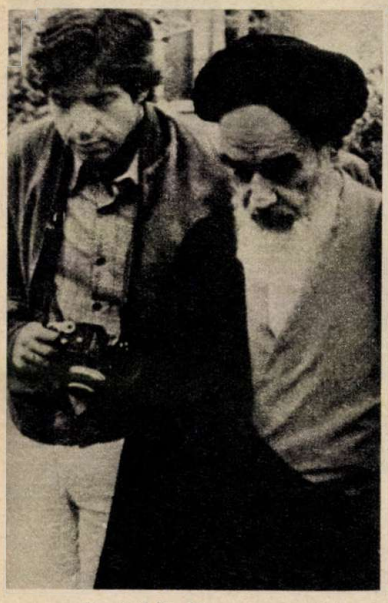

Az iráni főpap vezetésével 1979-ben győzött a forradalom, de azóta Khomeini és a többi ajatollah neve kivégzésekhez kapcsolódik

környékezésével.) Baniszadrnak menekülnie kellett.

A legújabb idegenvezetés Teheránban megmutatja azt a házat is, amelyben Baniszadr bukása után bujkált. Egy új ellenzéki mozgalom — a modzsahedinek — bújtatta. A házon golyózápor nyomai: az iráni biztonsági erők rajtaütöttek lakóin. Ha úgy tetszik, ez a ház nem csupán emlékeztető, hanem figyelmeztető is. Iránban a harc, a belső küzdelem folytatódik.

K. A.

Az Irak elleni háborúban elvesztett végtagokért kárpótlás-e a virágcsokor és a Khomeiniről készült fénykép?

ÚJSÁGHÍR: „Az iráni főügyész rendelkezése értelmében a politikai ellenzék elfogott tagjait a jövőben nem börtönzik be, hanem kézre kerítésük után – bírói eljárás nélkül –, két tanú vallomása alapján elítélik, és még aznap nyilvánosan kivégzik őket. Ez a rendelet azokra is vonatkozik, akik elősegítik a rendszer ellenségeinek menekülését, bujkálását."

(1981. szeptember 20.)

Minden külön értesítés helyett: ezúton hívunk meg benneteket „Világlátó" külpolitikai témákkal foglalkozó rovatunk rendszeresen jelentkező fórumára. Meghívásunk természetesen átvitt értelemben értendő, a világ politikai, társadalmi és katonai eseményeivel foglalkozó kérdésekre a rovat vezetője, Kereszty András válaszol, esetenként politikusok, katonák és más szakértők segítségével.

Kérdéseiteket az itt látható űrlapra írjátok le, vágjátok ki, ragasszátok fel egy levelezőlapra és így küldjétek be szerkesztőségünkbe. (Címünk: Budapest 1397, Jászai Mari tér 5.)

Kérdésem:

Nevem: .....

Címem: .....

Életkorom: .....

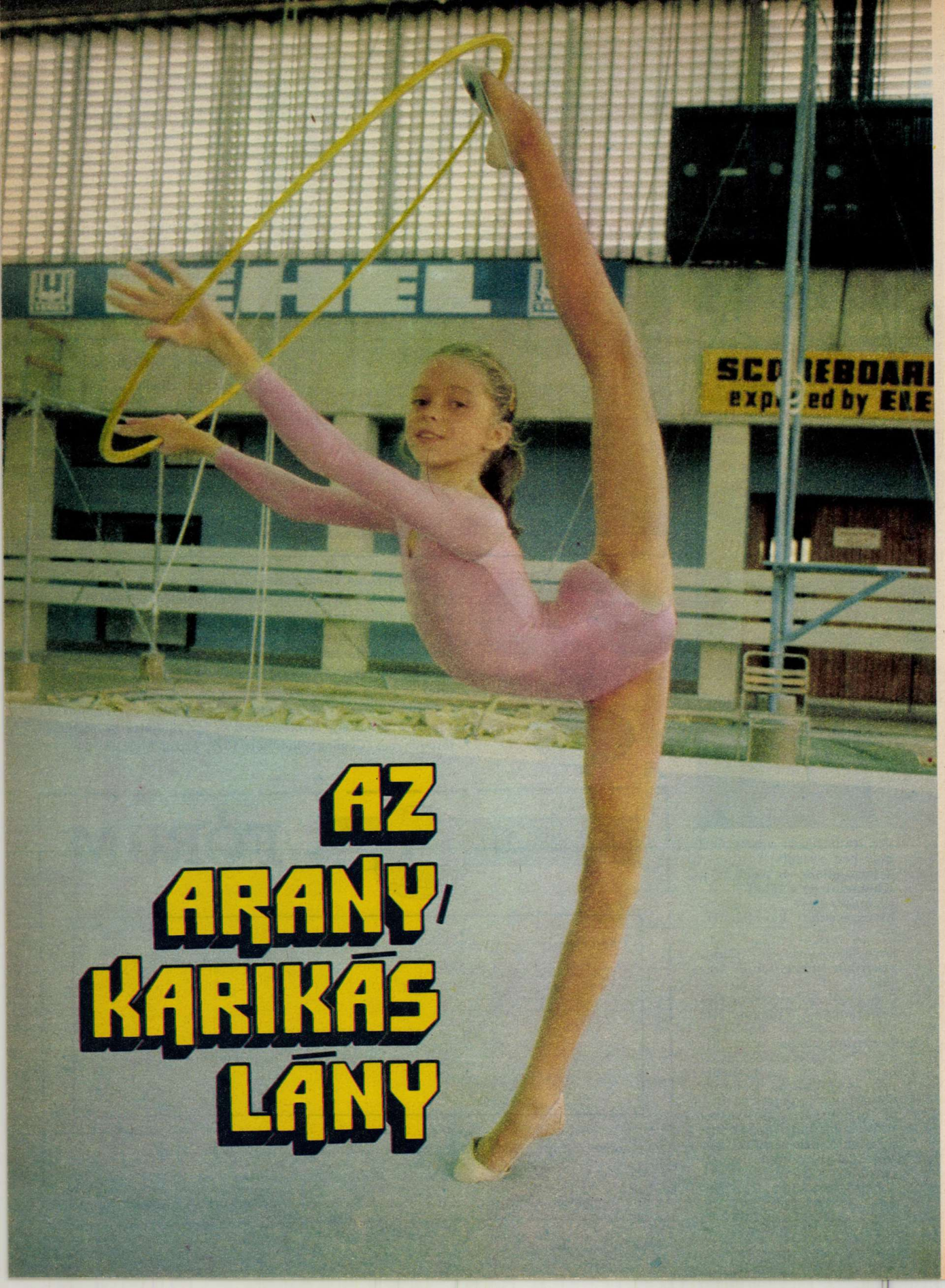

AZ ARANY KARIKÁS LÁNY

Ennek, hogy Turák Zsuzsi, a Szolgáltató Spartacus ritmikus sportgimnasztikázója élete első edzésére indult. No persze, nem egyedül, édesanyja fogta a kezét — ahogyan általában a hároméves apróságokét szokták.

— Nagyon megtetszett az egész — magyarázza Zsuzsi — el is határoztam, hogy igazán nagy versenyző leszek. Győzni fogok, dobogóra állok, érmeket szerzek.

A FELNŐTT VÁLOGATOTTBAN

Turák Zsuzsi ma, tizenhárom évesen, a felnőtt válogatott keret tagja, s emellett többszörös serdülő- és ifjúsági bajnok.

— *Áruld el a titkodat!*

— Nincs titkom! Rengeteget járok edzésre, naponta három-négy órát töltök a tornateremben. Még sohasem untam meg a gyakorlást.

— *Sohasem érezted azt, hogy az edzések, versenyek miatt nem marad elég időd a kikapcsolódásra, a játékra, a barátokra?*

— Számomra a művészi torna (mi még mindig így nevezzük a sportágunkat) a kikapcsolódás, a játék. Itt maga barátait.

Első, igazán nagy sikerét tavaly érte el Szófiában, ahol az úgynevezett Arany Karika versenyen — a serdülők nem hivatalos kis világbajnokságán — harmadik lett. Idén júniusban pedig a tizennyolc évesek között is megismételte ezt az eredményt — ugyancsak Szófiában. Mindehhez tudni kell azt is, hogy Bulgária a sportág egyik „nagyhatalmának" számít.

Zsuzsiról filmfelvételek, cikkek, riportok készültek... Ahogyan mondani szokták: befutott.

— *Mit szóltak az osztálytársaid az eredményeidhez?*

— Nálunk, a zuglói Vámos Ilona Általános Iskolában a tanárok is, a tanulók is szeretik a sportot. Természetesen örülnek a jó eredményeimnek. A lányok közül néhányan rendszeresen ki is járnak a versenyeimre.

— *És a fiúk?*

— Ők nem. Azt mondják, ciki dolog egy lány eredményeiért izgulni.

KÖNNYEK DORCIÉRT

Turák Zsuzsi gyakorlatainak összeállítását Kovács Györgyi, a ritmikus sportgimnasztika ötszörös magyar bajnoka végzi. Az edzéseket pedig Pirák Gábor irányítja.

— Gábor nagyon szigorú edző, nála nincs lógás, feleselés. Akivel valami gond van, azt azonnal hazaküldi.

— *Azt mondják, mégis mindannyian szeretitek.*

Elpirul.

— Nagyon szeretjük, és azt hiszem, ő is minket. Ha viszont nem lenne hozzánk szigorú, akkor nem lennének eredményeink. Márpedig mindannyian ott vagyunk az ifjúsági vagy a serdülő élvonalban.

Dorci macit, a kabalababát minden versenyére magával viszi. Nagyjából egykorúak, Dorci éppen most lesz tizenkettő.

Tavaly Szófiában, azon a bizonyos Arany Karika versenyen csaknem baj történt... A megnyitó ünnepség előtti napon, az edzés után Zsuzsi ottfelejtette a tornacsarnokban Dorcit. Hiányát csak másnap reggel fedezte föl, s persze azonnal kisietett a csarnokba a maciért. Dorci azonban nem került elő. Zsuzsi sírt, zokogott, mihez kezd ő most már Dorci nélkül... Dorci a barátja, a kabalája... Nem is érdemes már neki elindulnia ezen a versenyen, gondolta.

Dorci néhány perccel a megnyitó ünnepség előtt került elő. A sportcsarnok igazgatójának foteljában üldögélt. Hogy miként került oda, máig sem tudni... Zsuzsi mindenesetre még jobban vigyáz azóta a kabalamacira.

„NEM MARADHATOK LE"!

— *Idén nyáron egy teljes hónapot töltöttél Bulgáriában, mint az ottani válogatott vendége. Mesélj valamit erről!*

— A bolgár versenyzők sokkal többet gyakorolnak, mint mi, idehaza. Igaz, nekik jobbak is a lehetőségeik, náluk népszerűbb a sportág.

— *Néhány év múlva már te is méltó ellenfelük lehetsz. Csak rajtad múlik...*

Kicsit gondolkodik.

— Rajtam nem múlik, én mindent megteszek ezért.

— *Apropó, Zsuzsi! És a tanulás? Hányas tanuló vagy?*

— A hatodikat négyessel végeztem, de szeretnék javítani. A rajban is, az egyesületben is sok a jó tanuló, nem maradhatok le.

— *Egyáltalán, marad valami szabad időd?*

— Elég ritkán. Ilyenkor általában Danival, a spánielemmel kergetőzünk Horányban a telkünkön. Én futok elöl, Dani utánam, Dorci meg nézi az egészet...

Pilhál György
Fotó: Halmágyi Péter

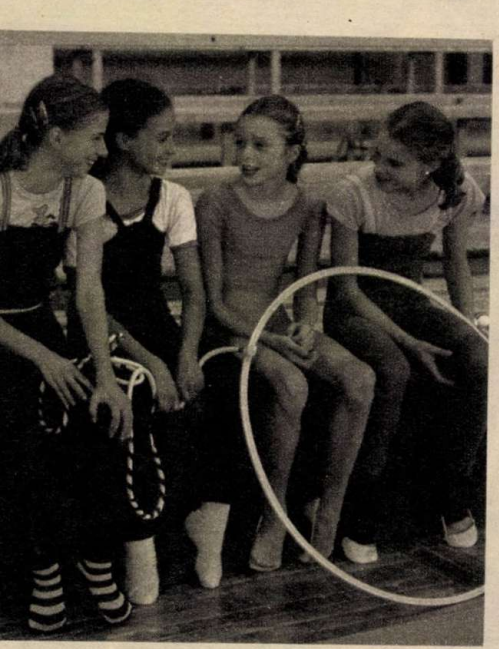

Egy lélegzetvételnyi szünet a kemény edzés közben

A három elválaszthatatlan jóbarát: Dani, a spániel, Dorci, a maci és Zsuzsi...

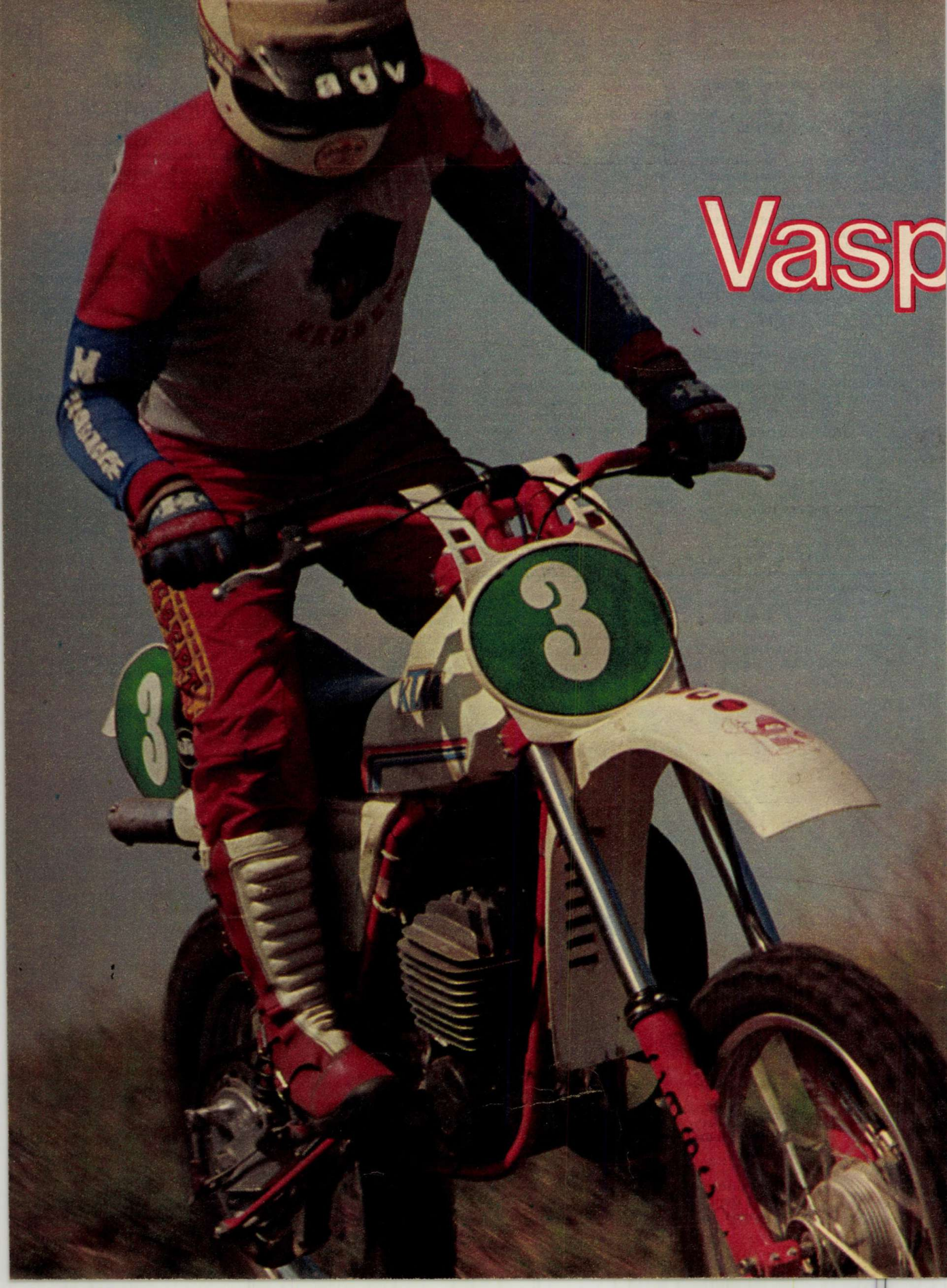
agv
3
3
Vasp

A rajt pillanatában megremeg a föld.
Egyszerre rugaszkodik el vagy harminc motoros.
Pár méter után levegőbe emelkednek az első kerekek és utána
az ugratókon alig-alig érik a földet.

A ripa szelídítői

Mióta a kétkerekű járműveket motorral szerelték fel, a száguldás, a sebességi rekordok hajszolása, megállíthatatlannak bizonyult. A leleményes emberek mind több furcsa dologra használják a motorokat. Az angolok például triál sport néven rendeztek és rendeznek ma is versenyeket. Sziklákon, patakok medrében, erdőben, a leglehetetlenebb utakon kell végigegyensúlyozni a járművet úgy, hogy a lábnak nem szabad földet érnie. A látványos „motoralpinizmus" esetében nem kell kiszabott időre teljesíteni a távot; fő a hibátlan versenyzés.

Nálunk szelídebb formában indulnak csatába a motorosok. A túraversenyeken hosszú kilométereken keresztül a közúti forgalomban kell haladni, és közben egy-két lezárt ügyességi-gyorsasági pályán dől el a verseny. A közönségnek természetesen ezek a különpróba szakaszok tetszenek a legjobban. Végül is a motocross, a triál és a túraversenyek ügyességi szakaszainak ötvözete.

A 250–500 cm^3-es crossmotorokat hihetetlen „keményre" kell megépíteni, hiszen nem akármilyen próbának vannak kitéve a rafinált, hepehupás terepen. Elsőrendű követelmény, hogy fordulékonyak, gyorsak legyenek. A küzdelem a másodpercekért folyik a rajtzászló indító jelétől egészen a célba érésig. Harminc percen és két körön keresztül tart a gyilkos iram. Fogyókúrának is kitűnő módszer a versenyzés, mert ilyen rövid idő alatt két-három kilót lehet lefogyni. Persze, ezen a versenyen állva kell kordában tartani az „őrült" táncot járó gépet. A vasparipák „lovasai" hetente kétszer edzenek, és kora tavasztól késő őszig szinte egyetlen hétvégén sincs pihenőjük. Versenyről versenyre utaznak a csapatok. A motocross pályák mindegyike vidéken van, és ezen cseppet sem lehet csodálkozni. Az ajkai fiúknak például csak fel kell ülni járművükre, és a város

... GYAKRAN ELŐFORDUL A „KETTŐS RÖPTE"

A RAJT UTÁN ÉLRE KERÜLNI FÉL GYŐZELMET JELENT

A „MEGPRÓBÁLTATÁSOKAT" CSAK A LEGJOBBAN ELŐKÉSZÍTETT MOTOROK BÍRJÁK

SZÁRNYAI UGYAN NINCSENEK, DE REPÜLNI EGYÜTT TUD EMBER ÉS GÉP

szélén már a természet alkotta terepen gyakorolhatnak. Versenyezni azonban csak a jogosítvány megszerzése után jelentkezhet bárki az egyesületeknél. Természetesen amig a kezdő srácokból olyan crossozó lesz, mint a kaposvári bajnok, Németh Kornél, vagy a Zalkás Czuni László, hosszú, gyakorlással teli időszaknak kell eltelnie.

Kép és szöveg: Koncz Dezső

Vasparipa szelídítők

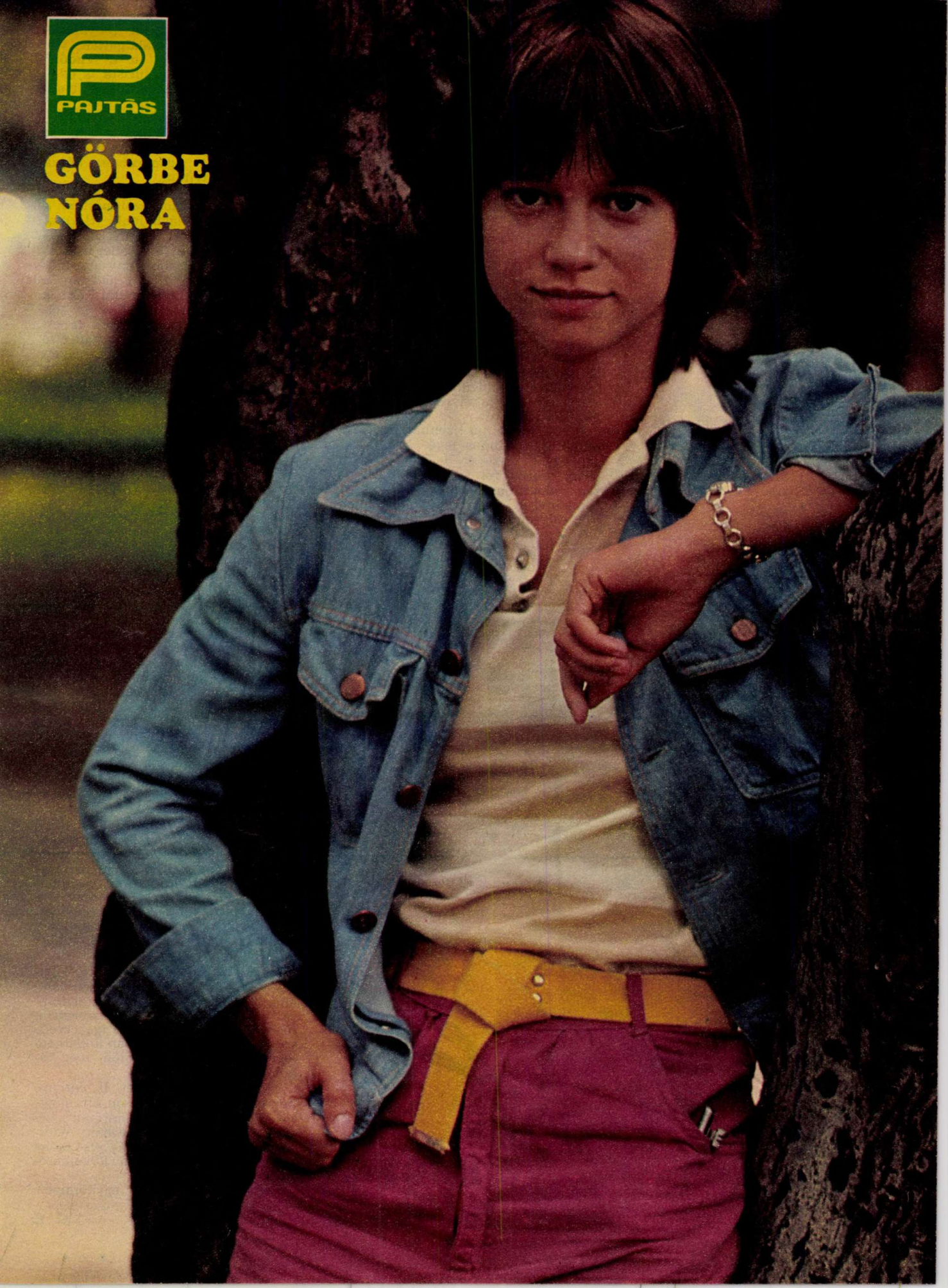
PAJTÁS
GÖRBE
NÓRA

A karate-vizsga is sikerült

Verekszik és nyomoz, biztos kézzel bánik a fegyverrel, és felveszi a harcot a legelszántabb bűnözőkkel is...

Nem a robusztus Piedone, nem is a daliás Angyal, nem a betonkemény Kojak, még csak nem is az agyafúrt Colombo — hanem Linda, a törékeny termetű, csitriarcú, talpraesett, pesti rendőrlány.

— A Linda című tizenhárom részes humoros, kalandos tévé- krimisorozat egyik részletét a Clark Ádám téren vettük fel — mondja Linda, azaz alakítója, Görbe Nóra. — A filmkamera a Lánchíd legtetején állt, és semmiféle jel nem árulkodott arról, hogy éppen forgatás folyik. A filmben tizedesi rangban, forgalomirányítóként kezdem pályafutásomat. A járókelők találgatták, vajon hány éves lehet ez a rendőr? Sőt, néhány külföldi turista is odajött hozzám — a rendőrhöz —, hogy igazítsam őket útba...

— Linda, a rendőrnyomozó „nehéz fiúkkal", bűnözőkkel is elbánik a filmen. Ez már korántsem olyan könnyű, mint egyenruhába bújva forgalmat irányítani.

— A film kedvéért kezdtem karatézni. A taekwon-do hazai mestere, a három danos világbajnok, Harmat László foglalkozott velem. A taekwon-do a sportág egyik legérdekesebb, leglátványosabb irányzata. Először csak néhány fogást akartam a hűség kedvéért megtanulni, ám a karate annyira megtetszett, hogy teljesen beleszerettem. Igaziból is elmentem vizsgázni. Az övvizsgán első nekifutásra „becélzott" sárga helyett az egy fokozattal magasabb zöld öv viselésére tartott méltónak a bizottság. Ennek legalább annyira örültem, mint egy-egy sikeres bemutatónak.

— Mozgásából ítélve, aligha lehetett ez az első találkozása a sporttal...

— Nem, dehogy! Mindig is életelemem volt a mozgás. Gyermekkoromban Szarvason nevelkedtem, ahol temérdek lehetőségem kínálkozott a „nyüzsgős" játékokhoz: húszan-harmincan összeverődtünk, bújócskáztunk, fogócskáztunk, aztán kaptuk magunkat, és lerohantunk a Körösre fürdeni, csónakázni, evezni. Már négyéves koromban balettoztam. Balerinának is készültem, de a balettintézetbe nem vettek fel. Később versenyszerűen művészi tornáztam, és tornázom a mai napig, csak persze már nem indulok versenyeken. A főiskolás évek alatt lovagoltam is. Mindez akkor csak játéknak, pompás szórakozásnak tűnt. Most azonban látom, milyen remek előkészület volt színészi pályámra, hiszen az éjszakákba-hajnalokba nyúló megerőltető forgatások fizikai fáradalmait aligha bírnám jól e „megalapozottság" nélkül...

Görbe Nóra 1979-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. A filmgyárhoz szerződött, több mint húsz filmben játszott eddig: mesejátékokban, kosztümös filmekben, mai témájú darabokban. Legjobban a mai modern lányszerepeket kedveli. Hobbija a kötés, még szövegtanulás közben is bonyolult, norvégmintás pulóvereket készít.

— Ha kell, negyvenszer is lefejtek egy-egy sort, és addig csinálom, amíg hibátlan nem lesz — magyarázza. — A lustakötést nem szeretem, mert az túl könnyű. Az az igazi eredmény, ha a divatlapokban fellelhető legnehezebb modellt kötöm meg tökéletesen.

Nóra a süteményeket is ennyire komolyan veszi. Szarvason élő nagymamájától sorra megtanulja a gyerekkorában annyira szeretett édességek elkészítését. Ha az első adag nem sikerül, nekilát a következőnek...

Semmit sem ad fel egykönnyen.

G. É.

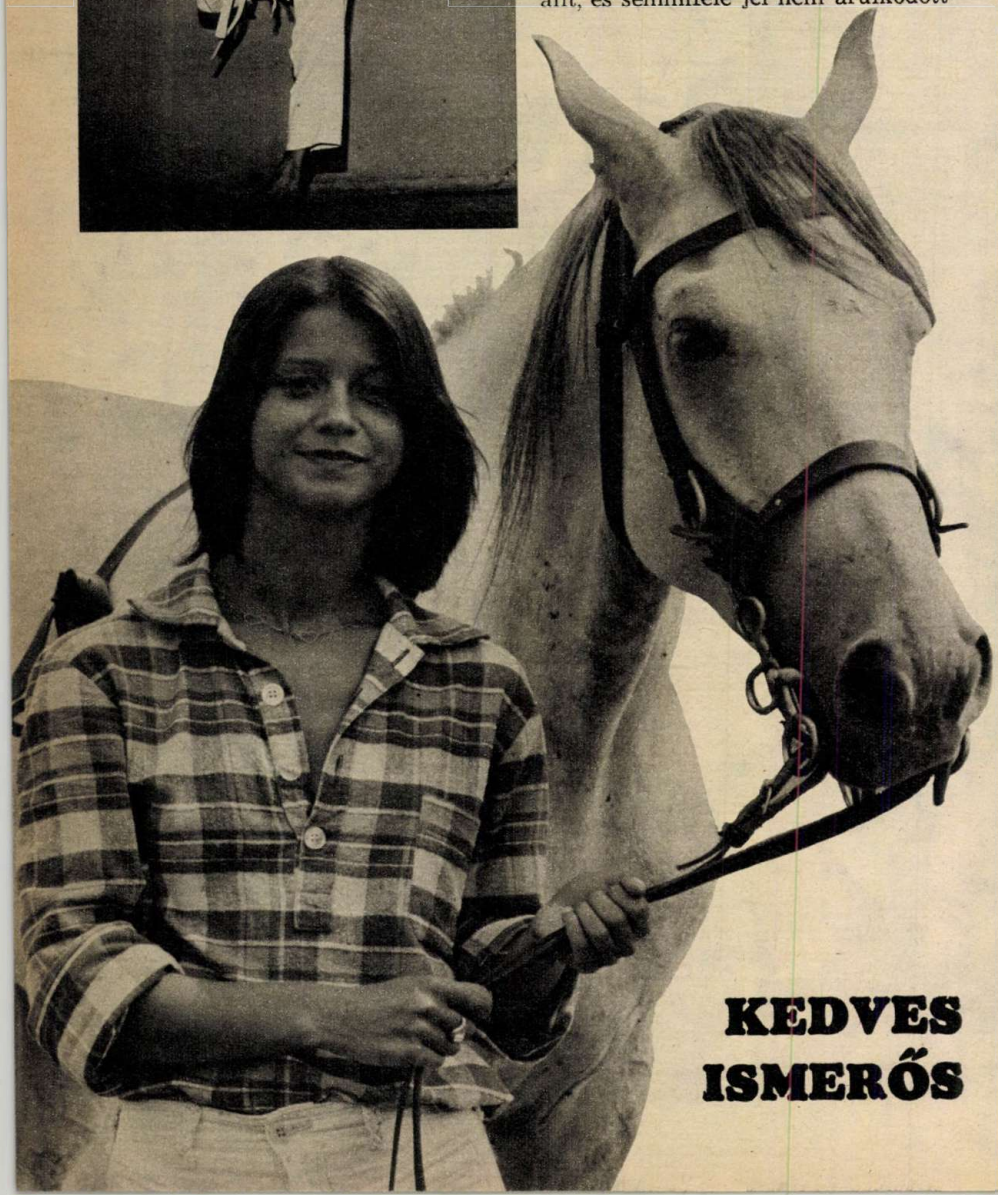

KEDVES ISMERŐS

FALI TELEFON-TARTÓ

A barkácsolás kedvelőinek most olyan, egyszerű kis bútordarabot mutatunk be, melynek elkészítése valószínűleg nem okoz gondot, és az egész családnak örömet szerezhetünk vele.

Ha kész deszkalapokat találunk, az a legszerencsésebb. Különösen a puha fenyődeszkát könnyű megmunkálni. Persze ilyen „tálcán kínált" nyersanyagot ritkán lel az ember. Talál viszont kiselejtezett, régi szekrényt, félredobott polcdarabot, öreg asztalt stb. Sokszor még örülnek is a szülők vagy a szomszédok, ha megszabadulnak egy-egy — már csak a helyet foglaló — ósdi alkotmánytól. A régi bútorok faanyaga viszont rendszerint még kitűnően felhasználható, csupán néhány csiszolóvászon és kis türelem kell hozzá. A bútort szedjük szét elemeire, és a lapokat egy fadarabra tett csiszolóvászonnal csiszoljuk le annyira, hogy az öreg, kopott festékréteg teljesen eltűnjön róla. Faanyagot vásárolhatunk barkácsboltokban, ezermesterboltokban is. Ilyen helyeken például gyakran találunk hulladék faforgács- és pozdorjalapokat (ezek nem is drágák), vagy rétegelt lemezt.

Ha a szükséges mennyiségű faanyagot sikerült beszereznünk, kezdhetjük is a kivitelezést. Először is a fődarabokat — az ábra szerinti méretre — rajzoljuk elő a nyers lapra. Ha meggyőződtünk arról, hogy az anyaggal elég gazdaságosan bántunk (nem marad majd sok kis, használhatatlan darab), akkor lombfűrészszel vagy asztalosfűrésszel — az előrajzolási vonalat pontosan követve — vágjuk ki a polcelemeket. Vékony (10 mm-esnél nem vastagabb) rétegelt lemeznél még használható a lombfűrész, vastagabb anyagnál inkább erősebb kézifűrésszel érdemes vágni. Arra azonban mindenféle fűrésznél ügyeljünk, hogy a penge egyenes vonalban, és a vágott lapra merőlegesen haladjon.

Következő munkánk a vágott élek egyenesre csiszolása. Ezzel a művelettel lehet az apró méreteltéréseket is kijavítani. Fontos, hogy a trapéz alakú oldalfalak pontosan egybevágóak legyenek, a többi darabnak pedig a hosszúsága egyezzen. Az elemek összeállításánál szintén több lehetőség közül válogathatunk. Legegyszerűbb a szegezés, de ezt a megoldást csak „valódi" fa (pl. fenyődeszka) felhasználásánál alkalmazhatjuk, mert az úgynevezett műfák (rétegelt lemez, pozdorja-, faforgács lap) könnyen hasadnak és a szeget sem fogják meg elég erősen.

Valamivel bonyolultabb, de erősebb is a facsavaros kötés, de a hasadásra itt is vigyázni kell. A csavarok helyét a csavarátmérőnél valamivel kisebb (pl. 4 mm-es csavarokhoz 3 mm-es) fúróval fúrjuk ki. Figyeljünk arra, hogy a fúró hegye a deszkaél közepére kerüljön. Előfúrás után a darabokat süllyesztett fejű facsavarokkal erősítsük össze. Aki — legalább alkalmilag — jobb felszereléshez is hozzájuthat, az választhat szebb és precízebb fakötési módokat, pl. csapolást.

A telefonpolc homloklapja egy hosszú, úgynevezett zongorapánt körül elfordulva lehajtható. Ehelyett is alkalmazhatunk egyszerűbb megoldást: két csuklóspánt ugyanolyan megbízhatóan tartja a homloklapot és olcsóbb is. A teljes lenyílást két csúszópánt akadályozza meg, melyeket szintén üzletben, mint szekrénytartozékokat kell megvásárolnunk. A telefonpolcot a hátuljára csavarozott két függesztőlemez segítségével műanyag tiplikkel és facsavarokkal erősíthetjük fel a falra.

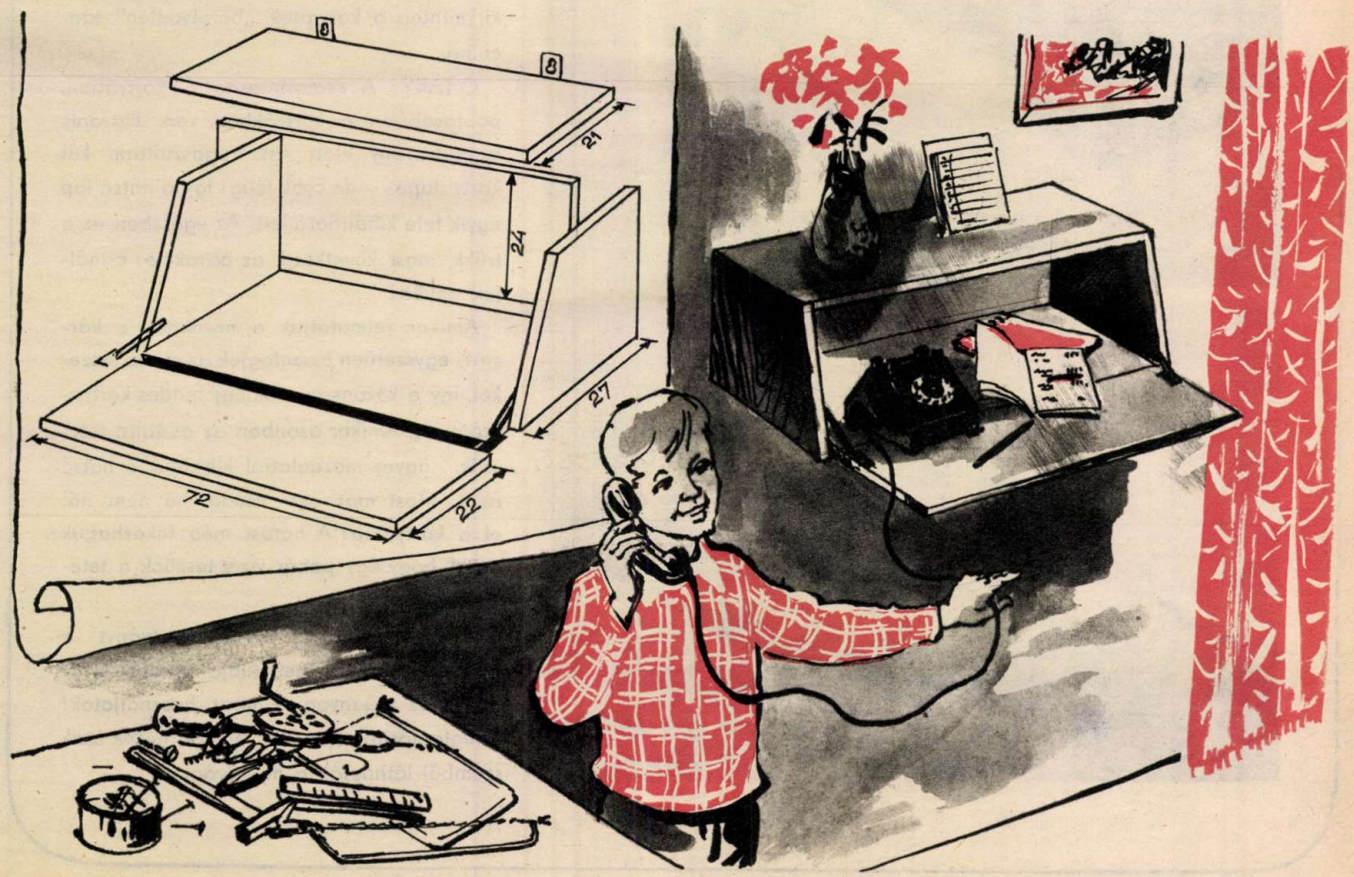

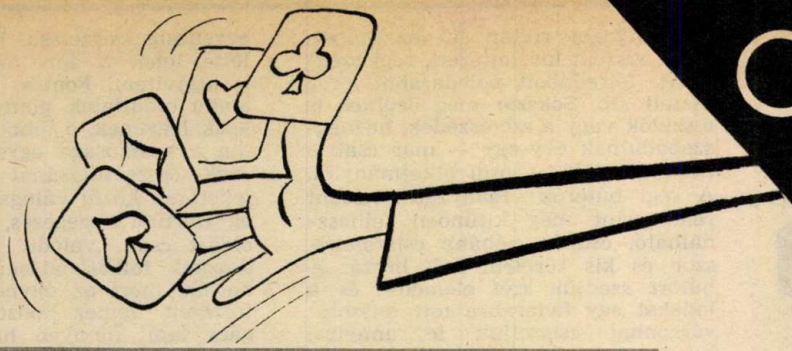

O'TAKY BŰVÉSZ-SAROK

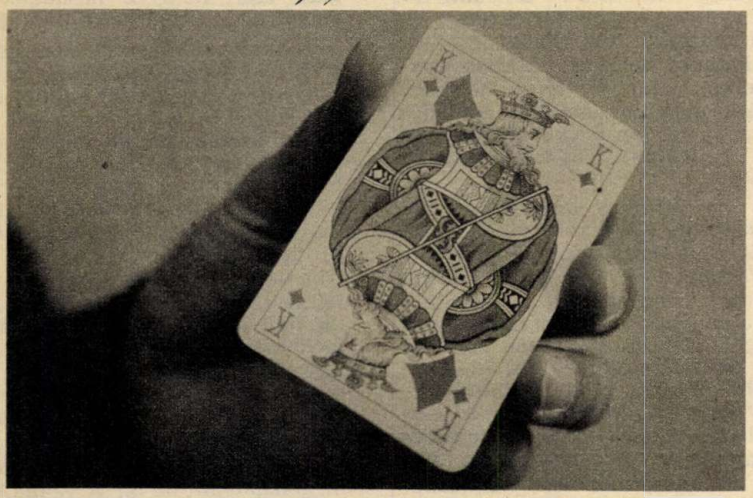

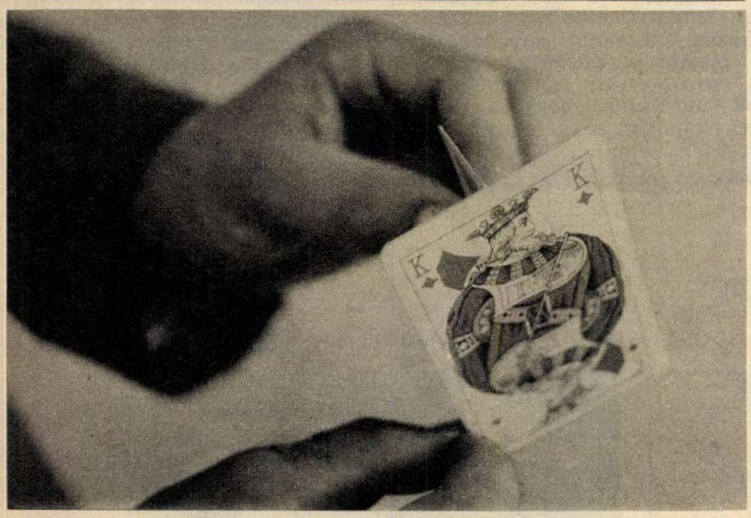

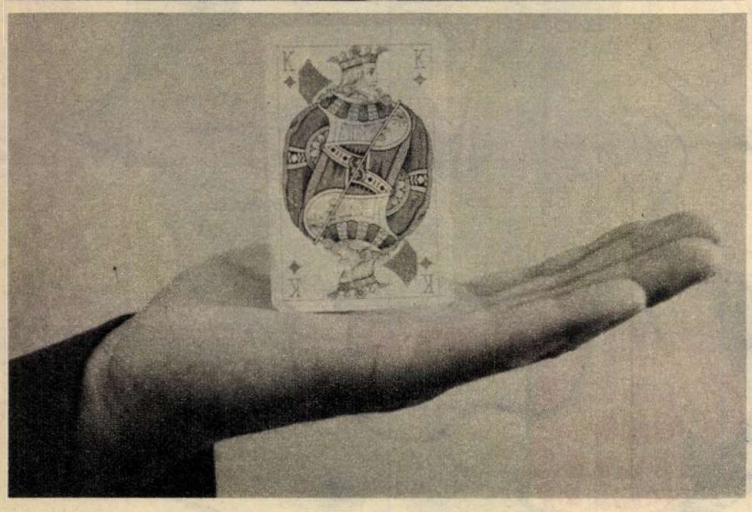

Megáll, mintha lába lenne

Kártyalapotok mindkét oldalát megmutatjátok a nézőknek, majd élével ráhelyezitek az asztalra. Ha elengeditek a kártyát, az – a közönség nagy meglepetésére – nem dől el, hanem megáll, mint a cövek. Ezután akár egy pohár vizet is rátehettek, a lap ezt is megtartja. Az egész úgy néz ki, mintha a kártyátok „borotvaélen" táncolna.

O'TAKY: A csalafintaság a kártyában, pontosabban a kártyákban van. Ugyanis a mutatvány előtt összeragasztottam két kártyalapot – de csak félig! Így a hátsó lap egyik fele kihajtható lett. Az egészben ez a trükk, most következik az attrakció; csináljuk együtt!

Amikor felmutatjuk a nézőknek a kártyát, egyszerűen összefogjuk az elálló részeket, így a közönség csak egy rendes kártyalapot lát. Amikor azonban az asztalra tesszük, ügyes mozdulattal kihajtjuk a hátsó részt. Most már nem csoda, ha nem dől el a kártyalap! A hatást még fokozhatjuk azzal, hogy egy pohár vizet teszünk a tetejére.

Aki nagyon ügyes, ezt a mutatványt a nyitott tenyerén is meg tudja csinálni. Gyakorláshoz műanyag poharat használjatok! A legfontosabb azonban, hogy a nézők csak szemből láthassák a mutatványt.

KATKÓ ISTVÁN:

Telefon-papa

(7.)

Megkönnyebbüléssel vettem tudomásul, hogy a beszélgetés elkanyarodott az öblös hangú ember vádjaitól. Örömöm azonban korai volt, mert a papa egyenesen megkérdezte a mamitól.

— Miért mondta egy idegennek, hogy mi elválunk egymástól? Melyikünktől hallotta ezt a gyerek?

— Tőlem nem.

— Tőlem sem.

— Akkor kérdezzük meg magától a gyerektől.

Már léptem is el az ajtótól, hogy ha keresnek, ne érjenek tetten a hallgatózásban.

De ez is korai volt, mert a mami azt mondta:

— Azt hiszem, ez a rákérdezés nem volna helyes módszer. Milyen fogalmai lehetnek egy tízéves gyereknek a válásról?

— Hiszen te mondtad, hogy milyen modernek. Azt hiszed, nem akad minden osztályban jó néhány elvált szülők gyermeke? Az újságok állandóan erről írnak, meg a televízió is ezt fújja.

— De én szeretlek téged, eszem ágában sincs elválni tőled.

— Hidd el, hogy én is szeretlek — harsogta a papa. — Néha dühös vagyok rád, veszekszünk is, de elválni... Nem, ez képtelenség. És most behívom a kölyköt és felpofozom.

A mami csitítgatta.

— Megérdemelné, de ezt a dolgot nem lehet veréssel elintézni. Bízd csak rám, majd kivárom a megfelelő alkalmat.

Ezt megúsztam — gondoltam, amikor a papa szabadjára eresztette a hangját. — A veréssel is mindig csak fenyegetőzik, a rendszabályozást pedig a mamára bízza.

Sietve leültem a számtanlecke mellé.

HOGYAN SIMÍTOTTA EL A DOLGOT STEFCSIK BÁCSI?

Másnap felhívtam a nyugalmazott órásmestert, és elmeséltem neki a történteket.

Stefcsik bácsi jól szórakozott az újsághirdetésen, egyetlen szóval sem korholt, amiért tréfálkoztam azzal az öblös hangú emberrel, de jókedve elpárolgott, amikor szüleim beszélgetéséről beszámoltam.

— Hmm. Alaposan belekerültél a pácba, barátocskám. Ez már nem tréfadolog! Tényleg nem beszéltél családi ügyetekről annak az alaknak? Nekem bevallhatod.

— Nem! Tessék elhinni.

— Elhiszem. Az a fickó bosszúból csinálta az egészet, hogy a szüleidet elleneed hangolja. Miért nem mondtad el rögtön az igazat? Nem volt bátorságod?

— A felnőttek jobban hisznek egymásnak, mint egy gyereknek.

— Remélem, velem kivételt teszel? — válaszolta Stefcsik bácsi. — Bár jóformán csak hallásból ismerjük egymást.

— A telefonbarátság is lehet komoly dolog — mondtam önérzetesen.

Egy pillanatig hallgattunk, majd így folytattam:

— Nem is értem, hogy miért csinálnak ekkora ramazurit? Hiszen a papa és a mami mindennap elválnak reggel, este pedig újra találkoznak.

Stefcsik bácsi nevetgélni kezdett, majd elakadt a hangja.

— Ne haragudj, de hirtelen elfelejtkeztem arról, hogy két malomban őrölünk. Ha eddig nem lettem volna meggyőződve ártatlanságodról, most a szavaid után bizonyosan tudom, hogy elképesztő rágalom áldozata lettél. Hiszen te összetéveszted a fogalmakat.

— Az lehet — válaszoltam. — De én még csak ötödikes vagyok, s mire nagy leszek, mindent megtanulhatok.

— Többet is, mint amire szükséged lehet — hagyta helyben Stefcsik bácsi. — De térjünk vissza a te esetedhez. Minden gyerek akkor boldog, ha együtt van a család, igaz?

— Néha nem. Előfordul, hogy mindenki mást szeretne csinálni. Hárman háromfélét.

— Igen. Minden együttlétnek akadhatnak kisebb-nagyobb hibái. Én például alig várom, hogy estefelé hazajöjjön a lányom, szeretnék vele elbeszélgetni, de amikor kiderül, hogy a hivatalból hazahozott egy rakás munkát, akkor szidni kezdem, amiért soha nem engedélyez magának egy kis kikapcsolódást. Ő pedig neheztel rám, amiért korholom. Ha már a lányomat szóba hoztam, elárulhatom neked, hogy néhány évvel ezelőtt férjnél volt. Egy bélyegkereskedővel kötött házasságot, akiről kiderült, hogy többet törődik egy-egy bélyegritkasággal, mint a lányommal. Férje örökösen nagyítóval vizsgálgatta új szerzeményeit, fontosabb volt neki a gyűjtőszenvedélye, mint a családi boldogság. Elvira — mert így hívják a lányomat — akkoriban szokott hozzá, hogy hazahozza az esti különmunkákat. Végül is elköltözött a férjétől. Elváltak. Csakhogy ezt a válást a bíróságon mondják ki, amikor meghallgatják mind a két felet. Egyelőre elég egy kisfiúnak ennyit tudni a válásról...

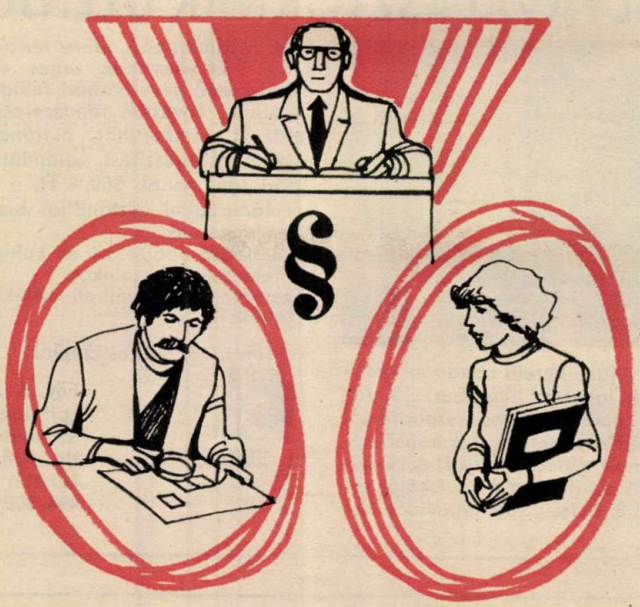

— Eddig azt hittem, hogy csak azok kerülnek a bíróságra, akiket a rendőrök kísérnek oda.

Stefcsik bácsi jót nevetett ezen a megjegyzésen, s azt javasolta, hogy most már azon törjük a fejünket, hogyan lehetne elsimítani a zongorahirdetés miatt kialakult áldatlan helyzetet.

— Hogy hívják azt az otromba frátert?

— Nem mondta meg a nevét.

— Ez megnehezíti a dolgunkat — állapította meg a nyugalmazott órásmester. — Nem, nem baj. Most búcsúzzunk el egymástól. Hadd törjem a fejem valami csudajó ötleten.

Stefcsik bácsi nekem sem árulta el, hogy mire készül. A következő napon levelet kaptunk, amely a papának és tisztelt családjának volt címezve. Szüleim szokták kiüríteni a földszinti levélszekrényt, attól függően, melyikük érkezik előbb haza. A papa már a liftben elolvashatta a levelet, mert kezében a felbontott borítékkal lépett be a szobába, és furcsállva mért végig. De nem szólt egy szót sem, lapozgatni kezdte az újságokat, de közben minduntalan az órájára sandított, várta a mami érkezését.

Amikor mami végre hazajött, a papa így szólt hozzá:

— Nézd csak, micsoda levelet írtak nekünk.

Mami elolvasta, majd tűnődve mondta:

— Ilyen szép, szálkás betűkkel már régen nem találkoztam. A régi kódexekben találni ehhez hasonló cirkalmazott kézírást. Különös!

(Folytatjuk)

A Fővárosi Szerelőipari Vállalat
az 1982/83. tanévre beiskoláz
szakmunkástanulónak
általános iskolát végzett fiúkat
a következő szakmákra:
villanyszerelő (épületvillamossági)
vízszerelő, központifűtés-szerelő,
vas- és fémszerkezeti lakatos,
kőműves, épületburkoló,
ács-állványozó.
Vidéki tanulók részére
saját kollégiumunkban
ingyenes teljes ellátást biztosítunk.
Tanulóinkkal minden szakmában
társadalmi ösztöndíj szerződést kötünk.
Jelentkezés:
Fővárosi Szerelőipari Vállalat
Budapest IX.,
Koppány u. 5—11. 1097
Telefon: 336-560/46 mellék.

FŐSZER

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat** felveszünk az 1982/83-as tanévre fonó és szövő, **fiúkat** textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felső korhatár: 15 év.

Tanulóidő: 3 év.

Társadalmi ösztöndíj: 500 Ft.

Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően havi 350—550 Ft.

Ösztöndíj-kiegészítés: 190 Ft.

Teljes ellátás havi 210 Ft-ért. Kollégiumi elhelyezés, tankönyv és munkaruha díjmentesen.

Szakmunkásvizsga után a havi kereseti lehetőség 3500—4000 Ft.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon, 7 órától 4 óráig — személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe:

PNYV MAGYAR PAMUTIPAR
személyzeti és oktatási osztály,
Budapest, Lahner Gy. u. 30. — 1046
Telefon: 693-111/115-ös vagy 224-es mellék.

PÁLYAVÁLASZTÓKNAK ÜZENJÜK

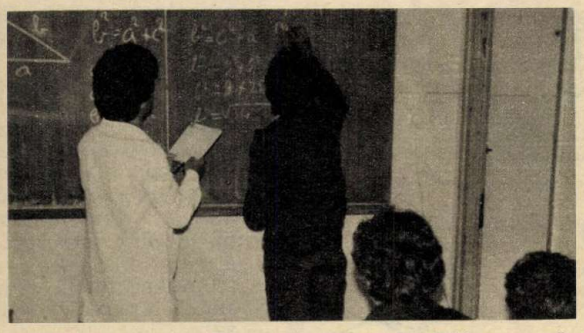

Ács-állványozó, kőműves, villanyszerelő, bádogos-tetőfedő, vas- és fémszerkezeti lakatos, hidegburkoló, fapadlózó-műanyagburkoló, épületasztalos, szobafestő-mázoló, víz-, gáz-, központifűtés-szerelő szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14–17. életévüket 1982-ben betöltik és az általános iskolát elvégezték, illetve jelenleg a 8. osztály tanulói. Vidékieknek a tanulmányi időre térítésmentesen tanulóotthont, napi 3 Ft ellenében teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk. Továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíjkiegészítést, valamint **kőműves, ács-állványozó ipari tanulóknak 500,– Ft,** a többi szakmákban 250,– Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.

Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

FŐVÁROSI
3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT BUDAPEST.

Pontos címünk:

Főv. 3. sz.
Építőipari Vállalat
Szakoktatási csoport
Bp. XIII., Lehel u. 10/a.
Telefon:
494-300/121. mellék

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYÁR az 1982/83-as tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat: fonó, szövő, kötő,

Fiúkat: textil és ruházati ipari gépszerelő, kötő és varrógép-műszerész szakmunkástanulónak 16 éves korig.

Felvételi vizsga nincs. Tanulmányi idő: 3 év.

Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően
– fonó és szövő tanulónak 350–700,– Ft,
– kötő, textilipari gépszerelő és kötőgép-műszerész tanulóknak 150–550,– Ft havonta.
Juttatások:

Fonó, szövő és kötő tanulóknak:
– az ösztöndíjon kívül havi 450–500,– Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk, a nyári szünidőre is.
– Teljes ellátás (napi háromszori étkezés) munkaszüneti napokon is, napi 7,– Ft térítésért.
– Lányok részére szakmunkástanuló otthonban, fiúk részére kollégiumban biztosítunk elhelyezést.
– 50%-os utazási kedvezmény.
– III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500–4500,– Ft között van.

Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk. Továbbtanulásra lehetőség van. Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

Cím: PNYV Kelenföldi Textilgyár
Személyzeti oktatási osztály
Budapest XI.,
Budafoki út 111–113.
1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

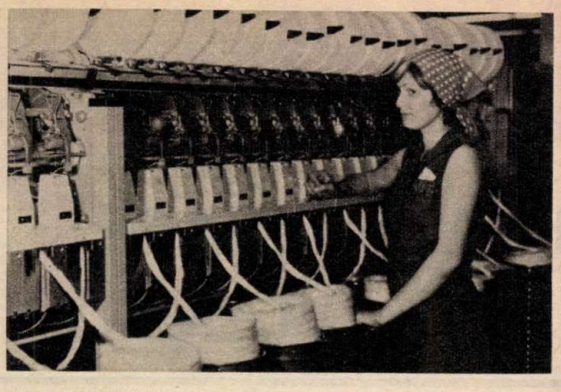

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat,** illetve textilgépszerelő, **esztergályos, lakatos és villanyszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk **szakmunkás tanulónak,**
akik az 1981/82-es tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 éves.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120,— Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybérben dolgoznak.

Szakmunkásvizsga után:
— a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kapnak elhelyezést.

Jelentkezés levél útján **„SZAKMUNKÁSTANULÓ"** hivatkozással történik.
PAMUTTEXTILMŰVEK Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, XI. ker. Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: *Budapest* Pf. 43. 1502

KERESKEDELMI TANULÓFELVÉTEL

KEDVES FIATALOK!

A Budapesti ZÖLDÉRT Vállalat általános iskolát végzett fiatalok jelentkezését várja, élelmiszer-eladó szakmunkástanulónak.

Gyakorlati oktatás a vállalat szakboltjaiban és kabinet oktatótermében
Iskolai oktatás a „Békés Glasz" Élelmiszerkereskedelmi Szakmunkásképző Iskolában (Budapest IX., Ifjúmunkás u. 31. József Attila Lakótelep)
I–II. évben tanulmányi ösztöndíj. III. évben szakmunkásbér + bolti jutalék

Címünk: Budapesti ZÖLDÉRT Vállalat
IX., Nagyvásártelep, II. emelet 22.
Telefon: 339-108.

Vidám

ALKALMASSÁGI VIZSGA

ÁLLATGONDOZÓNAK . . .

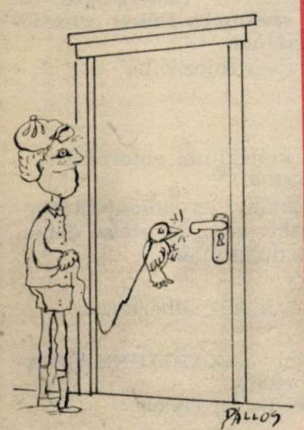

VILLANYSZERELŐNEK . . .

KARIKATURISTÁNAK . . .

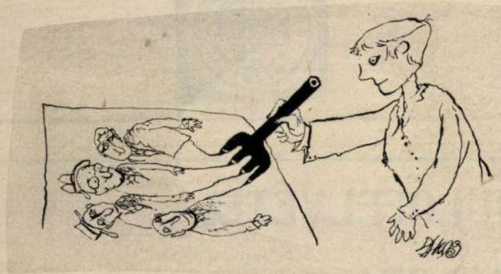

KERTÉSZNEK . . .

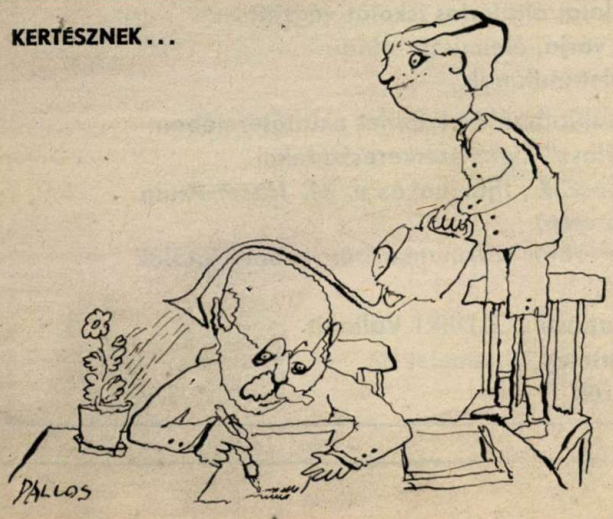

PÉKNEK . . .

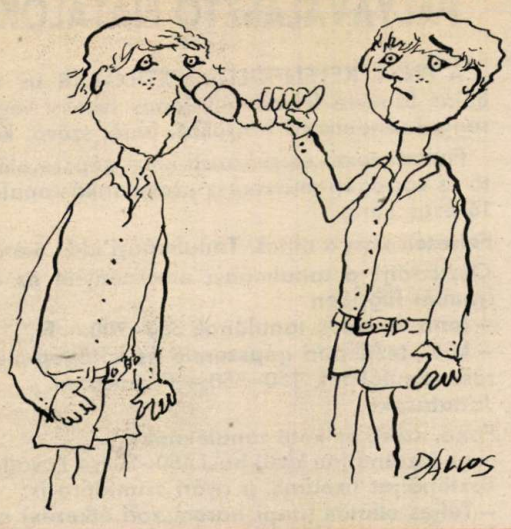

FODRÁSZNAK. . . .

TÁNCZENÉSZNEK . . .

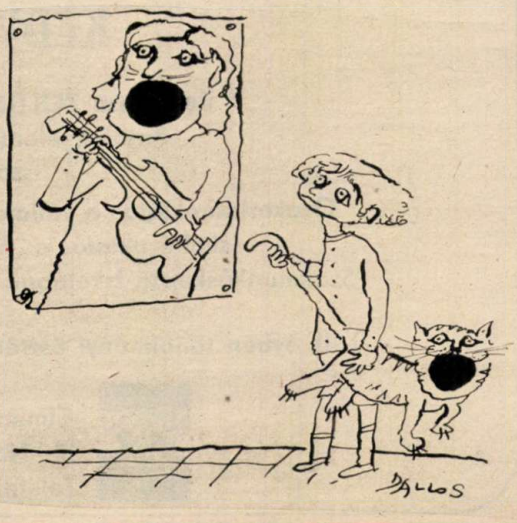

DALLOS JENŐ RAJZAI

ÉPÜLETSZOBRÁSZ LEHETSZ!

Vállalatunk az 1982/83-as tanévre felvesz a kőfaragó, épületszobrász, műkőkészítő, kőműves és ács-állványozó szakmákra szakmunkástanulókat.

A tanulmányi idő: 3 év. Érettségizettek számára 2 év.

I–II. évben a tanulók tanulmányi eredménytől függően ösztöndíjban részesülnek, 190 Ft-tól 440 Ft-ig.

A III. éves tanulóink teljesítménybérben dolgoznak.

A kiemelkedően tanuló és dolgozó fiatalokkal társadalmi, tanulmányi szerződést kötünk. **A társadalmi ösztöndíj összege: 250 Ft-tól 350 Ft-ig terjed.** Vállalatunk országos jellegű, munkáival az egész ország területén találkozhattok.

Kiemelkedő szerepe van vállalatunknak a nevezetesebb középületek felépítésében, illetve műemlékek felújításában, átépítésében.

Munkáink közé tartozik a METRO, a Budavári Palota, az Országház, a fertődi kastély stb. építése, felújítása.

Szakmáink képzési helyei: Budapesten a 36. sz. Bokányi Dezső Szakmunkásképző Intézet, Budapest XIV., Várna u. 21/b.

Pilisvörösváron, a 206. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet, Pilisvörösvár, Rákóczi u. 8., valamint vállalatunk süttői telepe.

Vidéki tanulóink részére, mindhárom helyen teljes ellátást és kollégiumot biztosítunk. **Részletes felvilágosítást személyesen, vagy írásban, a vállalat személyzeti és oktatási osztályán adunk.**

Címünk: Budapest V., Báthory u. 12.
Telefon: 111-287.

KŐFARAGÓ- ÉS ÉPÜLETSZOBRÁSZIPARI VÁLLALAT · BUDAPEST ·

VÁRUNK BENNETEKET!

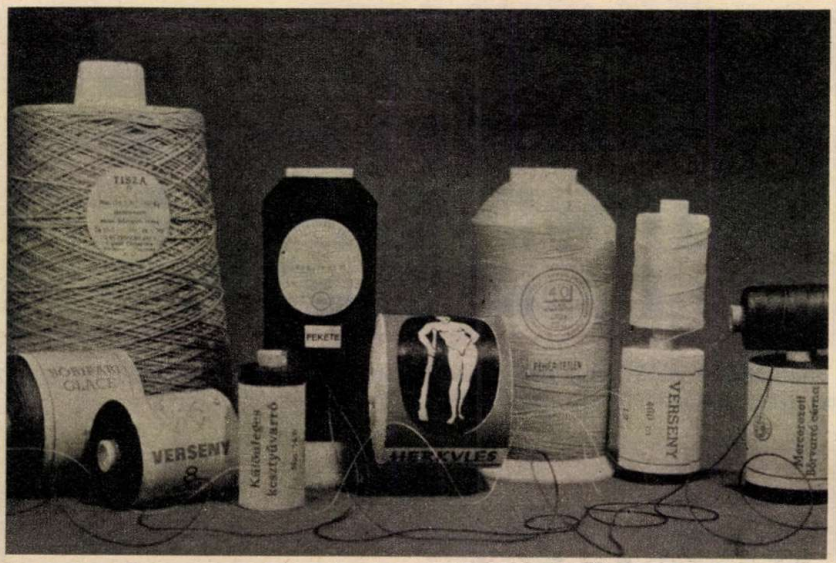

Tudjátok-e, hogy a szép színes varró- és kézimunkacérna előállításához jó minőségű fonalra van szükség? A fonás az emberiség egyik legősibb mestersége. Ma már azonban a fonalat nem rokkán, hanem modern, nagy teljesítményű gépeken, korszerű üzemben állítják elő.

Általános iskolát végzett lányokat 3 év alatt fonó szakmára képezünk ki, fiúkat pedig textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmára, valamint fonalfestő, vagy villanyszerelő, továbbá lakatos szakmára is.

Egy hét elméleti oktatatás az iskolában, egy hét gyakorlat a **PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁRÁBAN.**

Figyelmedbe ajánljuk a következőket:

A tanulmányi eredménytől függően a tanulóbér 350–560,– Ft.
Az ösztöndíj: 500,– Ft.

– 5,– Ft napi térítésért kollégiumi elhelyezést biztosítunk (lakás és háromszori étkezés)

– tankönyvek, tanszerek

– munkaköpeny, iskolaköpeny

– diákbérlet

– hazautazásnál évente 6 alkalommal 50% utazási kedvezmény.

Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőséggel alkalmazunk. Korszerű, új leányotthonunkban szállásról is gondoskodunk. A továbbtanulást segítjük, és ösztönözzük. Kérjük, hogy továbbtanulási lapjaitokat a gyár címére küldjétek.

PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁR
Személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Váci út 91. 1044

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT · ÚJPESTI CÉRNAGYÁRA · BUDAPEST-NAGYATÁD ·

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók – már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: október 26. (Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.)

TÖPRENGŐ

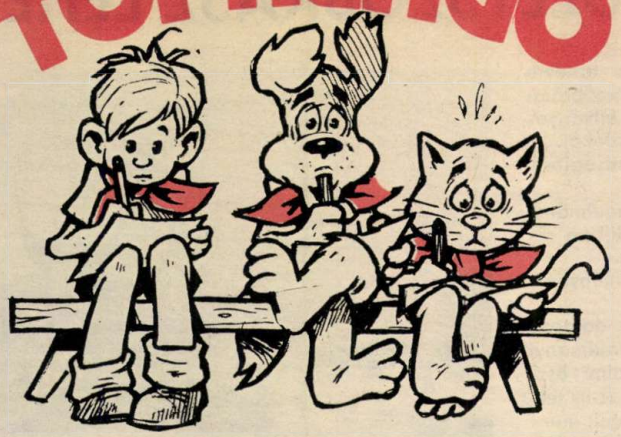

A 23. SZÁM MEGFEJTÉSEI

HARCRA BUZDÍTÓ: Nemzetemnek vagyok katonája – **GYŐZELEM:** Tápióbicske. – **MIT KÍVÁN:** Úrbéri viszonyok megszüntetése. – **TÁBORNOKOK:** Damjanich, Schweidel. – **ELŐRE, KATONÁK:** Komárom, Buda vára. – **VERBUVÁLNAK:** Kecskemét. – **NEHÉZ A RÉZÁGYÚ:** Öt különbség van a két rajz között.

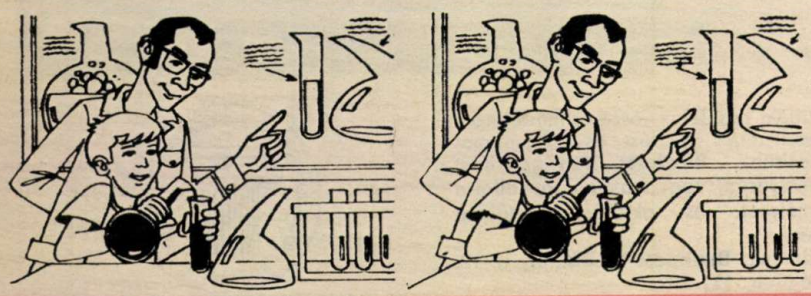

NÉZD MEG JÓL ezt a két rajzot. Egész biztosan nem azonosak. Hat különbséget találsz köztük. A legszembetűnőbb különbségből arra következtethetünk, hogy a két jelenet között hosszabb idő (mondjuk: félóra) telhetett el. Vajon miből következtethetünk erre?

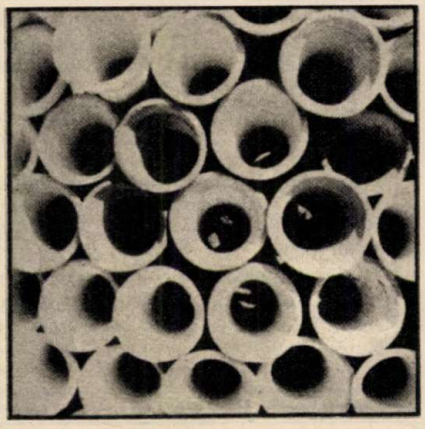

MI EZ? 1. soktölcsérű hangszóró, X. egymás mellé helyezett trombiták, 2. amfórák, felülnézetben.

TALÁLÓS KÉRDÉSEK. Tréfásak, ötletesek. Meg tudod fejteni mindegyiket?

1. Melyik két ember a legidősebb a Földön?
2. Mikor van a molnár fejetlenül a malomban?
3. Melyik szakadást nem lehet bevarrni?
4. Melyik úton nem járt ember még soha?
5. Mikor mondjuk a nadrágnak, hogy ló?

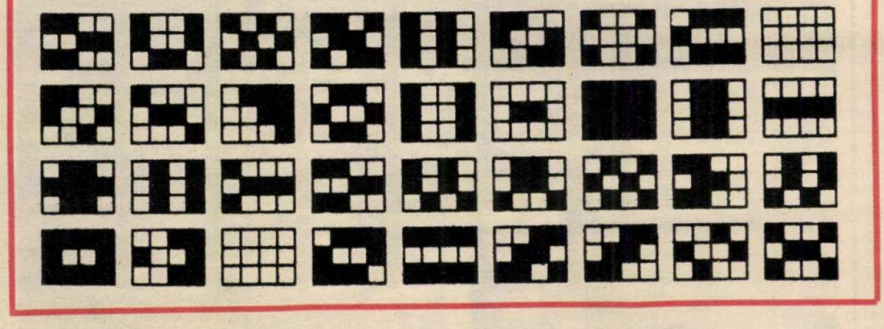

MINDEGYIK MÁS? Vagy pedig találsz e harminchat téglalap között egy-két olyat, amelynek mindenben megegyező párja van?

HOL A SZERSZÁM?

Ott van mind a négy a jobboldalon. Neked az a feladatod, hogy mindegyiket a megfelelő szakmunkás „kezébe helyezd".

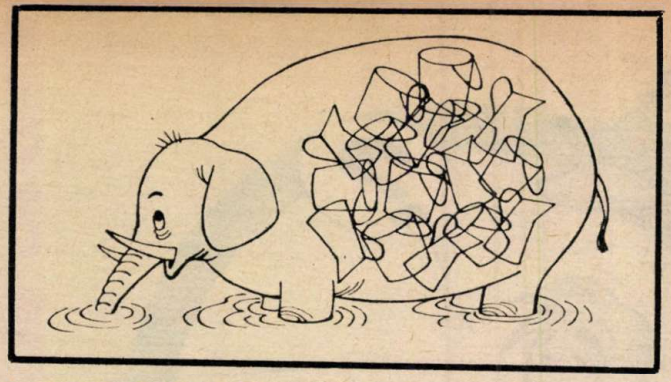

JAJ, DE SZOMJAS!: Ne gondold, hogy ez az elefánt vödröket és kancsókat evett. Dehogyis! Annyi vizet ivott, amennyi ezekbe az edényekbe belefér. Mi csak annyit árulunk el, hogy a vödrökbe 5–5 liter, a kancsókba pedig 2–2 liter víz fér.

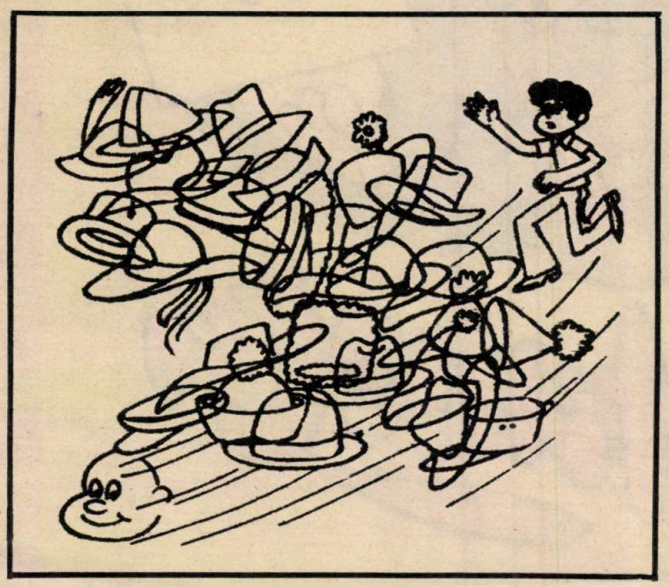

KALAPFÖRGETEG: Ezt a rengeteg kalapot, sapkát az a fekete hajú fiú őrizte. Nos, jött egy forgószél és mindegyiket felkapta. Vajon hány fejfedőt kell a fiúnak összegyűjtenie?

R	O					
	R	O				
		R	O			
			R	O		
				R	O	
					R	O

RO-RO: Az alábbi meghatározások segítségével olyan hétbetűs szavakat kell beírnod a hálóba, amelyek mindegyikében benne van e két betű.

1. Atyafiak. 2. Nagy országban laknak. 3. Afrikai állam. 4. Negyvennyolcas honvédeinknek még ott volt a puskájukon. 5. Egyhelyben türelmetlenül várakozik. 6. Költő (ékezetes ó).

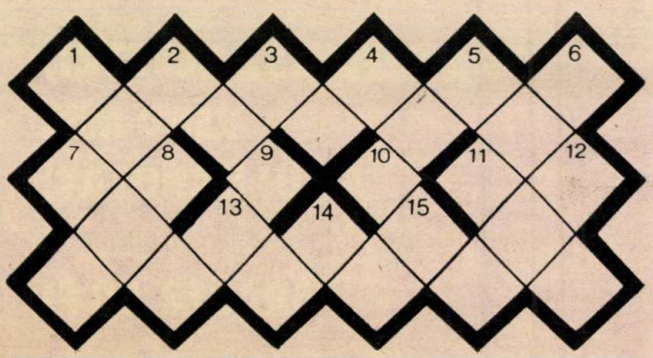

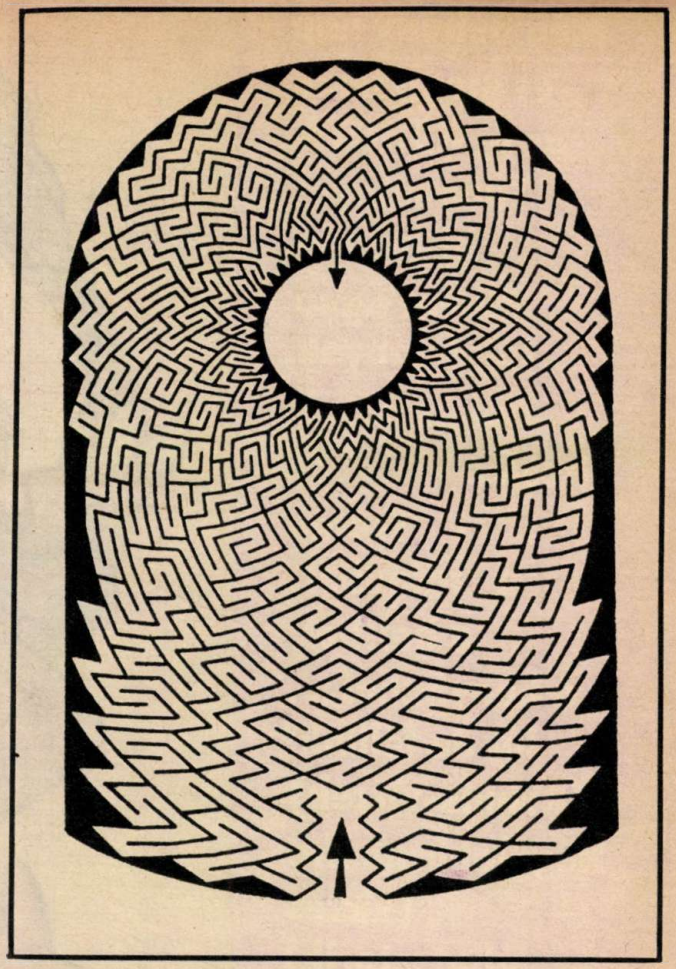

ÚTVESZTŐ: Rémes ez a labirintus! Az ember egyszerűen csak bolyong benne céltalanul. Próbáld meg, te talán bejutsz a középső, kör alakú mezőbe!

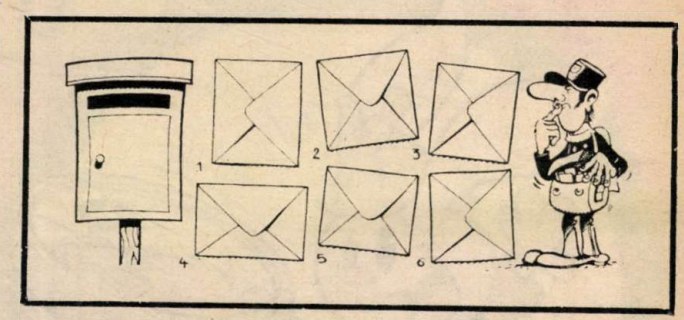

A POSTÁS azon töpreng, hogy melyik levelet dobja be ebbe a postaládába. Segíts neki!

I—Á REJTVÉNY. No, nem szamárságokat kell írnotok ebbe a hálóba, hanem olyan két-három betűből álló szavakat, amelyekben csak „I" vagy „Á" magánhangzó szerepel.

1. Észak-európai nép. 2. (balra): Vihar okozza. 2. (jobbra): Fürdünk benne. 3. (balra): morzejel. 3. (jobbra): Ez is morzejel. 4. (balra): 3,14. 4. (jobbra): A legrövidebb köszönés. 5. (balra): Ajtó része. 5. (jobbra): Szovjet autómárka. 6. Nem nagy. 7. Vízben élő állat. 8. Vízben élő növény. 9. A Kárpát-medencében élő nép volt a rómaiak idejében. 10. A vers tartozéka. 11. Felázott föld. 12. Hadd . . . 13. Talajt művel. 14. (balra): Kötőszó. 14. (jobbra): Időhatározórag. 15. Ilyés Gergely.

Még néhány nap
és megjelenik
az új HAHOTA.
Tudományos
hi-híradó.
Pihent agyú
találmányok.
Mókás nóták.
Viccek a világból.
Tréfák
a családból,
a boltból,
a konyhából...
Juj de félünk!
(Krimis-viccek)
Négylábbruhaha
(vicces
állatsztorik)

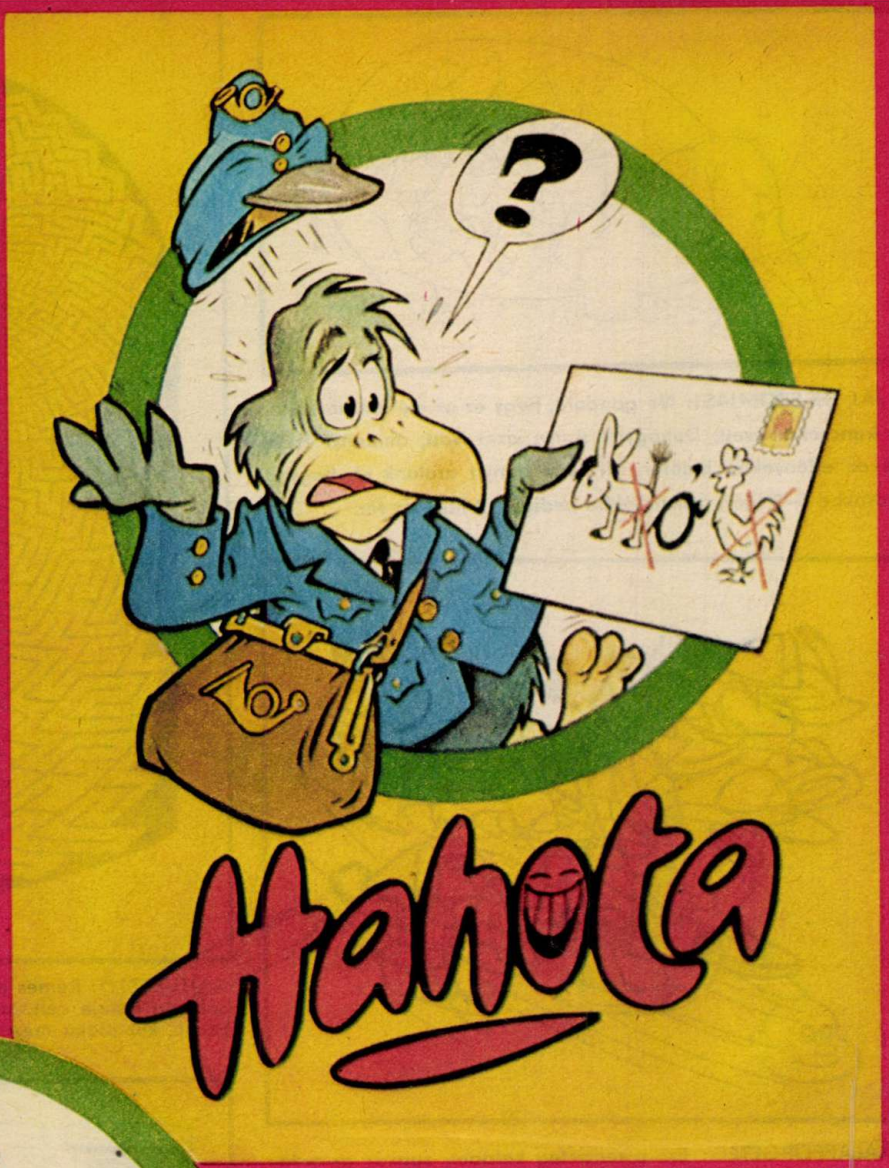

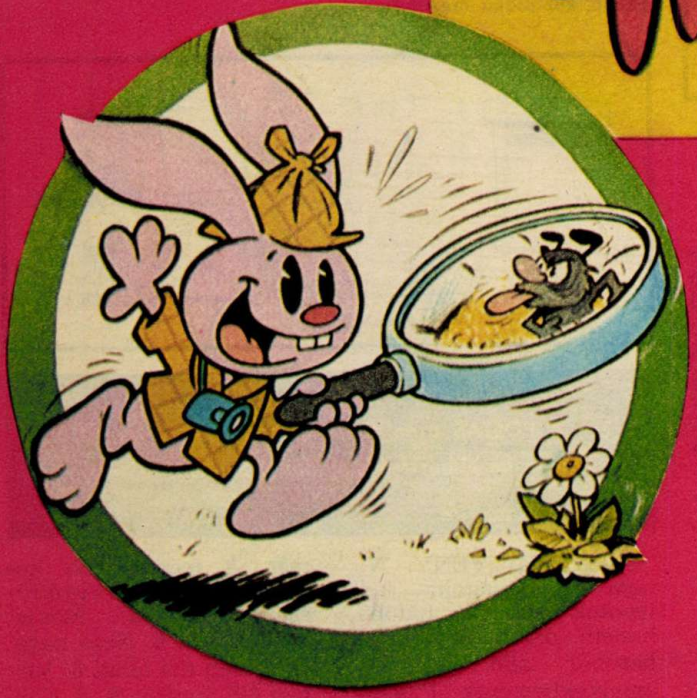

Herkules — olimpikon lesz.
Egykockás képregények.
Betegsé-gügye tanácsok
Skót viccek.
Fordítsd meg a kalapod!
(Horgászviccek)

**HA SZERETSZ NEVETNI,
VEDD MEG
AZ ÚJ HAHOTÁT!**

ÁRA: 12,50 Ft

A MŰVÉSZETEK VÁNDORÚTJÁN

A nagy nyári élmények még mindig az eszünkbe jutnak. Hiába, az emlékeket nem lehet elfelejteni. S mi a helyzet a nagyon régi, mondjuk több évszázados emlékekkel? A múzeumokból, régi könyvekből megismerhetjük őket. De nemcsak ezekből, hanem akár egy ásatásból is. Erről tanúskodnak a ceglédi úttörők.

„Mi már hatodikosok vagyunk — írja Hanga László (Cegléd, Téglagyár dűlő 62. — 2700). A nyári vakációban nagyon érdekes munkát végeztünk. Cegléd főutcáján csatornázási munkálatok közben középkori cserepeket, ruhadíszeket, csontokat találtak az ott dolgozók. Rögtön értesítették a Kossuth Múzeum régészeit. Mi is felszereltük magunkat ecsettel, spaklival, és segítettünk nekik a több száz éves használati tárgyak megmentésében. Amit találtunk, bevittük a múzeumba, nagyon örültek neki. Később a feltárt anyagból kiállítást rendeztek. Segítettünk a restaurátoroknak is, mostuk, válogattuk, ragasztottuk a különféle cserepeket és edényeket. Nagyon örültünk, hogy a kiállítás megrendezéséhez mi is hozzájárulhattunk."

Maradjunk még mindig a régi dolgoknál. A népi hagyományok ápolása nagyon dicséretes dolog, főleg akkor, ha a szabad idejét is feláldozva foglalkozik ezzel valaki. **Magyar Erika (Karcag, Arany J. u. 11—13. — 5300)** és a Nyuszi őrs benevezett a „Művészetek vándorútján" nevű játékba. Idézünk leveléből:

„Egyik vállalásunk az volt, hogy felkeresünk egy népművészt, és megismerkedünk munkájával. Szerencsénkre városunkban él Kántor Sándor és ifj. Szabó Mihály. Mindketten fazekasok. Ifjú Szabó Mihály házának udvarában épített egy nagy parasztházat, és itt rendezte be a házi múzeumát. Szép ez az épület, régi parasztbútorok állnak benne, a falakat pedig festett tányérok, korsók, kócsögök díszítik. Az egyik régi, faragott asztal mellé telepedve beszélgettünk. Szabó Mihály mesélt pályakezdéséről, kiállításairól, beavatott bennünket művészetének műhelytitkaiba is. Arra a kérdésre, hogy miért választotta ezt a pályát, így felelt: »Kötelességemnek érzem, hogy országunk népének művészetét és hagyományait munkámmal megőrizzem.« Ez a mondat különösen nagy hatással volt ránk."

Egészen más, de bizonyos mértékben azért hasonló jellegű levelet küldött **Kun Magda (Rákóczifalva — 5085).** Ő rajuknak és egy szocialista brigádnak hasznos kapcsolatáról írt. „Két éve patronál bennünket a szolnoki Volán Rákóczi brigádja. Sok szép közös kiránduláson és más rendezvényen vettünk már részt. Az idén például Csehszlovákiában jártunk. Megnéztük Pozsony, Krasznahorka és Kassa nevezetességeit. Itt koszorút helyeztünk el II. Rákóczi Ferenc síremlékénél. Utunk során a legjobban Lőcse városa és a Magas-Tátra Lomnici csúcsa tetszett nekünk, bár a dobsinai jégbarlang, Selmecbánya és Fülek is felejthetetlen élmény marad számunkra."

Eredményhirdetés

NYERTESEK

A Kalandos nyári magazin rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak:

Erős Eszter Budapest, IX.; Debreczeni Andrea, Bp. XIII.; Gervai Anita, Bp. XV.; Höchszt János, Bp. XX.; Kövér Dóra, Bp. I.; Szeredás Lőrinc, Bp. II.; Szidonya Zoltán, Bp. V.; Balkányi Gábor, Miskolc; Csákány Ibolya, Galgahévíz; Csepeli Tibor, Somlóvásárhely; Csóka Edit, Királyegyháza; Fülöp Krisztina, Örbottyán; Gulácsi Anikó, Nagykőrös; Haszilló Enikő, Kecel; Hegedűs János, Debrecen; Holczer János, Uszod; Jancsár Rita, Orosháza; Juhász Zsuzsa, Szolnok; Köpeczi Bócz Mónika, Győr; Magyar Eszter, Nyergesújfalu; Oláh Erzsébet, Nyírcsaholy; Perlaki Szilvia, Veszprém; Polák Edit és Zoltán, Sajóbábony; Rauth Ágnes, Paks; Révész Katalin, Fót; Schruf Ágnes, Tatabánya; Séllyei Erzsébet, Taktabáj; Szegedi Izabella, Beremend; Tóth László, Pázmánd.

MINI-PAJTÁS REJTVÉNYMAGAZIN

A nyári Mini-Pajtás Rejtvénymagazin hirdetési rejtvényeinek nyertesei:

„MIT TUDSZ A TEJRŐL?":

Reibl Éva, Budapest; Kraft Ildikó, Bonyhád; Kovács Zsuzsanna, Sopron; Reczetár János, Pápa; Bandur László, Nagykálló.

„AZ ISKOLAKÖPENY IS LEHET DIVATOS!":

Vass Beáta, Eger; Móri

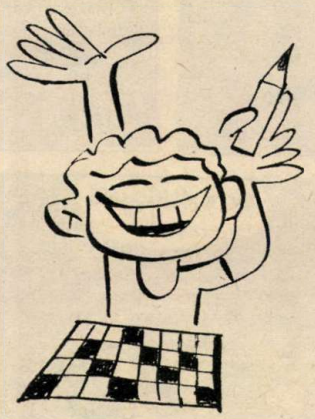

Péter, Ajka; Hegedüs Attila, Szolnok.

A nyereményeket postán küldjük el.

HAHOTA 4.

A HAHOTA 4. TANÉRT hirdetési rejtvényének nyertesei:

Rózsa Ferenc, Rétközberencs; Kobzi Ágnes, Gödöllő; Papp Éva, Fegyvernek.

A nyereményeket postán küldjük el.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná l, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 139,50 Ft
I. félévre 77,50 Ft
II. félévre 62 Ft

81.2605 Athenaeum Nyomda
Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

PIF ÉS A BRAVÚROS NYOMOZÁS 6.

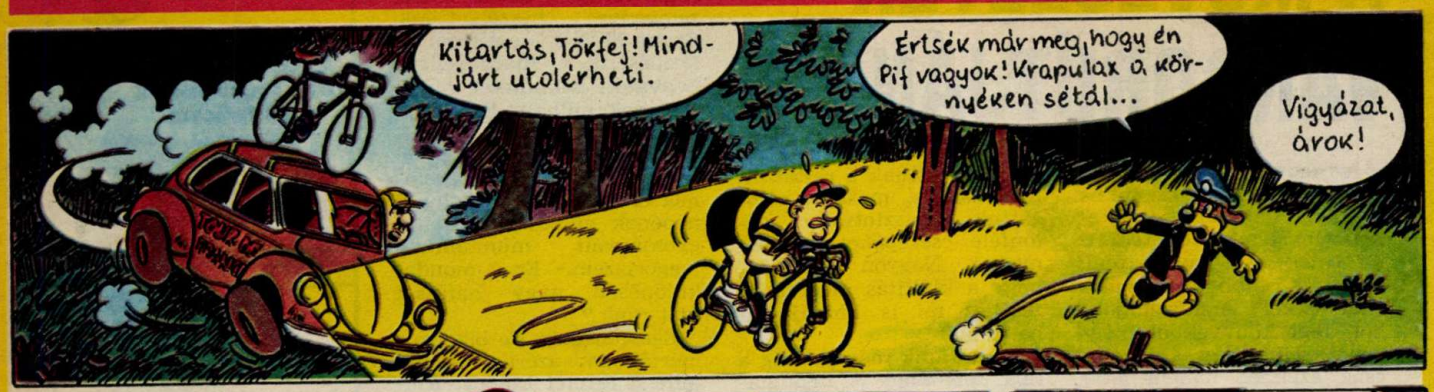

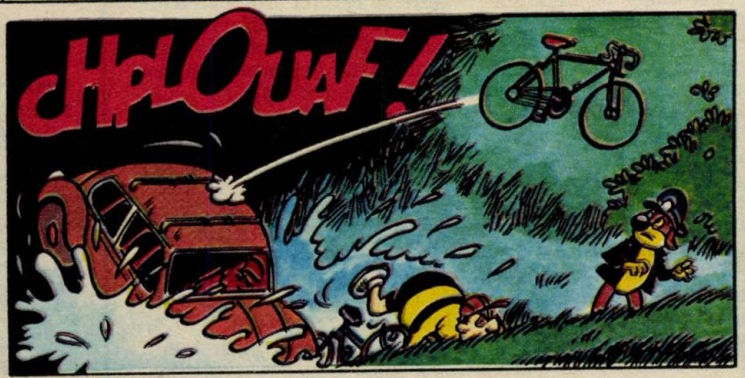

1838

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATJUK

A NÉGYSZÁZ ÉVE DIVATOS HANGSZER

(Cikkünk a 14–15. oldalon)

DARGAY ATTILA RAJZA

81/27

XXXVI. ÉVF. • 1981. OKTÓBER 22. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

JELIGÉRE ELMONDHATOD

Ő: *Ha valaki rád nevet, integet, kacsingat, nem biztos, hogy ő is „oltárian" szerelmes beléd. De még az sem biztos, hogy a te érzésed szerelem. Csak nagyon tetszik. A szerelem úgy alakul ki, hogy sokszor, sok mindenről beszélgettek, együtt jártok. Aztán egyszer csak azt veszed észre, hogy a legjobb vele beszélgetni, vitatkozni, moziba, múzeumba járni... Így kezdődik, és nem úgy, ahogy gondolod: odamenni hozzá, és szólni, hogy „szeress engem"!*

SEGÍTSENEK!: *A szüleidre panaszkodsz, hogy „nem jól nevelnek" téged, mert megkövetelik, hogy este kilencre otthon légy, hogy ne járj a csövesekkel, nem veszik meg neked havonta a kívánt holmit... Tudod-e, hogy a gyerek nem tárgya, hanem része a nevelésnek? Te mit teszel, hogy megkönnyítsd az életüket? Amióta édesapádat leszázalékolták, persze, hogy nem jut annyi mindenre a pénzből, mint régebben. Te pedig követeled! Féltenek, azért nem engednek kétes társaságba, késő este az utcán kujtorogni. Lehet, hogy rászolgáltál a bizalmatlanságukra. Gondolkodj ezen egy kicsit!*

GILICZE: *„...alighogy bementem a strand vizébe, egy fiú a víz alá merült, és megfogta a lábam. Gyorsan lenyúltam, kézenfogva felhúztam őt, és jól pofonvágtam. Azóta is csak rá gondolok szüntelenül. Nem tudom elfelejteni. Nem akartam én olyan nagyon megütni, de hát így sikerült. Se a nevét, se a címét nem tudom, pedig szeretném tudni. Segítsenek rajtam!" Nem tehetünk mást, feltesszük a nagy kérdést: gólya, gólya, gilice, ki fogta meg a lábad? Hátha jelentkezik az a fiú! — Megjegyzésül még annyit: sok-sok felületes, meg nem gondolt levelet kapunk tőletek. Nem csak Giliczétől!*

15 ÉVES LÁNY: *Még nem késő, bár a te korodban már csaknem minden lány menstruál! Mit tegyél? Menj sürgősen orvoshoz, hátha hormonzavaraid vannak. Az anyukádnak mondtad? Hogy mondd neki, az is sürgős!*

GÁTAK: *Úgy gondolod, hogy a 35 éves édesapád ezután már csak a két gyerekének szenteli az életét? Nem vagy te egy kicsit önző? Neked sem lenne rossz, ha három évvel a legszomorúbb haláleset után, édesapád újból nevetni tudna! Joga van ahhoz, hogy új élettársa legyen, nem gondolod? Azt írod: semmit sem tudsz a „választottjáról", egyszerűen csak nem szimpatikus, és nem akarod, hogy hozzátok költözzön. Neked kell megváltozni, édesapád kívánságaihoz igazodni sőt, jó példát mutatni az öcsédnek. Lehet, hogy T. néni — ha nem is teljesen — pótolni tudja az anyukádat.*

SÍRIG TARTÓ SZERELEM: *Ahogy a jeligédben megfogalmazod, úgy is érzel Feri iránt, ám Feri haragszik rád, mert meglátta, hogy G. Z.-vel beszélgettél... Azt kérded, várj-e Ferire, míg megbékül, vagy válassz magadnak egy „szerelmet" a sok fiú közül, akik utánad futnak. Hát milyen „sírig tartó szerelem" az, amelyben egy-két hétig sem tudsz várni?*

FIÚ-BÁNAT: *„Évek óta ismerem, szeretem Hajnalkát, szép, szelíd kislány volt. Volt! Most nagyon nagynak érzi magát. Ha szólok hozzá, ilyeneket mond: kopj le, hülye! És káromkodik. Szerettem, de lassan úgy érzem, ő az a lány, aki nekem nem kellene soha. Ő a szépség és a durvaság — együtt." Igazad van, az ilyen lányok szerencsére nem nagyon tetszenek a fiúknak, bár, ha szerelmes lesz valakibe, megszelídülhet!*

VAN KÉT SRÁCOM: *„Az egyik négy tantárgyból megbukott, én segítettem neki" (Bizonyára azt akartad írni, hogy a tanulásban segítetted!) és közben szerelmes lettem belé, de neki nem mondtam, csak a barátnőimnek, de azok kinevettek, sőt, megmondták a fiúnak. És ő is kinevet! A másik fiút pedig azért szerettem meg, mert az elveszett kulcscsomómat szétosztotta a parkban a srácoknak. Egyiknél a lakáskulcs, a másiknál a garázs, a harmadiknál a postaláda kulcsa... Egy csók volt a lakáskulcsok ára, egy csókért akarta visszaadni, de én nem adtam meg! Azért este fél 9-kor megkaptam a kulcsokat! Mit tegyek?" Ha rád bíznak egy fiút, hogy segíts neki a tanulásban, akkor legalább egyből ne bukjon meg! És vigyázz, hogy szét ne osszák a bútorokat a lakásból!*

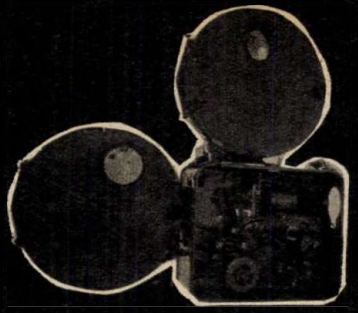

A MAFILM-től kölcsönkértük a „Dédelgetett kedvenceink" című filmet, amelyet a mozik hamarosan bemutatnak. Meghívtuk a csobánkai és a budapesti Thälmann utcai iskola nyolcadikosait, hogy mondják el véleményüket, érzéseiket a filmről. Tettük ezt azért, mert Szalai Györgyi és Dárdai István alkotása a tizenévesekről szól

INKÁBB CSAK A FELNŐTTEKNEK, DE...

A MOZDULATOK MÉG ESETLENEK, SUTÁK, DE TERMÉSZETESEK

...S HA ÚGY ADÓDIK, HÁT MEG KELL VEREKEDNI A LÁNYOKÉRT

A VETÍTÉS UTÁNI BESZÉLGETÉSEN ERDÉLYI LÁSZLÓ TANÁR BIZONY SOKSZOR ALIG TUDTA CSITÍTANI A „FELKORBÁCSOLT" KEDÉLYEKET

INKÁBB CSAK A FELNŐTTEKNEK, DE...

BUDAPEST. NAGYVÁROSI FORGATAG. EMBEREK ROHANNAK, VERSENYT FUTVA AZ IDŐVEL. REPÜLŐTÉR. PERCENKÉNT ÉRKEZŐ GÉPEK. VÁLTOZIK A KÉP. EGY CSALÁD OTTHONA. A LEGÚJABB JÁTÉKOK – SZÉTDOBÁLVA. KÜLFÖLDI CUCCOK MINDENÜTT. ORSI ÉS MISI ISKOLÁBA, ÉDESANYJUK MUNKAHELYÉRE, A TELEVÍZIÓBA SIET. SZINTE ALIG SZÓLNAK EGYMÁSHOZ.

– Én is megkapok otthon mindent, talán kicsit többet, mint kellene – mondja Bogana Edit. – Orsit és Misit azonban csak sajnálni tudom a ragyogó cuccok között. A tévébemondó mama, a külkereskedő papa mindent biztosított számukra, csak éppen a legfontosabb hiányzik a sorból: a szeretet, a család.

VIDÉKI ISKOLA. ÉV VÉGE VAN. PÁLYAVÁLASZTÁS ELŐTT ÁLLÓ GYEREKEK. MI LESZEL, HA NAGY LESZEL? EGY BOZONTOS HAJÚ, SZŐKE FIÚ VÁLASZA: SEMMI. A TÖBBIEK ÁSÍTOZNAK, FEJÜKET VAKARGATJÁK.

– A lehető legunalmasabb módon ajánlgatják nekünk azokat a szakmákat, amelyekre kevesen jelentkeznek – vélekedik Ágoston Demeter. – Nem csoda, ha nem találnak ezekre nyolcadikat végzett gyerekeket. Attól, hogy elmondják a kereseti lehetőségeket, én sem leszek hű de lelkes...

TANÉVZÁRÓ. RECSEGŐ LEMEZJÁTSZÓ. NEVESINCS FALU. POR MINDENÜTT. RÉGI ISMERŐSÖKHÖZ ÉRKEZIK A PESTI CSALÁD. CSOMAGJAIKBAN MINIVIZOR, POLAROID FÉNYKÉPEZŐGÉP, ÖNJÁRÓ ROBOTGÉP. A HÁZIAK PULYKÁT VÁGNAK. A FALU ÉRDEKLŐDVE FIGYELI A „JÖVEVÉNYEKET". JÓSKÁNAK TETSZIK A PESTI LÁNY. CSAK MESSZIRŐL MERI NÉZNI. VOLT OSZTÁLYTÁRSAI, A BABOS KENDŐS FIÚK BÁTRABBAK. ŐK SZEMTELENÜL UDVAROLNAK.

– Az, hogy valaki mit visel a nyakában, aranyláncot vagy a „ricsés" kendőt, szerintem még nem jelent semmit – mondja Kiss Ferenc. – Ezek a srácok biztosan nincsenek megelégedve a környezetükkel, és így a külsőségeikkel akarnak kitörni, mások lenni. Az pedig, hogy az utcán szólítják le Orsit, természetes. Hát hol a csudában lehet egy faluban máshol megismerkedni az újonnan jött lánnyal?! Pesten a diszkóban, klubokban biztosan könnyebb...

ORSI ÉS JÓSKA MEGISMERKEDNEK. SOKAT BESZÉLGETNEK. KIDERÜL, MINDKETTEN SZERETNEK RAJZOLNI. EGYMÁST IS MEGSZERETIK. JÓSKA PAPÁJA ÉLETÉRŐL MESÉL.

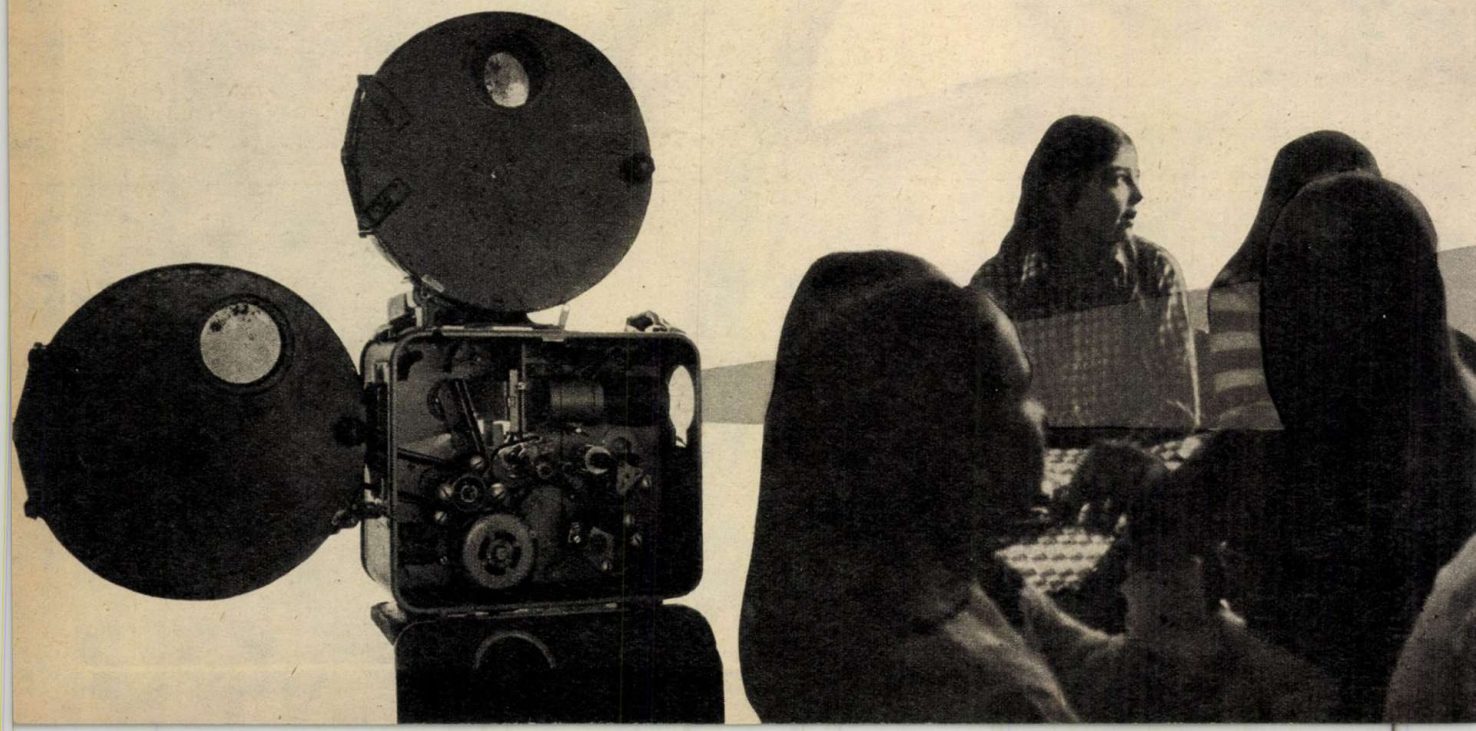

Temesvári Rita véleménye szerint:

– Nekem vontatottnak tűnt a történet. Nem értettem, hogy mi szükség volt például Jóska papájának, az öreg traktorosnak hosszú, siránkozó mondókájára. Felesége meghalt, ő beteg. Kit érdekel ez? Miért kellett mindezt Orsinak, a Budapestről odacsöppent lánynak végighallgatnia? Csak később jöttem rá, hogy a papa Jóskát, egyetlen támaszát félti a lánytól, nem akarja, hogy elmenjen a fia. Hát persze... ha falun terhes lesz a lány, mint ahogy a filmbeli tizenöt éves Marika, akkor jön az esküvő.

– Ezzel azért nem értek egyet – vág közbe Kati József. – Nálunk Csobánkán sem úgy van ám, hogy akit megszeretsz, azt el kell venned feleségül. Nem mondom, hogy nem lehet hosszan tartó kapcsolat ilyen korú gyerekek között, de ez azért nem jellemző még falun sem.

HÉTKÖZNAP HAJNAL A FALUBAN. MUNKÁSBUSZ. GYÁR. BALESET. MENTŐ. EGY FIÚ TRAGÉDIÁJA. TIZENÖT ÉVES VOLT ÉS SEGÉDMUNKÁS. PÁLYAVÁLASZTÁSÁRÓL AZT MONDTA: „SEMMI SEM AKAROK LENNI...”

Jutasi Attila:

– Úgy érzem, mindannyian többek akarunk lenni annál, mint amit saját magunk körül látunk. Persze, sok minden múlik a lehetőségeken... Rossz körülmények között jóval nehezebb az előrelépés, de ha valaki nagyon akar... A filmben Jóska sokat segített otthon. Szinte állandóan volt valami feladata a jószágokkal, és mégis maradt ideje rajzolásra, festegetésre, zenélésre. Több volt, mint a hozzá hasonló srácok. Otthon nekem is ki kell járnom kapálni. Ilyenkor az öröm engem sem vet szét, de hát a háztáji nem maradhat parlagon és a szüleim már nehezen bírják a munkát.

És a pestiek...?

– Nekünk is kellene otthon segíteni, csakhogy a rengeteg program mellett ritkán vesszük kézbe a mosogatórongyot, vagy a porszívót. A filmbeli Orsi jó fej volt, de úgy tűnt, neki sem kellett magát összetörnie a házimunkában. Mindent készen kapott, az öccsével együtt – mondja Petrási Katalin.

ÚJRA BUDAPEST. KLUB. ORSI ÉS BARÁTNŐJE „MENŐ” FIÚKKAL KACÉRKODIK. PÁLYAUDVAR, JÓSKA ÉRKEZIK. TELEFONÁL. CSAK AZ AUTOMATA ÜZENETRÖGZÍTŐ RIDEG HANGJÁT HALLJA. EGY ABLAKÜVEG BETÖRIK. HOSSZÚ, BÚGÓ HANG...

*

...És mindenki gondolkodhat tovább, mert van miről. Végre láthattunk egy olyan filmet, mely a valós élettel, az ünnepnapok, hétköznapok gondjaival foglalkozik. Az eseményeket nézve nem álomtájakon járunk, megtörténhetetlen dolgokon ámuldozunk. Szereplői akár saját magunk is lehetnénk, akiknek a film fricskát mutat sok mindenről, az életünkről. S bár alkotói inkább csak a felnőtteknek készítették, de azért a tizenéveseknek is érdemes megnézni.

Koncz Dezső

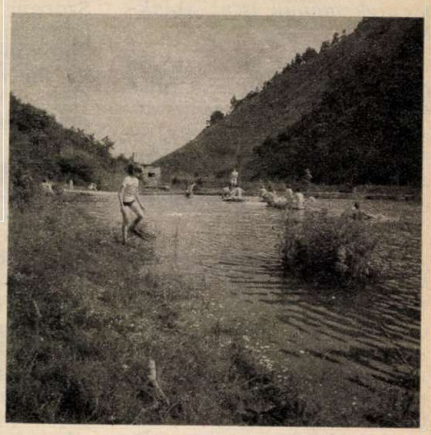

Fotó: Gaál Zoltán és MAFILM

SOMOS ÁGNES: AZ ÖR

Az igazgatóhelyettes ezen a reggelen is ott állt a tanári szoba ablakánál, a legszélsőnél. Innen figyelte — több éve, szinte szertartásos megszokással — a kapun befelé tóduló gyereksereget.

A tanárok valamelyike mindig megjegyezte:

— Számlálod a pulyákat?

— Öhöm... — hangzott az igenlő válasz, s mert a kollégák és a gyerekek kérdésére mindig csak így felelte az igent, ettől származott közszájon forgó beceneve is: Öhöm tanár úr.

Most is elhangzott a szokásos megjegyzés, de válasz helyett az igazgatóhelyettes csak a fejét ingatta.

A tanárok meghökkentek. Valami baj van? Hol marad az „öhöm"? Újra kérdeztek, de megint nem kaptak választ, hát odamentek maguk is az ablakhoz.

— Látjátok ott azt az öreget? Azt a bácsit a túlsó járdán... — mutatott átellenbe Öhöm tanár úr. — Már napok óta figyelem, minden reggel héttől nyolcig ott áll és intézkedik! Nézzétek csak...

A szűk kis utca végéről behemót teherautó nyomakodott előre, sofőrje igencsak nyomhatta a gázt. Az öregember ekkor lelépett a járdáról, botját fenyegetően felemelte és a vészesen közelgő teherautó felé rázta, mint valami újkori Zeusz a villámait. A nagy testű autó lassított, megállt, mire az öreg megbiccentette a fejét a vezetőfülke felé, majd gyorsan átterelgette a várakozó gyerekeket, s aztán utat nyitott, egy közlekedési rendőr elegáns karmozdulatával.

— Ez fantasztikus! — mondta a tornatanár.

— Talán a szülői munkaközösség szervezte meg? — kérdezte Rózsika, a magyar tanárnő.

— Szerintem ez az egyik gyerek nagypapája... — vélekedett Tóth Vince, a matematika—fizika tanár.

— Hívjuk ide, és kérdezzük ki! — mondták többen.

— Öhöm... — bólintott az igazgatóhelyettes, és kiszólt az egyik gyereknek: vezesse a tanáriba azt a szürke kabátos bácsit az utcáról, mert beszéde van vele.

Amikor Molnár Benedek, a maga hetven esztendejével, nehéz lépteivel, lépcsőtől ziháló lélegzettel a tanáriba ért, rögtön hárman ugrottak, hogy széket toljanak alá.

— Köszönöm a jóságukat — mondta Molnár bácsi —, de nem ülök le. Akkor nehezebben tápászkodok fel, s különben is, mostanában fiatalabbnak érzem magam, mint valaha...

Végül mégis engedett az unszolásnak, s a kérdésre — komótosan fűzve a szavakat — mesélni kezdett:

...Egyedül élő öregember vagyok. A feleségem, szegény, már tíz éve meghalt. Elvitte a rák. A fiam, a menyem, meg az unokáim régen más városba költöztek. Tetszik tudni, a fiamból kohómérnököt neveltünk, erre mifelénk pedig egyetlen kohó sincs... Szavam se lehet rájuk, annyira rendesek velem. Magukhoz akartak venni, de én nem mentem, hadd éljék a saját életüket, minek legyek én púp a hátukon... Amikor az asszonyt eltemettem, már éppen nyugdíj előtt voltam. De bementem a műhelyfőnökhöz, és megkértem, hadd dolgozhassak tovább, különben belebolondulok az egyedüllétbe. Megölelt, s azt mondta: olyan esztergályos, mint a Molnár Benedek, kevés születik egy évszázadban, és én addig maradhatok, amíg csak akarok, boldogan tartanak tovább... Hát dolgoztam! Úgy hajtottam, mint az eszelős őrült, mert a gyárban legalább nem voltam egyedül. De a kezem, meg a lábam egyre nehezebben bírta. Tetszik tudni, az ízületeim! Csúnya betegség... Így aztán öt éve mégis nyugdíjba mentem, és a műhelybeliektől kaptam emlékbe egy kakukkos órát. A fiamék megint kapacitáltak, de kértem, hogy hagyjanak itt, ebben a lakásban mégis minden a feleségemre emlékeztet... Nyugalmat kívántam. Talán a halált is... Nem kapcsoltam be se a rádiót, se a televíziót. Csendet akartam, és ezt csak a kakukkos órának volt szabad megtörnie...

...Egy délután csengettek. Két kisfiú kérdezte, hogy van-e újságpapírom, merthogy ők azt gyűjtik. A kezükben már ott tornyosult a sok szerzemény, közte szép, színes újságok, fényképpel a tetejükön. Mondtam, hogy nincs egy fia újságom se, minek az egy ilyen öregembernek. De ha akarják, abban segíthetek, hogy itthagyják az összegyűjtött lapokat, s amikor visszafelé jönnek, majd becsengetnek érte. Ne cipekedjenek feleslegesen! Így is történt... Lecsapták a csomagokat és már rohantak tovább. Én meg felvettem az egyik színes tetejű újságot, előkerestem a szemüvegemet, és olvasgatni kezdtem. Szó, ami szó, belemerültem alaposan. Mire a gyerekek visszajöttek, már egyiket a másik után lapozgattam... A két fiú összenézett, és azt mondták: ha a bácsi akarja, itthagyjuk, és majd holnap érte jövünk. Hát én akartam! Nem az újságokért, hiszen szép kis nyugdíjam van, a fiamék is segítenek, hát telne a lapokra... Inkább azért, hogy a gyerekek másnap újra jöjjenek! Azért, hogy rámcsöngessen valaki...

...Németh Zoli és Kovács Tibi a barátom lett! Hetedikesek, azt mondták. Zoli vegyésztechnikus akar lenni, Tibi pedig műszerész. Naponta jöttek, hozták és vitték az újságokat, én meg tejeskávéval vártam őket. Nagyokat beszélgettünk, s azon kaptam magam, hogy zavar a csend. Már szólt a rádióm, a televíziót is bekapcsoltam, hiszen a fiúk olyasmikről kérdezgettek, amikről különben nem is tudtam. Mindenféle kisfilmekről, meg

ANGYAL

krimikről, meg politikáról...

...Egyik nap felháborodva mesélték, hogy az iskola előtt majdnem elütött egy kis másodikost egy autó, s hiába van ott a tábla, mintha nem is látnák, úgy rohannak. A dolog szöget ütött a fejembe! Lehet, hogy vénségemre mégis hasznos lehetek? Elballagtam reggel az iskola elé. Jó, hogy vittem a botomat, mert az a sok apróság majdnem feldöntött! És akkor befordult egy kamion, olyan kétrészes óriás. Láttam, hogy két kislány éppen nekiiramodik, nem lát, nem hall, csak sikongva szalad, a kamion meg csak jön, jön... Nagyot kiáltottam és a botomat előre tartva a kamion elé álltam! A kislányok átértek a túloldalra, engem pedig karon ragadott Zoli és Tibi, akik akkor értek mellém. Jó is volt, hiszen a lábam remegett, talán még elestem volna...

...Azóta már semmit sem félek az autóktól. Ők féljenek inkább tőlem! Elhatároztam, hogy minden reggel vigyázok a gyerekekre. Nekem nem gond, hogy korábban keljek, s így legalább hasznomat látják. És tetszik tudni, hogy hívnak engem azóta a gyerekek? Ezt is Tibitől és Zolitól tudom: azt mondják, hogy én vagyok az őrangyal bácsi... Remélem, ezzel semmi szabálytalanságot nem csináltam?

A tanáriban olyan csend volt, hogy még a sóhajok is dübörgésnek hallatszottak. Már percek óta becsengettek, de a tanárok csak álltak, szorongatták az osztálynaplót, és nem akaródzott elindulniuk.

Öhöm tanár úr — a szófukar igazgatóhelyettes — megköszörülte a torkát, és csak ennyit tudott mondani:

— Méghogy szabálytalanság... Köszönjük, Molnár bácsi!

A tanárokból hirtelen felszakadt a jóízű nevetés, a tornatanár pedig elkiáltotta magát:

— Sose hittem volna, hogy egyszer találkozom egy igazi őrangyallal!

Az ajtóban maguk elé engedték a botjára támaszkodó, de büszkén-peckesen lépkedő öregembert, és egészen a kapuig kísérték. A reggeli viszontlátásig.

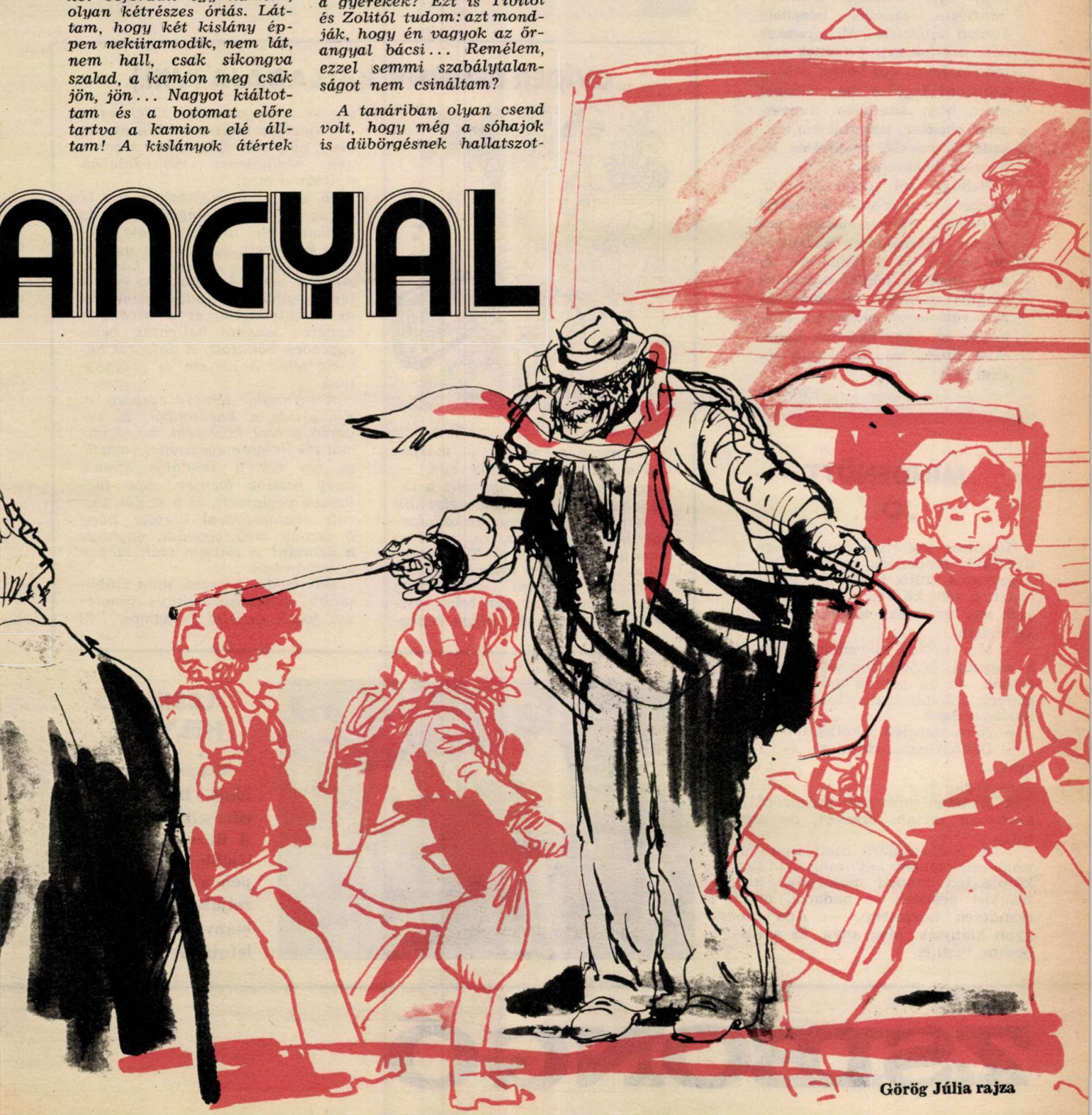

Görög Júlia rajza

Bocs, hogy közbeszólók Mr. Reagan, döntése, amely szerint a neutronbombák gyártását megkezdik és Európában is telepíteni akarják, világszerte, így hazánkban is nagy felháborodást keltett. A legszívhezszólóbban talán a gyerekek emelték fel a szavukat. Szerkesztőségünkbe regimentnyi levél érkezett, ezúttal egyből, a simontornyai 2511-es számú Petőfi Sándor Úttörőcsapatéból idézek: „Gyerekek! Biztosan tudjátok, hogy egyes felnőttek neutronbombákat akarnak telepíteni Európa területére. Mi, gyerekek nem akarjuk ezt! Felnőttek szeretnénk lenni, egy békés, boldog világban! Tegyünk meg mindent azért, hogy sikerüljön. Szervezzetek akciókat, pályázatokat, társadalmi munkát, amelyekkel kifejezitek békevágyatokat!"

Nehogy azt gondolja, Mr. Reagan, hogy a saját életünkért reszketünk. Természetesen, mint minden egészségesen gondolkodó ember, mi is féltjük azt, de még ennél is jobban aggódunk magáért az életért. Mindannyiunkért, valamennyi élőlényért. Számítson rá, hogy nemcsak aggódunk értük, meg is akarjuk védeni őket.

– bőcs –

MINDENÜTT JÓ...

Hányszor hallottam már, hogy a gyerekek manapság nem érzik jól magukat a szülői házban. S akkor a pusztán, séta közben azt mondja nekem egy tizennégy esztendős tanyai kollégista:

— Már hétfőn elkezdem számolni a napokat. Szombaton autóbusz jön értünk, de ha péntek délután elengednek, inkább gyalogolok, csakhogy hazamehessek.

— Nem szereted a kollégiumot?

— Dehogynem. Barátom is van, csak...

— Csak?

A hirtelen nőtt fiú megpróbálja kordában tartani érzéseit, de nem bírja sokáig.

— A padlásfeljáró alatt apu berendezett nekem egy műhelyt. Egy kiöregedett moped motorjából kistraktort készítek — hadarja, majd csendesen hozzáteszi. — Apa nagyon hiányzik. Meg anya. És a kisöcskös, Pisti is.

CVÍDER BENEDEK BALLADÁJA (VIII.)

Én mondom nektek — márpedig a szavamnak súlya van —, hogy olvasni kell! Egyrészt a tudás hatalom, másrészt szélesedik a látókör. Erre egy fizikadolgozat kapcsán jöttem rá, amelyet nem akartam megírni. Tehát odaálltam apu elé, és drámai egyszerűséggel közöltem vele, hogy pszichoszomatikus tüneteket észlelek magamon. Ez olyan betegség — magyaráztam türelmesen —, amelyet lelki megrázkódtatás okoz, és a test valamelyik szervének rendellenes működésében nyilvánul meg.

Jó mi?... Mindenesetre apu is talpig férfinak bizonyult, mert az arcizma sem rándult. Csak annyit kérdezett, hogy van-e gyógyszere ennek a különös kórnak. Amikor megtudta, hogy az egyetlen gyógymód egy időre elzárkózni a külvilágtól, és a díványon heverve magnót hallgatni, beleegyezően bólintott. A dolgozat helyett tehát hevertem és magnóztam.

A mennykő délután csapott be. Előbújtam a kuckómból, és sugárzó arccal közöltem, hogy immár tökéletesen egészséges vagyok, és így semmi akadálya annak, hogy moziba menjek. Apu fürkészve végigmért, és a szülők túlzott óvatosságával közölte, hogy ő bizony még aggódik, úgyhogy a délutánt is töltsem csak szépen a szobámban.

Hát csoda, ha ezek után előbb-utóbb pszichoszomatikus tüneteket fogok észlelni magamon...?!

LESIKLÁS HELYETT...

Megjött az ősz, itt az ideje, hogy elkezdjék edzéseiket a sízők is. A Rozmaring SE legifjabb versenyzői éppen a lesiklást gyakorolják, igaz, hogy hó hiányában csak afféle lefutás lett belőle.

ZSIBONGÓ

OKLEVELES KERTÉSZEK

Szép sikert értek el a komáromi Klapka György Általános Iskola úttörői azon a kiállításon, amelyet a Hazafias Népfront városi bizottsága és a Csokonai művelődési központ rendezett a közelmúltban. A zöldség-gyümölcs- és virágkiállítás 26 kiállítója közül az iskolaszövetkezet kertészeit oklevéllel jutalmazták.

BEMUTATJUK...

... Román Attilát, a Budapest, VII. kerületi, Dob utca 85. szám alatti általános iskola tanulóját, aki az idén megnyerte a budapesti összetett úttörő-honvédelmi versenyt.

— Iskolánk honvédelmi klubját Csuka Lajos tanár úr vezeti — mondja a hetedikes Attila. — Főleg az épület alagsorában kialakított két lőállásos pályán gyakorolunk, de néha helyet kapunk a Budapesti Közlekedési Vállalat, valamint a Vetőmagtermeltető és Értékesítő Vállalat lőterén is. Ebben a tanévben elkészül a suliban egy nyolc lőállásos pálya, amely lehetővé teszi, hogy még több gyerek vegyen részt a klub munkájában.

Román Attila vékony, szőke fiú. Nem szállt fejébe a dicsőség,

újabb erőpróbára készül, a csapat többi tagjával együtt. Már megkezdték az edzéseket, hogy ismét induljanak az összetett honvédelmi és lövészversenyen. Attila természetesen a tanulást sem hanyagolja el: osztályában a jó tanulók közé tartozik.

NAPFÉNYES AVATÁS

Óbuda huszonkét úttörőcsapata a fegyveres erők napja tiszteletére rendezett gárdaavató ünnepségen vett részt. Ez alkalomból avatták fel a honvédelmi tűzoltó és vöröskeresztes úttörő gárdistákat.

GYERMEKEK KLINIKÁJA

A Szovjetunió egyik jól ismert gyermekgyógyászati intézménye a Moszkvai 2. számú Orvostudományi Intézet. A klinikán évente hatezer gyerek kaphat szakorvosi segítséget. Képünkön inkubátorban, fokozott oxigénnyomás alatt gyógyítják a kis beteget.

(Fotó: APN)

EGY KÉP — EGY MONDAT

Ha ütöm, ha verem, a dob a mindenem...

DÖRÖMBÖLT A KÖLTÖGETŐ

Azt beszélik, hogy a makói Kun Béla Általános Iskola Micimackó expedícióját a huszonötödik órában indították útnak, hiszen ma már egy-egy népi kincsre találni legalább olyan fáradságos munka, mint a recski sziklák közül előbányászni egy aranyrögöt. Én azonban láttam a gyűjteményüket, és csak tisztelettel tudok gondolni Rácz tanár úrra, meg ifjú munkatársaira.

A könyvet tizenhatan írták

Pontosabban, gyűjtötték. Rácz Sándor irányításával előbb az iskolában, majd az iskolán kívül és végül Óföldeák házaiban tizenöt gyerek furcsa neveket gyűjtött. Arról faggatták hónapokon át társaikat és a környezetükben élő felnőtteket, Óföldeák hajdani kisbéreseit, hogy kit, miként becéznek, gúnyolnak, kinek a neve mellett áll ragadványnév is.

— Mire jó ez a névtár? — kérdeztem, miután többször is átlapoztam a füzet nagyságú könyvet, amelyet a Magyar Nyelvészeti Társulat adott ki, s amelynek szerzőjeként a tanár neve mellett Janiga Tímeáék neve is fel van tüntetve.

— Szerintem a ragadványnév egyszavas életregény. Többek között feledésbe merült mesterségekről, viselkedésről, hovatartozásról regél. Az iskolai becenév gyűjtése inkább gyakorlásnak számított, hiszen meg kellett tanulnunk, hogyan válasszuk ki két-három ezer adat közül ezt a négyszázhuszonhárom nevet, amelyet becézgetésre, gúnyolásra használnak a gyerekek — magyarázta Rácz tanár úr.

— Milyen becenevek kerültek a jegyzetfüzetbe?

— Bálna, Bajszi, Pinyó, Süni, Tinta, Törpe, Zizi.

— És gúnynév?

— Az egyik lassú mozgású, lustácska fiút Lajhárnak, az egyik csendes lányt pedig Bambának nevezték el társai. A Birka név a Barinak kissé gúnyosabb alkalmazása. Gúnynév a Kuka, a Hadobidi, a Galuska és a Víziló is.

— Kit neveztek Üti Matyinak?

— Egy csendőrt. Ez az ember Óföldeákon élt, s azt mondják, hogy aki a kezei közé került, kék és zöld foltok nélkül nem távozott, s mert a nép haraggal emlékezett rá, leszármazottainak neve mellé is odaragasztotta az Üti nevet.

— Óföldeákon a ragadványnevek azonnal jelzik az illető származását vagy foglalkozását — kapcsolódott a beszélgetésbe Dégi Zoli. — Amikor felírtuk, hogy Cseléd Bajusz Pali, vagy Nagybirtokos Echard Vilmos, rögtön tudtuk, hogy szegényről vagy gazdagról van szó. És a foglalkozást sem volt nehéz kitalálni az ilyen nevekből, mint Csirkés Tóth Jóska, Csősz Medve Mátyás, Parádéskocsis Szalma János, Kendörgyári Nemcsák Panni. Szántó Pista bácsi

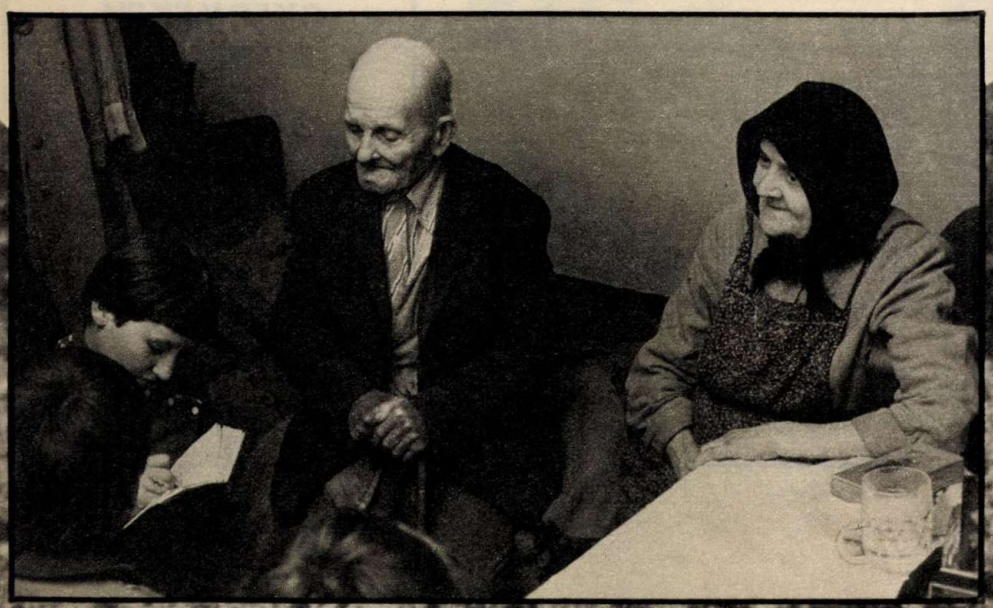

Látogatóban a matuzsálem házaspárnál. A kilencvenöt esztendős Rontó bácsi igazi mesét mesél

Az eke „forradalom" őspéldánya. Ezen már „vasfej" hasította a földet

A Kurunczi porta egyik takaros épülete. Az istállót jelenleg malacok „lakják"

nevét azért toldották meg a Cselédköltögető szóval, mert pirkadat előtt már végigdörömbölte a cseléd-házak ajtajait, és addig nem ment tovább, amíg fel nem ébredtek, amíg valaki azt nem kiáltotta bentről, hogy: „Hajjuk!" Felderítettük például azt is, hogy a Vak Ispán ragadványnév viselője az 1848-as szabadságharcban bátran küzdött az osztrák katonák ellen. Az egyik szemét kézitusa közben szúrták ki.

— Neked mi a becenéved?

— Tyúk.

— Ha ragadványnevet kapnál?

— Rajzos Dégi Zolinak hívnának, mert a nyáron a tanyán egy képtárra való rajzot készítettem.

Expedíció a faekéhez

Zoliék meginvitáltak legfrissebb felfedezésük színhelyére, a földeáki Kurunczi-tanyára. Valahogy úgy jártam ezzel az úttal, mint az egyszeri ember, akit Makó határában így igazítottak el: „Földeák egy hajításnyira van ide." „Mekkorát tudnak itt dobni?" — gondoltam én is, miután megtettünk már vagy tizenöt kilométert. De aztán megpillantottuk a vén akácfát, a fehér falú tanyát. A lakóház még 1848-ban épült, s a kezdet kezdete óta ugyanaz a család népesíti be. A földet, amelyen felépítették, Kurunczi Jani bácsi nagyapja szerezte meg robottal a földesúrtól.

Előbb a tanya mellett levő kiserdőhöz mentünk. Zoliék megmutatták a helyet, ahol a nyáron sátrat vertek, ebédre kolbászos paprikást, gulyást főztek. Ugyanis, amíg az úttörők közül sokan a Balaton mellett, a Bükk vagy a Mátra lombjai alatt hűsöltek, addig ők a tanyán táboroztak. Feltérképezték, lerajzolták az épületeket, katalógust készítettek minden tárgyról, állatról.

— A Kuruncziak arról is híresek, hogy megőriztek mindent, ami az elmúlt másfél évszázad alatt a birtokukba került — újságolta Gruber Laci, aki egyik felfedezője volt egy százegyven esztendős lőcsös kocsinak, amelyet máris védetté nyilvánított a Néprajzi Múzeum.

Murai Jancsi büszkén egészítette ki barátját:

— Még tart a gyűjtemény értékelése, de a tudósok máris úgy vélekednek, hogy a talált tárgyak között legalább tíz különlegesség van. Ha kiállítják majd a faekét, a gabonavonót, a tuskóbunkót, bizonyára odaírják: „Megtalálta a Micimackó expedíció."

Bekopogtattunk a matuzsálemhez is

Makón a hagyományőrző szobában újabb meghívás várt. Azt ajánlották a gyerekek, hogy okvetlen keressem fel védencüket, a város legidősebb emberét, a kilencvenöt esztendős Rontó Anti bácsit és feleségét is. A két öreget az igaz mesék gyűjtése közben ismerték meg.

— És ők mit meséltek?

— Azt, hogy hetvenegy éve élnek már együtt. A szűkös esztendőkben megosztották egymással az utolsó falatot is. Házasságuk azért maradt tartós, mert veszekedni is nagyon csendben tudtak.

Pedig Anti bácsit Szókimondó Rontónak is nevezték.

— Cséplős voltam, s mert ez abban az időben kapós mesterség volt, könnyen túladtak az emberen, ha jártatta az száját. Én mégsem tudtam sunyítva lapítani, ha szólni kellett.

A gyerekektől búcsúzva arra gondoltam, hogy minden megmentett szeg, öreg eke vagy vonó, hazánkat gyarapítja. Minden lépésnyi föld történelmével, minden előkerült mondával, dallal a Micimackók lesznek gazdagabbak.

És mi! Mindannyian!

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

Felfedező úton a földeáki tanyavilágban. Rácz tanár úr és két ifjú munkatársa újabb „zsákmányra" bukkant

1811. október 22-én fényes üstökös jelent meg az égbolton. Ezt állítják a korabeli feljegyzések. Nem láttam, mégis szívesen elhiszem, mert egy kis faluban — Doborjánban — ezen az éjszakán született Liszt Ferenc, a zene üstököse

»HÍRHEDETT ZENÉSZE A VILÁGNAK«

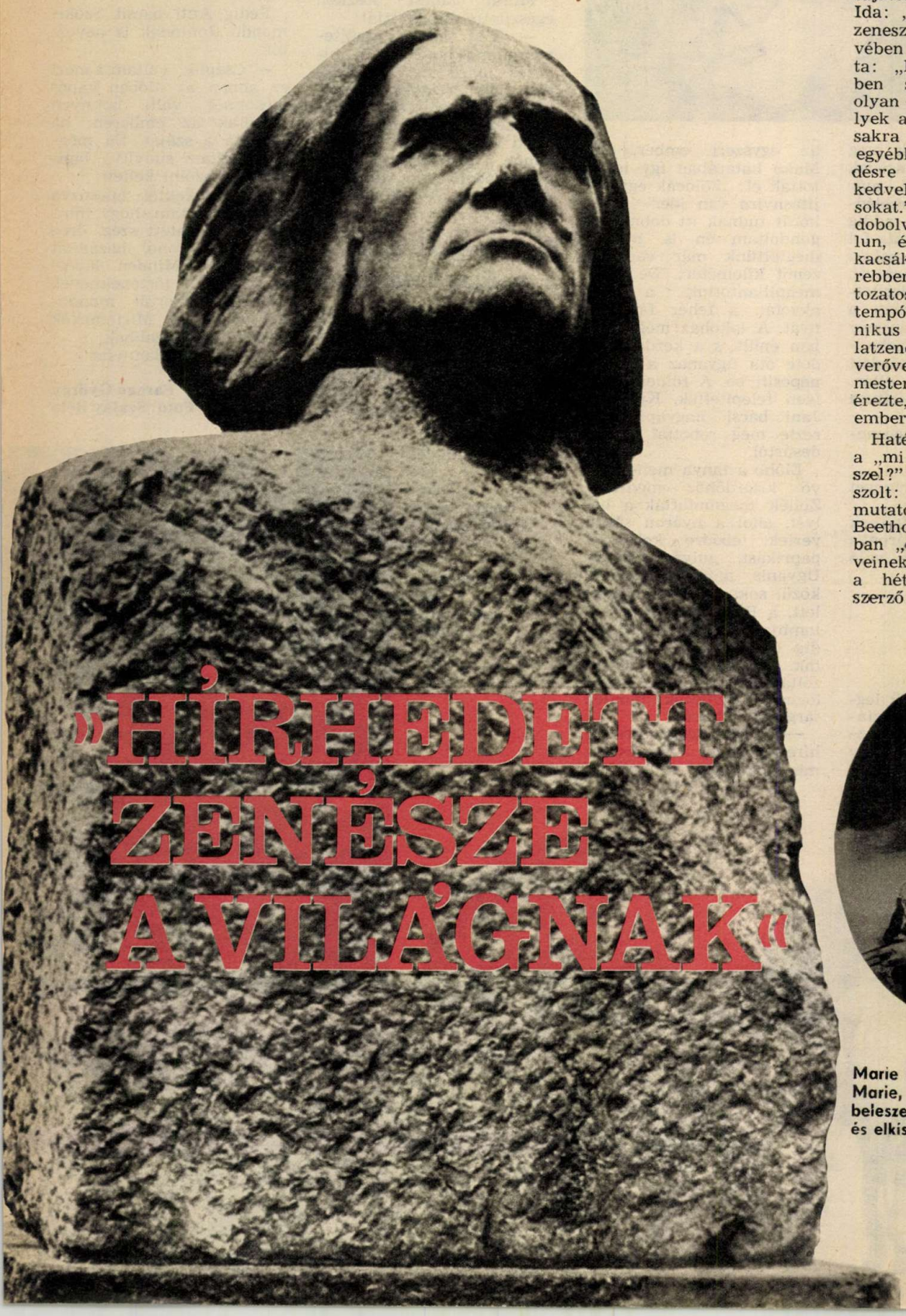

A zseniális muzsikusok gyermekkorukban általában hasonlítanak egymásra. Halványak, túlérzékenyek, ábrándos tekintetűek. Liszt Ferenc is ilyen volt. Apja örömmel fedezte fel ötéves fiában a zenei talentumot. Amikor Ferenc leült a billentyűk elé, felnőtt hallgatói döbbenten vették tudomásul, hogy szinte nem is kell tanulnia zongorázni, mert a tudás veleszületett.

Az első szimfónia

Semmi kétség, ez a gyerek, csodagyerek! — állapították meg. Persze, a csodagyerekek is csak gyerekek, megvannak a maguk sajátos játékai. Péterffy Ida: „Kis történetek nagy zeneszerzőkről" című könyvében többek között ezt írta: „Ferenc gyermekéveiben szerencsére akadnak olyan mozzanatok is, amelyek a hasonló korú fiútársakra emlékeztettek. Az egyébként magábamélyedésre hajlamos fiúcska igen kedvelte a zajos szórakozásokat." Egy ízben hangosan dobolva vonult végig a falun, élvezte, hogy a libák, kacsák riadtan, zajosan rebbennek szét előtte. Változatos hangszínek, ritmus, tempó: íme az első szimfonikus költemény (!) egy állatzenekarral és egy dobverővel vezénylő kis karmesterrel, aki már akkor érezte, hogy belőle nagy ember lesz.

Hatéves lehetett, amikor a „mi leszel, ha nagy leszel?" kérdésre így válaszolt: „Egy ilyen!" és felmutatott a falon függő Beethoven-képmásra. Valóban „olyan" lett. Zeneműveinek száma meghaladja a hétszázat. Ám nemcsak szerző volt, hanem kitűnő

Marie d'Agoult. A romantikus Marie, aki első pillantásra beleszeretett Liszt Ferencbe és elkísérte az ifjúkor útján

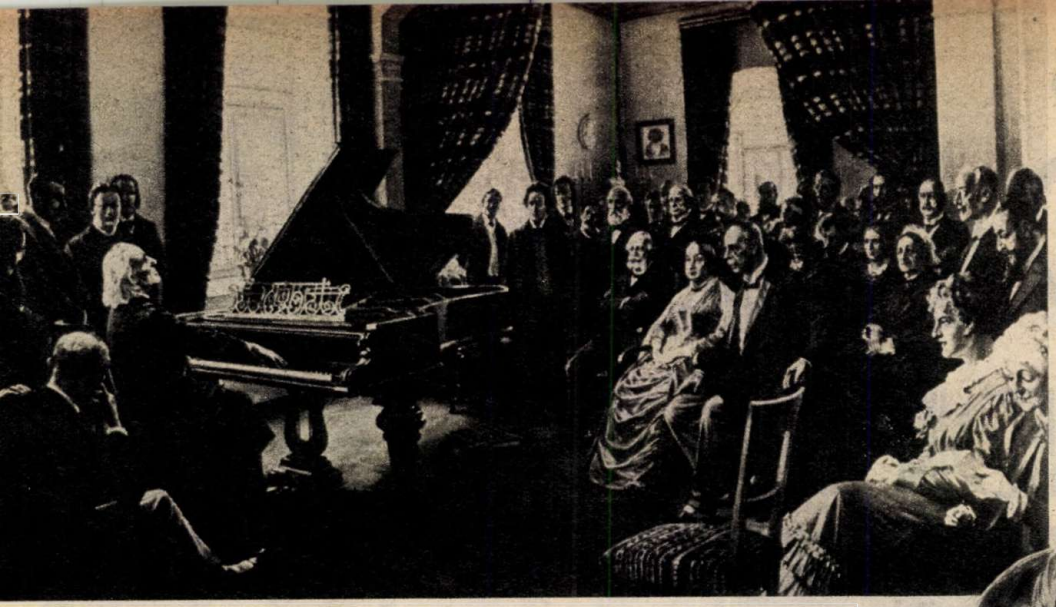

Korabeli hangverseny. Áhítattal hallgatja a közönség a világhírű mester csodálatos játékát

A weimari Liszt-ház, ma múzeum

Egy gazdag élet három arca. Az ábrándos tekintetű gyermek, a varázslatos zongorista és a nagy tekintélyű, világhírű művész

nevelő és virtuóz zongorista is, aki már kilencéves korában elkápráztatta játékával a bécsi közönséget.

Az ifjúvá serdült Liszt Ferenc úgy vonult be a világ fényes hangversenytermeibe, mint a zene fönséges hercege.

Tengerzöld szemek

Marie d' Agoult így írta le naplójában a vele való első találkozása élményét: „Megnyílt az ajtó, és egy különös jelenség tűnt a szemem elé. Jelenségnek mondom, mivel más szó nem tükrözheti azt a csodálatos érzelmet, amit ez a mindenkinél rendkívülibb lény indított el bennem... Sudármagas és szokatlanul karcsú termet, sápadt arc, tengerzöld szemekkel, melyekben hirtelen olyan fények villantak, mint amikor sugár éri a hullámot; szenvedő és mégis parancsoló vonások... szórakozott, nyugtalan tekintet, akárcsak egy fantomé, melyet bármely pillanatban elnyelhet a homály: ez volt a benyomásom az ifjú géniuszról, aki előttem állt."

Ugye, milyen különös, szinte lebegő sorok?! Ma már talán kissé furcsán hangzanak, de ne feledd, hogy az a kor a romantika kora volt! A művészek képzeletében holdfény hintett ezüstöt a titokzatos erdők fekete lombjaira, az éjszakák mélyén démoni árnyak bolyongtak. Romantikus érzelmek lüktettek, zúgtak, sírtak, szárnyaltak Liszt Ferenc zenéjében is, és ez az érzés fejeződött ki a nagy muzsikus életében, s életművében.

A legnevesebbek

A nagy muzsikus útját siker kövezi. Egész városok teszik lába elé az áhítat virágait, gyönyörű nők, könnyes szerelmek kísérik lépteit.

A pesti árvíz (1830) híre szívenüti, s a hirtelen fellángoló érzelmek ilyen mondatokat íratnak vele: „Ó, én távoli vad hazám! Ismeretlen barátaim! Óriási családom! Fájdalmad kiáltása visszahívott hozzád!"

Még abban az évben Bécsbe utazik, hogy hangversenyei jövedelmével segítsen az árvízkárosultakon, ám Pestre csak 17 év múlva érkezik. Határtalan lelkesedéssel fogadják. A nemzeti visszhang leghatalmasabb megnyilvánulását Vörösmarty Mihály így fejezte ki: „Hirhedett zenésze a világnak / Bárhová juss mindig hű rokon! / Van-e hangod a beteg hazának / A velőket rázó húrokon?

Volt hangja a hazának, s ez a hang nemcsak zenében, tettekben is megnyilvánult. A magyar zenekultúra felemelkedéséhez nélkülözhetetlen volt egy európai színvonalú zeneművészeti főiskola létrehozása. Az alapítandó zeneakadémia szellemi tartalmát Liszt határozta meg, s az 1875-ben megnyílt intézménynek ő lett az elnöke.

Ma is a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán képezik hazánk zeneművészeit. Ott tanult és tanított Bartók Béla, Kodály Zoltán, s a ma élő legnevesebbek közül Kocsis Zoltán, Ránki Dezső. A budapesti zeneakadémia bejárata a Liszt Ferenc térre néz, s az épület homlokzatán ott a halhatatlan zeneköltő szobra.

Hazafias érzelmeit így fogalmazta meg Liszt Ferenc: „Lelkiismeretem és legjobb képességem szerint teljesíteni fogom kötelességemet, hazám hasznára és becsületére. E tekintetben személyes fáradságaim és kényelmetlenségeim mit sem számítanak: egyedül arról van szó, hogy megtegyük amit kell..."

Magyar Katalin

6 HŰRÖN PENDÜLÜNK

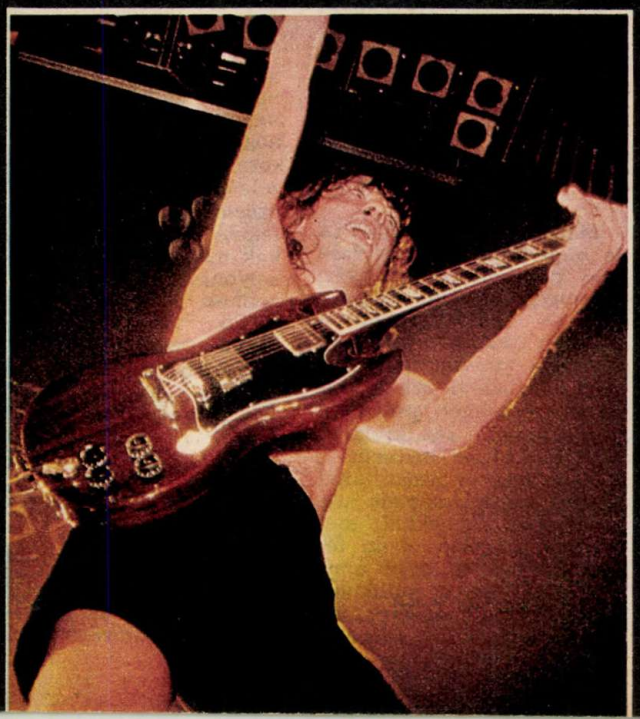

A fiatalok bálványa, a gitár bizony már matuzsálemi kort ért meg. A kecses, karcsú pengetőhangszer négyszáz éves története alatt jóformán mindig a szerelemről dalolt. Négy évszázaddal ezelőtt a gáláns, romantikus érzelmekről, napjainkban a viharos, vad érzésekről. Hangja felcsendült a spanyol, az angol, a francia királyi udvarokban, XIV. Lajos, a „Napkirály" maga is játszott e hangszeren. Költők és festők hordták magukkal állandó úti kísérőjükként.

Európában 1850-től kezdődött igazi diadalútja. Ekkor ugyanis koncerthangszerként is bemutatkozott. Az Egyesült Államokban azonban „népi hangszer" maradt, és a XX. század kezdetére a néger bluesénekesek kezében egészen új képességei fejlődtek ki. A hagyományos gitár hat bélhúrjából három fémszállal volt besodorva. A mississippi, tennessei és texasi zenészek acélhúros gitárjai eltorzult hangon jajgattak, sírtak.

Nyöszörögve

— Nyöszörögnie kell — vallotta Muddy Waters, az egyik leghíresebb bluesgitáros —, és rikoltoznia, sikítania, hogy megteremtse azt a légkört, hangulatot, ami a dalaink szövegéhez illik, amelyek a magányosságról, a keserű, szomorú szerelemről szólnak.

A fehér country-zenészek inkább mulattatásra törekedtek. Az úgynevezett cowboy-gitár 1930-tól lett népszerű. A hollywoodi filmszakértők „kifundáltak" egy hőst, az „éneklő cowboy"-t, aki lövöldözés előtt, közben és után bőségesen talált időt arra, hogy gitárral dicsőítse a szép pásztoréletet, az elhagyatott prérit és a távoli leánykát. Amikor a western-gitár megszólalt, a hallgatók a prérin keresztül történő, vég nélküli lovaglásokról álmodoztak, mélységesen elérzékenyülve.

„Zajszer"

A rock and roll szülte azonban a gitár igazi — minden eddiginél nagyobb — dicsőségét. Az 1950-es évek végén, az 1960-as évek elején hódító, új, lüktető, forró ritmusú zenének a gitár a legfontosabb hangszere. A rendkívüli megbecsüléshez az elektronika segítette az amúgy szerény hangszert. A húrok alatt elhelyezett mikrofont hangszóróval kapcsolták össze, így sikerült növelni a hangok erejét, időtartamát, s ezzel a korábban lágyan szóló, gyengéd, lírai hangszert legyőzhetetlen „zajszerré" változtatták.

— Az ember csak megpenget egy húrt — mondta Les Paul, az elektromos gitár egyik megalkotója —, utána felállhat, elmehet enni, amikor visszajön, a húr még mindig rezeg.

Ma a rock-muzsika megújhodását éljük, ismét divatba jöttek a régi számok, s ez a gitár változatlan uralmát jelenti. A gitárét, amelyhez a zenészek szinte szenvedélyesen ragaszkodnak. Feljegyezték például, hogy a Beatles-együttes tagjai együtt aludtak hangszereikkel. Egy híres bluesgitárosról, B. B. Kingről pedig azt mesélik, hogy egy ízben, amikor tűz ütött ki abban az alabamai kocsmában, amelyben játszott, habozás nélkül berontott a lángok közé, mert ottfelejtette a gitárját. Odette Gordon, ismert blues- és folkénekes úgy beszél legkedvesebb gitárjáról, mint egy csecsemőről. Ha valaki engedélye nélkül megérinti, olyan haragos lesz, mint egy túlérzékeny anya. Amikor Odette egy második gitárt vásárolt magának, a két hangszert mindennap egy kicsit szorosabban egymás mellé fektette, hogy „megszokják egymást". Jimmy Hendrix hangulata szerint hol becézgeti, hol elégeti a gitárját műsora végén. John McLaughlin koncert után megcsókolja, Pete Townshend összetöri kedves zeneszerszámát.

Ez pedig cseppet sem olcsó mulatság, hiszen ezek a hangszerek egyre drágábbak, igaz, mind fantasztikusabb teljesítményre képesek. Az úgynevezett Vox-gitárból például nyolcvanat „építettek" 1965-ben. A „csodaszerkezet" egyszerre volt elektromos gitár és Hammond-orgona. Többet nem is gyártottak belőle, mert nagyon drága volt.

Hűség

Léteznek olyan elektromos gitárok is, amelyekkel a gitár, az orgona hangjai mellett — akár egy szintetizátorral — fuvola- és dudaszó is elővarázsolható — sztereo hangzásban! Az amerikai Gibson-cég egészen új formájú gitárral lepte meg a világot: a „Flying V" vagyis a „Repülő V" nemcsak külsejével, hanem hangszíntechnikájával is meglepetést keltett.

Persze, ragaszkodni egészen egyszerű gitárhoz is lehet. Egy Willie Nelson nevű country-énekes például évtizedek során lyukat játszott az egyébként nem is nagyon kiváló gitárja fájába. Amikor megkérdezték tőle, miért nem cseréli ki, így válaszolt:

— Elválik az ember a feleségétől, ha húszévi házasság után még mindig boldogan élnek együtt?

Az efféle hűség mindenképpen rokonszenvesebb a látványosan a gitár húrjára vagy „nyakára" lehelt legforróbb csókoknál is...

Bőcs Ferenc
(A Stern nyomán)

Sarkantyús teknős és a királypiton Somfai Ida és Cervenák Laci társaságában

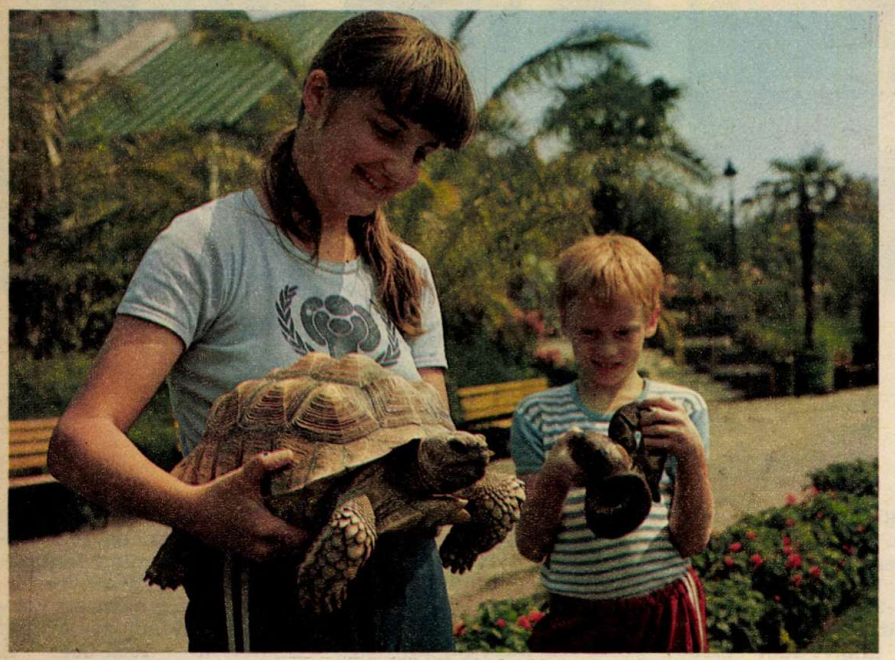

Félelmetes erővel képes összeroppantani áldozatát az óriáskígyó

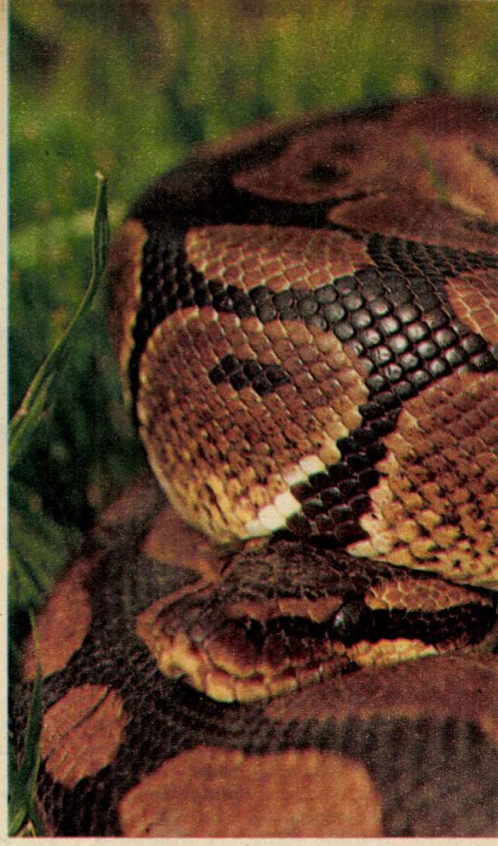

Főtt tojás

A »

Csendélet a kertben
Sarkantyús időnkén
elszaladna, d
Andrea a páncéljár
koppint, mir
rögtön behúzz
a kéziféke

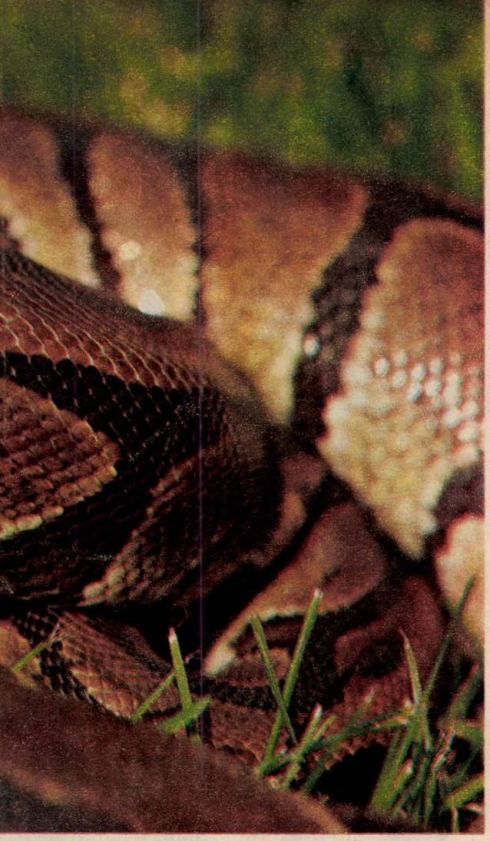

Lacival már megbarátkoztak a pitonok. Az eleséget tőle is elfogadják

t eszik
ÁNCÉLOS«

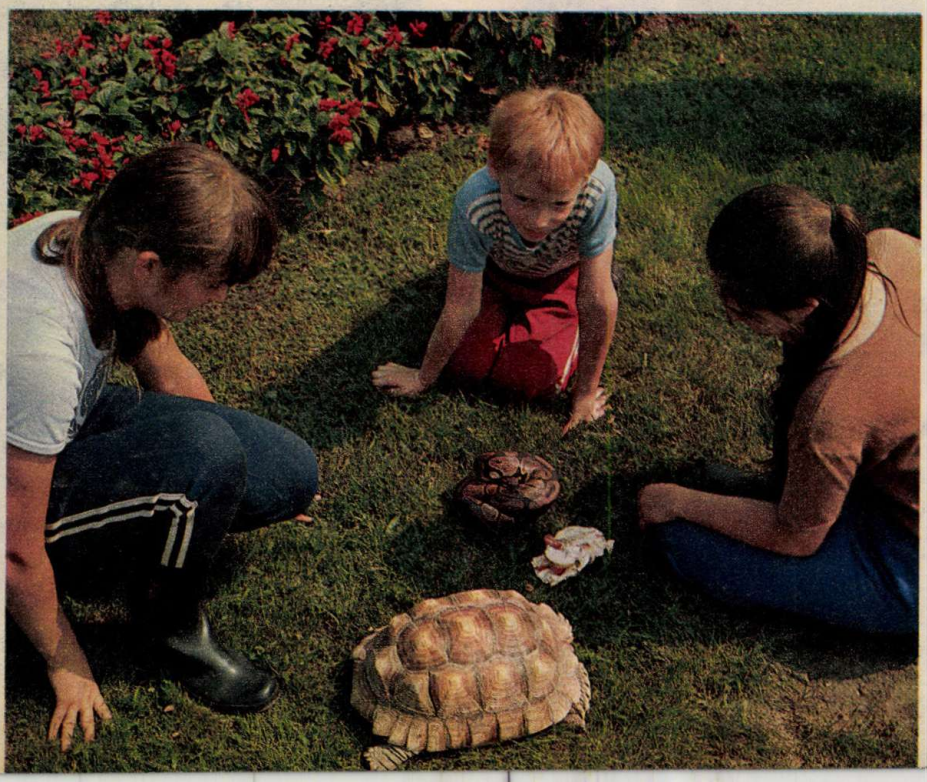

Zseblámpa fénye villant a sötét üvegházban, majd elaludt. A betörő nem elégedett meg a zsákmányával, még valami után kutatott. Hirtelen egy kődarabbal betörte az üvegfalat. A kereső fénycsóva az óriáskígyó testén pihent meg. A betolakodó pánikszerűen menekült. Reggel a Fővárosi Állat- és Növénykert dolgozói a szokott helyén találták a nagytestű hüllőt, üvegcserepektől körülvéve.

A történetet Neményi István biológus, a terrárium vezetője mesélte el, jelezve azt, hogy a kígyók a ketrecükből akkor sem jönnek ki, ha engednék.

Óriáskígyó gyűjteményünk gyönyörű példánya a kockás piton. Hat méter hosszú, 140—150 kg súlyú. Tizenhét éve került az állatkertbe, akkor harminchárom centiméter volt mindössze. Életkora fogságban 40—50 év, és elpusztulásáig folyamatosan növekszik. Az Ázsiában és Afrikában honos óriáspitonok lassú mozgásúak, áldozatukat többnyire a fáról lezuhanva, szorítással vagy összeroppantással teszik ártalmatlanná.

Nyelvével szagol

Itt az állatkertben háromhetente kapnak öt nyulat. Az elsőt körülbelül húsz perc alatt „gyűrik" magukba, a többi már gyorsabban lecsúszik. A nagyobbak még az őzet is képesek lenyelni, mivel állkapcsaik

csak lazán kapcsolódnak a koponyához. Szájukat rendkívül nagyra képesek kitátani.

Az óriáskígyó más fajtabeli kígyókkal együtt a nyelvével is szagol, vagyis szagmintákat vesz. Így szerez tudomást az élő táplálék jelenlétéről. A gondozók etetéskor megvárják, amíg a hüllők elfogadják az eleséget, mert bármily furcsa, a jóllakott, mozdulatlan kígyót megrágcsálná a táplálékként beadott egér.

Más a helyzet a mérgeskígyóknál. Az áldozatot méregfogukkal megmarják, s csak elpusztulás után fogyasztják el.

Drágább az aranynál

Az európai kígyómérget feldolgozó központok közül híresek a cseh, a francia és a szovjet intézetek. Kalinyinban (Szovjetunió) például egy gramm száraz méregkivonathoz — melynek értéke az aranyénak tízszerese — kétszáz kígyótól veszik (fejik) a mérget. Főként kígyómarás elleni szérumot, asztma és reuma betegségek gyógyszerét készítik e fontos alapanyagból.

Bár sokféle ellenmérget ismerünk, de a mai napig sincs védőoltás a tengerben élő mérgeskígyók marása ellen. Ezek főképp Ausztrália környékén élnek, s rendkívül erős mérget bocsátanak ki, amely vízben hígítva is töményebb a csörgőkígyóénál.

A hazánkban élő viperák ritkán támadják meg az embert. Az utóbbi harminc év alatt egy halálos áldozatot követelt a kíváncsi turisták kígyóvadászata. Mégis arra figyelmeztetnek a szakemberek minden kirándulót: nézzen alaposan körül, mielőtt leülne vagy lefeküdne a szabadban.

Gyerekek etetik

Beszélgetésünk közben Somfai Ida — aki biológia tanárnak készül — kihozott a fűre egy sarkantyús teknőst, Nika Endre agrártechnikus pedig magyarázni kezdett:

— A nem veszélyes állatokkal, a növényevőkkel, a nálunk társadalmi munkában dolgozó gyerekek is foglalkozhatnak. Červenák Laci, aki a rákospalotai ének-zene iskola tanulója, még a harapós teknősökkel is megbarátkozott. Mindössze egy darázs csípte meg a kéthetes gyakorlaton. Rétlaki Andrea leginkább etetni szereti a teknősöket, no meg azért kedveli őket, mert szabad és lehet megfogni, fölemelni, és egy kicsit játszani ezekkel az állatokkal.

A nyári gyakorlaton az állatkertben működő gyermekszakkörök tagjai vehetnek részt. Ez idő alatt elméletet is tanulnak, vagyis biológiát.

A sarkantyús

Laci már sorolja is, amit tanult: ez a sarkantyús teknős. Nevét onnan kapta, hogy a hátsó lábain sarkantyúra emlékeztető kinövés található — négyéves és nyolc kilós, itt született az állatkertben. Kedvenc étele a főtt tojás, a túró és a zöldség. Páncélzata olyan erős, hogy ha egy lovasszekér keresztülmenne rajta, azt sem érezné meg, tán még egy személyautót is kibírna. Legfeljebb előbb behúzná a sarkantyúit.

Forrai G. János
Fotó: Szalay Béla és APN

A kígyóméreg lefejése nem veszélytelen foglalkozás!

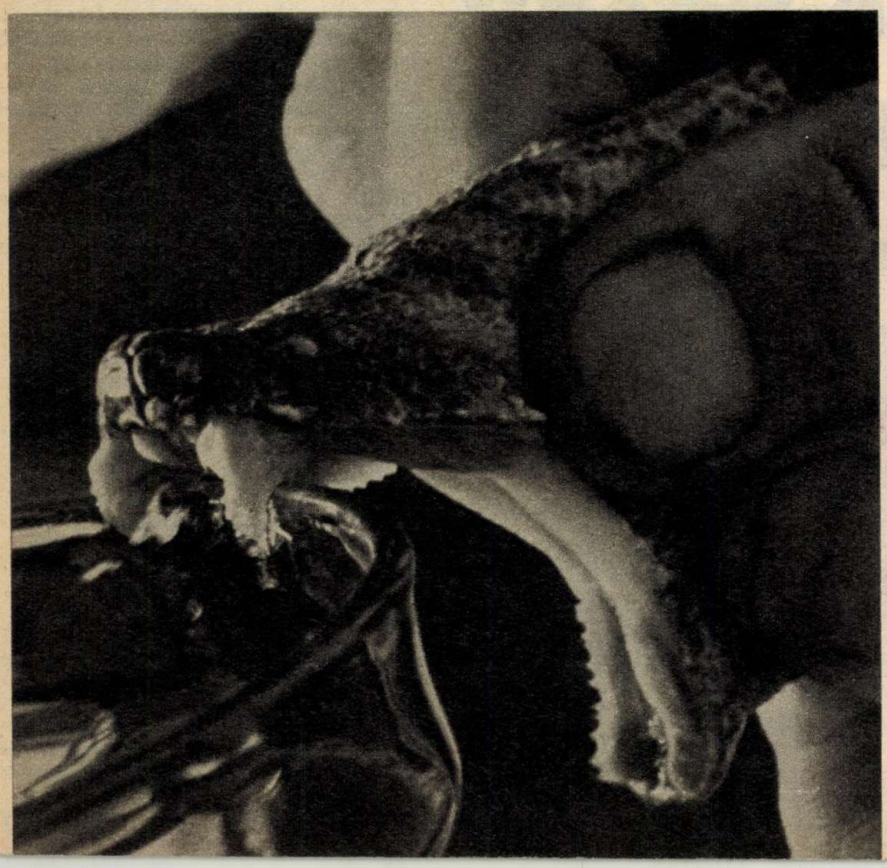

KEDVES ISMERŐS

MŰVÉSZETE – TANTÁRGY

Iskolás koromban leány osztálytársaim többsége Alain Delonba volt szerelmes. Emlékszem, milyen elkeseredett voltam, amikor egy nap hazamentem a suliból, és a falon hűlt helyét találtam a különböző újságokból kivágott Delon-fotóknak. Apám nem tartozott a rajongói közé, a képeket elkobozta: „Kislányom, úgy nem lehet tanulni, hogy állandóan ezeket bámulod . . .”

A szomorú kék szemű, szép arcú, ám férfias, könnyed mozgású Delon ma is megdobogtatja a lányok szívét. Nemcsak a francia népszerűségi listákon vezet, filmjeihez szerte a világon tódul a közönség a mozikba. Évente két-három filmben játszik; sokan Jean Gabin egyetlen igaz örökösének tartják. Kifejezésmódja egyszerű, természetes, mint Gabiné. Mindent el tud játszani: szépfiút, gengsztert, nyomozót . . .

Hogyan lett színész? Fiatal korában alkalmi munkával kereste kenyerét. Volt ügynök, rakodómunkás, pincér . . . Egy szép napon kölcsönkért frakkban elment a cannes-i filmfesztiválra – csak úgy, szétnézni. Egy amerikai tehetségvadásznak megtetszett a fiú mozgása, hangja, arcjátéka, és azonnal szerződést kínált neki. Úgymond, őstehetség, sohasem tanult színészetet, ám színművészete ma már tantárgy a Los Angeles-i színiakadémián.

Semmilyen skatulyába nem sorolható, szerepei szerint hódító vagy ellenszenves – de mindenképpen ellenállhatatlan.

Géczi Éva

ALAIN DELON

PAJTÁS

MENNYI, MENNYI IDŐ...?

Tudjuk, hogy mennyi az az idő, amelyet csak másodpercekkel mérhetünk és mennyi az, amelyet már nagyobb időegységekkel. Totójátékunkban most egy kicsit változtatunk ezen a szokáson. Reméljük, hogy a kérdések utáni három felelet közül ki tudod választani azt, amelyik jó. Természetesen mindegyikhez feltétlenül hozzátartozik egy kis számolás is, mert csak így lehet biztos a kiválasztás. Következő számunkban közöljük a helyes megoldást. Vesd össze a tieddel!

1. Hány perc telik el éjféltől éjfélig?

1. 1440 perc
x. 1520 perc
2. 1870 perc

2. Hogyan nevezik a labdarúgásban a 2700 másodpercnyi időt?

1. két félidő közötti szünetnek
x. egy félidőnek
2. teljes mérkőzésnek

3. Földünk egy nap (24 óra) alatt fordul meg saját tengelye körül. Ilyenformán az Egyenlítő minden egyes pontja 40 000 (kerekített adat) kilométert tesz meg. Kérdésünk: az Egyenlítőn álló ember mennyit „utazik" egy perc alatt?

1. 27,77 kilométert
x. 51,86 kilométert
2. 55,55 kilométert

4. Természetesen Földünk a Nap körüli pályáján is száguld előre. Ezt az utat egy év (365 nap) alatt járja végig. Vajon hány kilométert utazunk mi, valamennyien Földünk „szekerén" egy perc alatt?

1. 2036,45 kilométert
x. 1826,12 kilométert
2. 1786,31 kilométert

5. Ki volt az a híres magyar költő, aki 319 hónapot élt?

1. Ady Endre
x. Petőfi Sándor
2. József Attila

6. Hazánk 1945. április 4-én szabadult fel. Azóta vajon hány nap telt el a mai napig (a Pajtás ezen számának megjelenéséig: 1981. október 22-ig)?

1. 12 984 nap
x. 10 059 nap
2. 9763 nap

7. Mennyi idő alatt tudsz egymillióig elszámolni (természetesen minden másodpercben kimondasz egy számot)?

1. 6 nap 8 óra 32 perc 50 másodperc
x. 9 nap 17 óra 14 perc 30 másodperc
2. 11 nap 13 óra 46 perc 40 másodperc

8. Ha az ember olyan űrhajót tudna készíteni, amely a fény sebességével (másodpercenként 300 000 kilométer) száguldana, akkor 8,33 perc alatt melyik égitestet érhetné el?

1. a Holdat
x. a Jupitert
2. a Napot.

Mennyi idő egy másodperc? Az ember hajlamos rá, hogy azonnal rávágja: semennyi! A szív egyet dobban. A büntetőpontra leállított labda a hálóba vágódik...

Máris helyben vagyunk. A két felületes példából is kitűnik, hogy egy másodperc alatt bizony egészen jelentős események is lejátszódhatnak. A szív egyetlen dobbanása 2 m/sec sebességgel pumpálja szét ereinkben a vért, és ennek fontosságát aligha lehet vitatni. Hogy a 11-es a hálóba jusson — különösen az ellenfél hálójába — az adott másodpercben talán még ennél is fontosabb.

Szóval egészen helyre kis időtartamról van szó — véljük leereszkedő jóindulattal — és mint ilyen, méltó rá, hogy közelebbről is megismerjük.

Már egészen közönséges természeti jelenségek kapcsán is kiderül, hogy elképesztően sok minden történhet egyetlen másodperc alatt. Itt van mindjárt a hallható hang. Mint tudjuk, a hang nem egyéb, mint különböző erősségű lökéshullámok terjedése a levegőben. Nos, ezek a hullámok 16-tól 20 000-ig terjedő számú rezgést is végezhetnek egyetlen másodperc alatt. A már nem hallható — úgynevezett ultrahangok — pedig még ennél is jóval többet. Most képzelj el egy játékost, amelyik húszezerszer lövi a hálóba a tizenegyest a játékvezető egyetlen sípjelére. Vagy egy szurkolót, amelyiknek húszezerszer dobban meg a szíve minden gól után, és mindezt a semmiségnek tekintett másodperc alatt. Még sci-finek is rossz...!

Indulás a végtelenbe...

Pedig még csak most jön a java.

Nem érdektelen például magának a másodpercnek a pontos meghatározása. A National Bureau of Standards (Nemzeti Szabványügyi Hivatal) szerint a másodperc pontosan akkora időtartam, amekkorára a cézium atomnak 9 192 631 860 rezgés megtételéhez szüksége a cézium, és miért éppen ge van. Hogy miért éppen ennyiszer, ezt talán most ne feszegessük. Számunkra e pillanatban csupán az az érdekes, hogy ebbe a „helyre kis időtartamba" több mint 9 milliárd esemény is beleférhet!

Ezek után mindenesetre némi tisztelettel tekinthetünk a másodpercmutatóra. És ha már a tekintetnél tartunk... a látható fény fotonjainak ez az idő elegendő arra, hogy lefussanak 300 000 kilométert, és közben még azt a nem mindennapi trükköt is végrehajtják, hogy haladásuk irányára merőlegesen mintegy 400 000 000 000 000—800 000 000 000 000 rezgést végeznek. Igen, igen... 4—8 billiót. Egyetlen másodperc alatt!

Egyébként ennek a csekélyke 3 billiós rezgésszám-különbségnek köszönhetjük a világ színeit. Mert tudnak ennél lassabban is, gyorsabban is rezegni az elektromágneses tér részecskéi. Csakhogy az előbbieket váltóáramnak, az utóbbiakat meg röntgensugaraknak hívjuk.

Kaon, müon, pion...

Minden látszat ellenére nem az ókori Hellász három legendás hadvezéréről lesz szó, hanem — úgynevezett — elemi részecskékről. Hogy miért „úgynevezett" arra nézve két jó okot is felsorakoztathatunk. Tudniillik egyáltalán nem biztos, hogy „elemiek", azaz tovább nem oszthatók, és az sem biztos, hogy „részecskék", mert időnként energiahullámként viselkednek. Mindenesetre az atommagokat alkotó protonnál és neutronnál is apróbb építőkövekről van szó. És számunkra ezúttal csak azért érdekesek, mert hihetetlenül rövid életűek, még vagy kétszáz társukkal együtt. Számukra egyetlen másodperc...

De inkább számoljunk egy kicsit. A pion (pi-mezon) például mindössze 10^{-16}-on másodpercet tölt ezen a világon, aztán — jöjjenek a fiatalok! — két „gamma-kvantumra" bomlik, amelyek mellesleg a röntgensugárzás részecskéi. Hogy ez milyen elképesztően rövid idő, annak érzékeltetésére tegyük fel, hogy arányosan megnyúlnak az időtartamok és a pion 10^{-16}-on, azaz 0,0000000000000016 (magát a számot mondja ki, aki akarja!) másodperces élettartama kerek egy másodpercre nő. Ebben az esetben az említett valódi másodperc 340 millió évig fog tartani! Vagy ha így érthetőbb: a pion „fennállása-

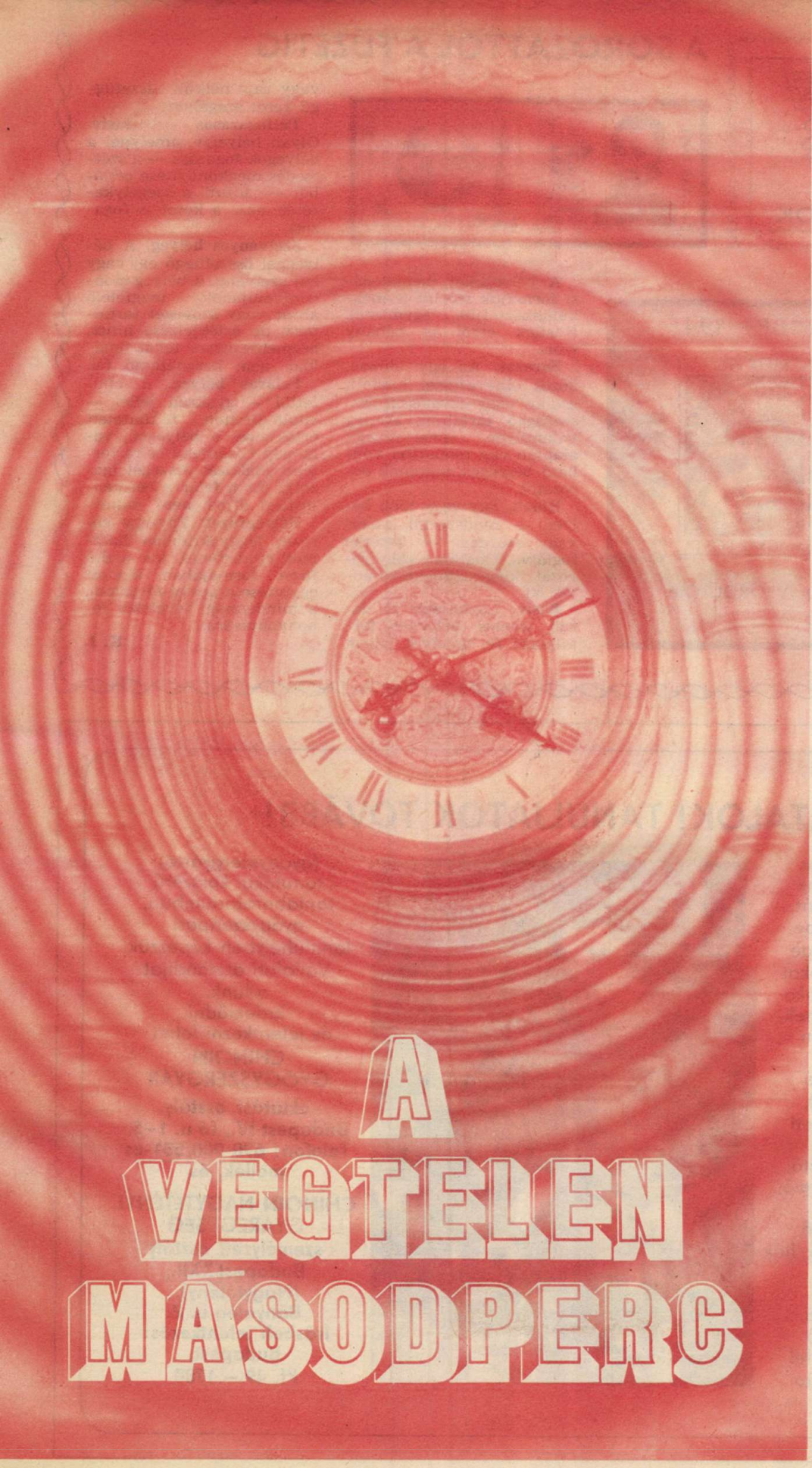

A VÉGTELEN MÁSODPERC

hoz" képest az a bizonyos 11-es 340 millió év alatt jut a hálóba. A labdának tehát még Samu, a vértesszőllősi előember fut neki, félretéve pattintott kavicsszerszámait, és — mondjuk — Nyilasi Tibi fejezi be akciót...!

Nincs tovább...

Szó, ami szó, lekezelt másodpercünk meglehetősen derekas idővé nőtte ki magát. Az örökkévalóságnál azonban nem adjuk alább.

A legkisebb időtartam, amelyet tudásunk jelenlegi szintjén még valóságosan létező anyagi folyamatokkal jellemezni tudunk: 10^{-24}-en másodperc. Mindössze ennyi időre van szüksége a fentebb említett ördöngős fotonnak ahhoz, hogy a hidrogén atommag átmérőjének megfelelő 10^{-13}-on centiméteres távolságot megtegye. A zabolátlan fantázia persze elképzelhet ennél kisebb időtartamot is, de ennek egyrészt semmiféle fizikai jelenség nem felel meg, másrészt meg ugyan kinek van szüksége még ennél is kisebb időtartamra?

Az már a hatványkitevőkből is látszik (10^{-16}-on, és 10^{-24}-en), hogy ez éppen 100 milliószor kisebb időtartam a pion életkoránál. Ha most az összehasonlítás kedvéért ismét eljátsszuk az idő lelassulásának iménti sémáját, akkor ebben az esetben a valódi másodperc már...

Na nem. Ezt inkább hagyjuk. Az általunk ismert világegyetem életkora hozzávetőlegesen 20 milliárd év, azaz 10^{18}-on másodperc. Ha most még egy utolsó pillantást vetünk a hatványkitevőkre, akkor fel kell figyelnünk arra a hátborzongató tényre, hogy az idő ilyen lelassulása esetén egy másodperc alatt éppen egymilliószor játszódott volna le a világegyetem egész drámája az „ősrobbanástól" napjainkig...! Holott ez az egyetlen, a jelenlegi is éppen elég számunkra ahhoz, hogy kellőképpen megtanuljuk tisztelni a végtelent.

És persze az emberi elmét, amely ehhez a végtelenhez képest kifejezhetetlenül véges, és mégis képes volt mindezt felismerni...

Cser Gábor

A SOROZATTÓL A FÜZETIG

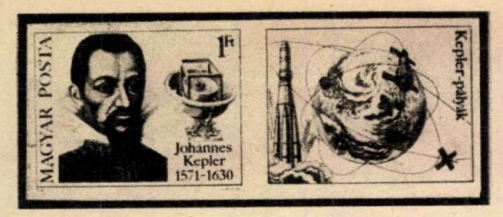

A bélyegeket megjelenési formájuk szerint is megkülönböztetjük egymástól. Ejtsünk erről is néhány szót.

Sorozat. Az egy időben, közös elnevezéssel kiadott, azonos vagy egymással összefüggő tartalmú, esetleg valamilyen ismertetőjegy alapján egy csoportba vonható bélyegek alkotnak sorozatot.

Blokk. Egy vagy több bélyeg — rendszerint rajzos vagy szöveges — keretbe foglalva. Önállóan vagy sorozat kiegészítőjeként adják ki.

Kisív. Legfeljebb 10 darab azonos bélyeget tartalmazó ív, amelyet felirat vagy rajz nélküli összefüggő keret szegélyez.

Túlfogazásos kisív. Olyan bélyegív, amelynél a bélyegek fogazása — a szétszedés megkönnyítése céljából — „kifut" a szegélykeretre, azaz a keret is fogazott.

Szelvényes bélyeg. A bélyeggel összefüggő egy vagy két szelvény, a bélyeg mondanivalójának megfelelő ábrát vagy szöveget tartalmaz, de értékjelzése nincs, bérmentesítésre tehát önállóan nem használható fel.

Feláras bélyeg. A címlettől — gyakran jellel — elkülönítetten feltüntetett értékjelzés a bélyegen, valamely közérdekű célra történő adakozás összegét igazolja. Ez a felár a bérmentesítési díjba nem számít.

Bélyegfüzet. Egy-egy sorozat leggyakrabban használt címleteinek kis alakú füzet formájában kiadott együttese a postai forgalom, a mindennapi levelezés lebonyolítására.

K. I.

FIATALOK! TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosíték gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel.

A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük. Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1–5.
Telefon: 690-900/531-es mellék, és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
személyzeti osztály
Budapest XXII., (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49 – 1780

KATKÓ ISTVÁN:

Telefon-papa

(8.)

A papa rám pislantott és a ráncok a homlokára szaladtak.

— Talán egy múlt századi oklevélmásoló kelt fel a sírjából, hogy beleavatkozzék az életünkbe.

A mami bólogatott.

— Ezt nem gyerek írta, annyi szent!

Nem álltam meg, hogy közbe ne szóljak:

— Milyen levél ez? Én nem olvashatom el?

— Dehogynem — mondták szinte egyszerre és mosolyogtak.

Elolvastam tehát én is a levelet:

„Tisztelt Uram!

Egészen véletlenül tudomásomra jutott, hogy a múltkori tréfának szánt néhány mondatom micsoda következményekkel járt. Bocsánatot kérek érte. Annyira nehezteltem arra a kis gézengúzra, hogy ezzel a fricskával fizettem vissza bolondozásáért. Nem hittem volna, hogy Ön és kedves felesége ennyire a lelkükre veszik a dolgot. Szóval kitalálás volt az egész. Higyjék el, hogy már bánom.

Üdvözlettel:
Egy ember, aki valódi Blüthner zongorát keres megvételre."

Szüleim várakozóan tekintettek rám, amikor végeztem a levél elolvasásával. Mondhatom, nekem is tetszett Stefcsik bácsi kézírása. A betűket kacskaringósan vetette papírra, mintha csak rajzolta volna. Állítom, hogy Márta néninek sincs ilyen gyönyörű írása, amikor a táblára felír valamit. Igaz, krétával sokkal nehezebb, mint tollal. Ráadásul Steficsik bácsi tintával írt, ami manapság igencsak ritkán fordul elő.

A mami újra kezébe vette a levelet.

— Egészen véletlenül jutott tudomásomra... — Áthatóan fürkészett. — Csak nem te csiripeltél annak az embernek?

Tagadtam.

A papa gúnyosan mondta:

— Úgy látszik, annak az embernek csodálatos képességű fülei vannak. A távolból, a falon keresztül is meghallja, amiről mi suttogva beszélgetünk.

A mami legyintett.

— Tudsz is te csöndesen beszélni?! Nálad a suttogás is oroszlánbőgés.

Nevettem, de a papa rám mordult:

— Ez a levél még jobban összekuszálja a dolgokat. Akkor este nagyon olcsón úsztad meg. — A mamához fordult. — Mondtam neked, hogy fenekeljük el ezt a gyereket.

Elszántam kiáltottam:

— Az az igazság, ami ebben a levélben áll. Ti rögtön elhittétek, amit az az ember állított. Pedig most már tudom, hogy a válásokat a bíróságon intézik. Mi olyan család vagyunk, akik mind otthon laknak...

Nagy szemeket meresztettek, amikor ezt mondtam.

— Ki beszélt neked erről? — kérdezte a mami, majd amikor hallgattam, szelíden mosolyogni kezdett. — Hidd el, nem lesz semmi bántódásod. Mondj el mindent őszintén.

Aztán erélyesen leintette aput, aki szólni készült.

A rám szegeződött tekintetek súlya alatt végül is beszélni kezdtem:

— Ha tudni akarjátok, egy barátom világosított fel.

— Egy nagyobb kamasz?

— Nem.

— Egy felnőtt?

— Igen.

— A takarító néninek beszéltél családi életünkről?

— Nem.

A papa dühös lett.

— Áruld el már! Úgy kell belőled minden szót kihúzni.

Dacosan válaszoltam:

— Nekem is lehet egy felnőtt barátom! Hogy ki az, azt nem árulom el, mert az titok.

A papa a fejét csóválva folytatta:

— Mondtam neked, hogy valami nem stimmel ezzel a gyerekkel. Más gyerek a játszópajtásaival diskurál, egymást világosítják fel. De ez rendjén is van.

Odalépett hozzám és megfogta a vállamat.

— Egy gyereknek gyerek barátai vannak, az a természetes. Hol szoktál te találkozni azzal a felnőttel?

— Sehol.

Mindketten értetlenül bámultak rám. A mami azt kérdezte:

— Ha nem találkoztok, hogyan tudtok egymással szót váltani?!

Vigyorogtam, majd odamutattam a telefonkészülékre.

— Telefonon beszélgetünk.

Elképedve néztek rám.

— Te csak úgy felhívtál egy idegen számot, s az első embernek, aki véletlenül felvette a kagylót, kiteregeted a családi életünket?

A mami szelíden megsimogatta fejét.

— Nézd, Adriska, előttünk nem kell titkolóznod. Mi a szüleid vagyunk.

— Nektek is van titkotok — mondtam makacsul, mire apu végképp elvesztette a türelmét.

— Na, ebből elég. Folytasd tovább a kihallgatást, ha kedved van. Én már tudom, mit fogok kezdeni ezzel a gyerekkel...

És bement a szobába, s nemsokára dühösen verni kezdte az írógépet.

Mami megsimogatta a hajamat.

— Látod, Adriska, most megbántottad aput... — Végigmért tetőtől talpig. — Szóval telefonon szokott beszélgetni veled az az ismeretlen. Bácsi vagy néni?

— Bácsi.

A mami tűnődve mondta:

— Ha nem lenne a kezemben ez a levél, akkor még azt hinném, hogy csak kitaláltad ezt a bácsit. Írásából ítélve öreg ember lehet. A zsinórírást legalább negyven éve tanítják az iskolában. Aki pedig ezt a levelet küldte, az ugyancsak régen ülhetett iskolapadban. Ezt nem olyan nehéz kiszámítani. Ezek a betűk mindent elárulnak.

— Akkor sem mondom meg a nevét!

Így is történt. Pedig a mami apu szerint még a néma kődarabot is meg tudja szólaltatni, ha egyszer arra adja a fejét. Velem azonban semmire sem ment. Összeszorítottam a számat és elszántan hallgattam.

Ebben a menetben én lettem a győztes.

(Folytatjuk)

HA MÉG NEM DÖNTÖTTÉL...

... arról, hogy milyen szakmát tanulj, akkor fogadd meg tanácsunkat, jelentkezz TEXTILKIKÉSZÍTŐ szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a textilfestő és -kikészítő szakmát egyaránt ajánljuk lányoknak és fiúknak, másik ágát, a textilnyomó szakmát pedig csak fiúknak.

Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja havonta 160—600,— Ft, társadalmi ösztöndíja 450—500,— Ft között van. Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk. Az elméleti oktatás Budapest egyik legszebb, legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás részben tanműhelyben, részben a vállalat gyáraiban történik.

I. éves tanulóink 1500,— Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes — színes képekkel illusztrált — tájékoztatót küldünk:

jelentkezni, érdeklődni lehet:

Pamutnyomóipari Vállalat
Személyzeti és oktatási főosztály
Budapest III., Fényes Adolf u.
19—21. — 1036
Telefon: 687-834

KERESKEDELMI TANULÓFELVÉTEL

A Budapesti ZÖLDÉRT Vállalat általános iskolát végzett fiatalok jelentkezését várja, élelmiszer-eladó szakmunkástanulónak.

Gyakorlati oktatás a vállalat szakboltjaiban és kabinet oktatótermében.

Iskolai oktatás a „Békés Glasz" Élelmiszerkereskedelmi Szakmunkásképző Iskolában Budapest IX., Ifjúmunkás u. 31. József Attila telep.

I—II. évben tanulmányi ösztöndíj
III. évben szakmunkásbér + bolti jutalék

Címünk: Budapesti Zöldért Vállalat
IX. Nagyvásártelep
II. emelet 22.
Telefon: 339-108.

GYERE A TEXTILGYÁRBA!

Jó kereseti lehetőséget biztosító szakmákat ajánlunk 8. osztályt végzett leányok és fiúk számára, 16 éves korig. Leányokat fonó és szövő szakmára, fiúkat pedig textilgépszerelői, textilfestő és -kikészítő szakmára veszünk fel.
Felvételi vizsga nincs.
A tanulmányi idő 3 év.
Juttatások:
— leányok részére: tanulmányi eredménytől függően 350,— Ft — 750,— Ft-ig ösztöndíj,
— havonta 500,— Ft társadalmi ösztöndíj,
— fiúk részére: tanulmányi eredménytől függően 160,— Ft — 600,— Ft-ig ösztöndíj,
— havonta 250,— Ft társadalmi ösztöndíj.
Fiúk és lányok részére egyaránt:
— térítés nélküli kollégiumi elhelyezés,
— az iskolában és az üzemi gyakorlat idejére ebédet 3,— Ft-os térítés ellenében biztosítunk.
Munkaruhát adunk.
Évente kétszer kedvezményes vásárlást rendezünk a vállalat termékeiből.

A III. évben tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk. Ugyanabban az évben a tanulók 90%-os teljesítménybérben dolgoznak.

A szakmunkásvizsga letétele után a kereset 10%-os szakmunkáspótlékkal 3000—4000,— Ft.

Továbbtanulási lehetőséget biztosítunk az üzemi szakközépiskolánkban.

Részletes tájékoztatónkat kérésre postafordultával megküldjük.

A „továbbtanulási jelentkezési lap"-ra írd rá, hogy fonó, szövő, textilgépszerelő, vagy textilfestő és -kikészítő szakmára jelentkezel-e, a Kőbányai Textilművekhez.

A jelentkezési lapot kérjük, hogy a Kőbányai Textilművek személyzeti és oktatási osztályára (Budapest X., Gyömrői út 90. 1103 címre) küldd. Várjuk jelentkezésedet!

MŰSZAKI PÁLYÁRA KÉSZÜLŐ FIÚK!

Jelentkezzetek ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ szakmunkástanulónak. Vár benneteket a VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT.
Beiskolázási helyeink: Budapest, Miskolc, Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya, Győr, Ózd, Debrecen és Pécs.
ERŐSÁRAMÚ BERENDEZÉSSZERELŐ és VAS- ÉS FÉMSZERKEZETI LAKATOS tanulókat képezünk ki Bicskén.
Képzési helyeinktől távollakók részére korszerű tanulóotthoni elhelyezés havi 120 Ft-ért.
Emeltszintű oktatás, továbbtanulási lehetőséggel.
Tanulmányi ösztöndíjon felül az épületvillamossági szerelő és az erősáramú berendezésszerelő tanulóknak havi 250 Ft, vas- és fémszerkezeti lakatos tanulóknak havi 500 Ft társadalmi ösztöndíjat fizetünk. A tanulmányi idő utolsó felében teljesítménybérezés.

Jelentkezés: **VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT**
oktatási osztály
Budapest VII.,
Síp u. 23. – 1075
vagy az illetékes szakmunkásképző intézetnél (ez esetben kérjük felírni a jelentkezési lapra a „VIV előjegyzéssel" szöveget).

VIV

FIGYELEM!

Az 1982/83-as tanévre a 14. életévet betöltött és általánost végzett **lányokat** szövőnek, **fiúkat** villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmára beiskolázunk ipari tanulónak.
Tanulmányi idő: 3 év.
Juttatások: Villanyszerelő, műszerész szakmában **250 Ft,** a többi szakmában **500 Ft** társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően **410–620 Ft** tanulmányi ösztöndíj, plusz **130 Ft** jövedelempótlék.
Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.
A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben **5%** **szakmunkáspótlékkal 3300–5000 Ft/hó,** többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset. Továbbtanulást támogatjuk.
Jelentkezni lehet személyesen, szombat és péntek kivételével bármely munkanapon 8–15 óráig.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár
személyzeti osztály
Budapest XIII., Fáy u. 81–83. – 1135

PATEX

NYOLCADIK OSZTÁLYOS ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK!

Gyárunk 1959 óta képez fonóipari szakmunkásokat a tanulók és dolgozóink megelégedésére. A szakmunkásképző **hároméves,** amely a fonómunka minden gépére szakmunkás-képesítést ad. Felvételt nyerhet minden egészséges, 14—15 éves, általános iskolát végzett lány. A tanítás szeptember 1-től indul. Felvételi vizsga nincs!
Jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók a szakmát megszerető, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez segítséget nyújtanak.
Juttatások:
— teljes ellátás (napi háromszori étkezés) napi 5,— Ft térítésért.
Kivétel nélkül ingyenes a három tanév teljes idejére:
— **leányotthonban történő elhelyezés,**
— **tankönyvek, tanszerek**
— **munkaruha, fejkendő, munkacipő, iskolaköpeny.**
Ezen felül megilleti a tanulót:
— **tanulmányi ösztöndíj: havi 350—720 forint** (a tanulmányi eredménytől függően) — **szociális ösztöndíj: havi 500,— Ft**

A szakmunkásvizsga letétele után a kereset **3200—4400 forint** között van.
Részletes tájékoztatónkat kérésedre postafordultával megküldjük. Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a „továbbtanulási jelentkezési lap"-ra kérjük, ezt írd:

„FONÓSZAKMA"
PFV LŐRINCI GYÁR

A jelentkezési lapot kérjük, hogy PFV Lőrinci Gyár személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Gyömrői út 85–91. 1183 címre küldd.
Várjuk a jelentkezéseket!

Úgy mondják: a röplabdázók közösségi emberek. A pályán egyszerre hatan küzdenek a sikerért. S valóban, ez az a sport, ahol még a kiugróan tehetséges játékosok is csak a többiek segítségével „villoghatnak"

RÖP-PARÁDÉ

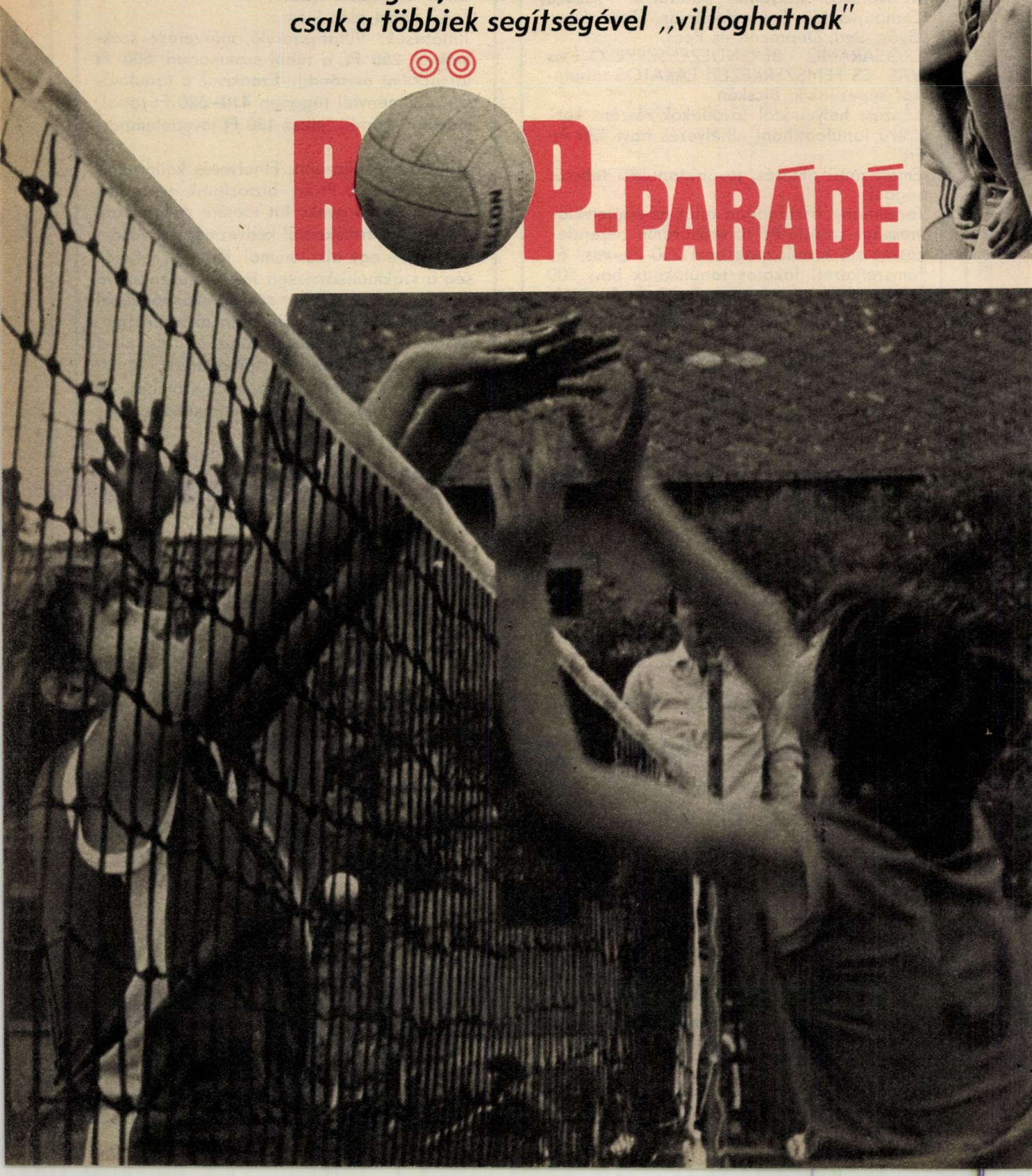

Az időkérések, a taktikai utasítások akár a mérkőzés eredményét is befolyásolhatják

Minden jó nyitás pontokat eredményezhet

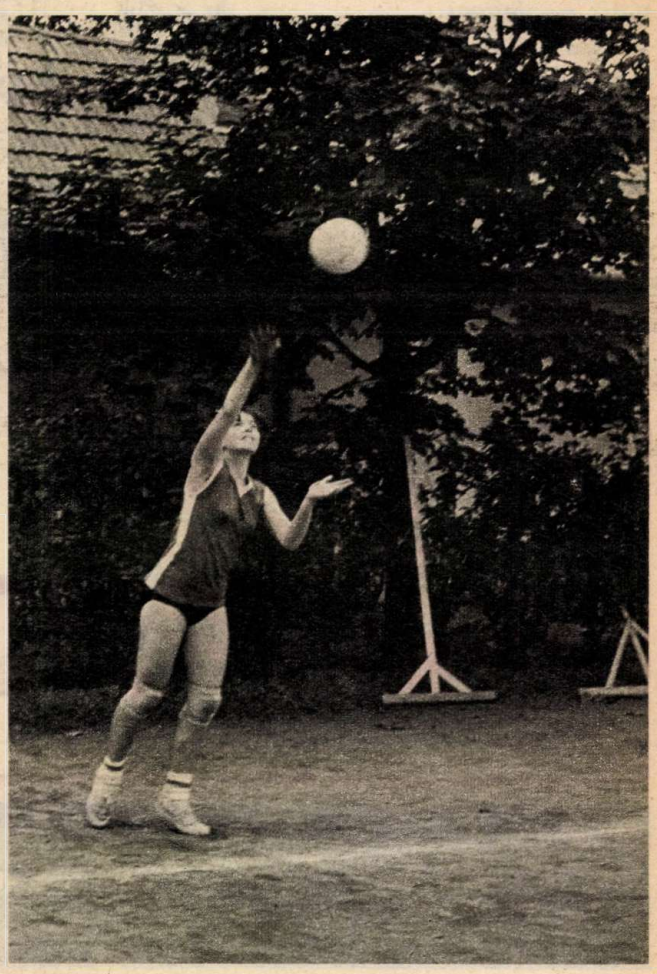

Az izsáki iskola udvara röpisek kiáltásaitól volt hangos: „Fogd meg!", „Add föl!", „Jön az ütő!". A fehér labda gyorsan száguldozott a háló fölött, hol az egyik, hol a másik térfélen okozva némi felfordulást. A nézők hatalmas vetődéses védéseken, bombaként levágódó ütéseken és cseles megoldásokon, ejtéseken álmélkodhattak. Az első mérkőzéseken titkon még mind a kilenc csapat remélhette, hogy a Herenden készült, értékes Sárfehér Kupát ő viszi majd haza. Éppen ezért a döntőben ritkán látható, nagy csata alakult ki. A Vasas SC rutinos röplabdás „hölgyei" az első játszmában leiskolázták a házigazdákat. Nagyon a szívére vette ezt az izsáki gárda és a második játszmában Bőtös Margitnak a vezetésével alaposan elpáholták ellenfelüket. A kupa sorsát eldöntő utolsó játékrészben aztán hol az izsáki, hol pedig a budapesti szurkolók fogták a fejüket. A mérkőzés akár döntetlen is lehetett volna, de a röplabdában ilyen nem fordulhat elő, így ha minimális különbséggel is, a Vasas SC nyerte az úttörő-olimpia után a legrangosabbnak nevezhető versenyt.

A védekezést már közvetlen a hálónál, a sáncolással el kell kezdeni

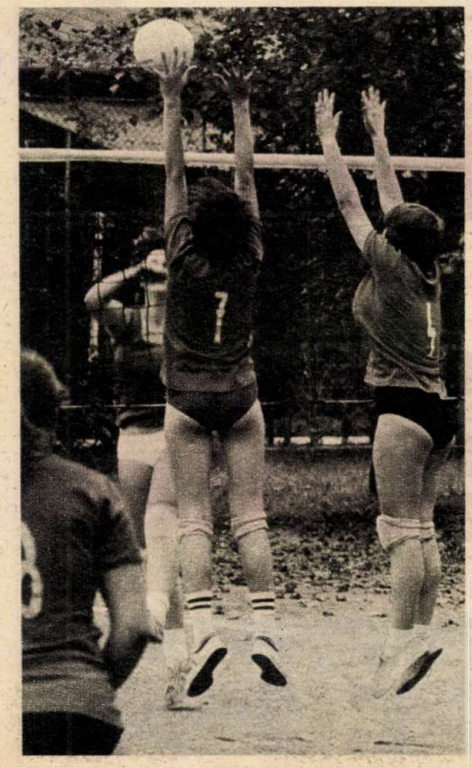

A leütéseknél az „egekig" ugranak fel a játékosok. Közben arra is figyelnek, hogy a labda jól helyezett legyen

Az izsáki iskolából egyébként szinte minden évben igazolnak az NB I-es csapatok is tehetséges játékosokat. Közülük ott volt a nézőtéren egy egész csapatra való felnőtt, és Kormos Erika vezetésével — aki a Bp. Spartacus erőssége — kihívták a kétnapos torna válogatottját. Igazi röplabda-show volt, amit a lányok bemutattak. A „kicsik" alaposan megleckéztették a felnőtteket, akik csakis a bírók jóindulatának köszönhetően nyerhettek végül egy játszmát. Mindenesetre a többihez hasonlóan ez a mérkőzés is jó hírverése volt a röplabdának. Nem véletlenül búcsúzott minden résztvevő a vendéglátóktól úgy, hogy: „Jövőre ismét találkozunk!"

K. D.

Fotó: Karasz

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók – már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: november 2. (Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397)

TÖPRENGŐ

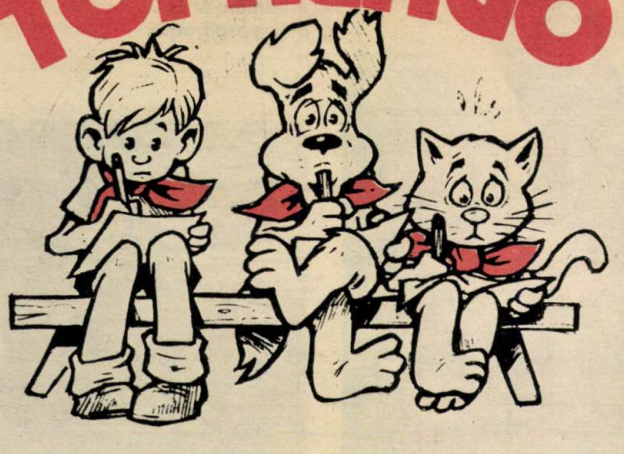

A 24. SZÁM MEGFEJTÉSEI

RAKD ÖSSZE: 12. KI KÉSZÍTETTE?: Goldman György. MILYEN ÁLLAT: mezei pocok. EJNYE, EJNYE: 5 tárgy (gőzhajó, puskák, csörgőóra, nyakkendő, esernyő) HAT BETŰVEL: Á, át, táj, a táj, saját, pástja, Pajtás, patás, apás, sáp, pá, Á. MI EZ?: fenyőtoboz alja EGYPERCES MATEK: Vízszintesen: 4×3–6, 2×5–3, 1+2+1 KOCKADOBÁSOK: 2, 3, 4 évesek.

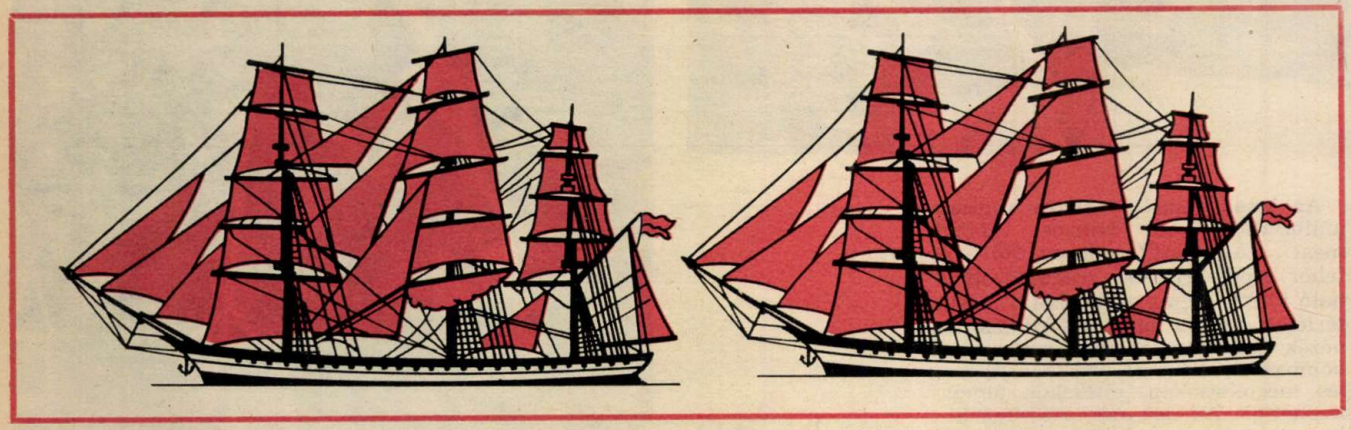

VITORLÁSOK. Az ügyes kezű modellkészítő azt mondja barátjának: „Ha e két vitorlás között egy icipici eltérést is találsz, az egyiket neked adom." Nos, megkapta-e a jó barát az egyik modellt?

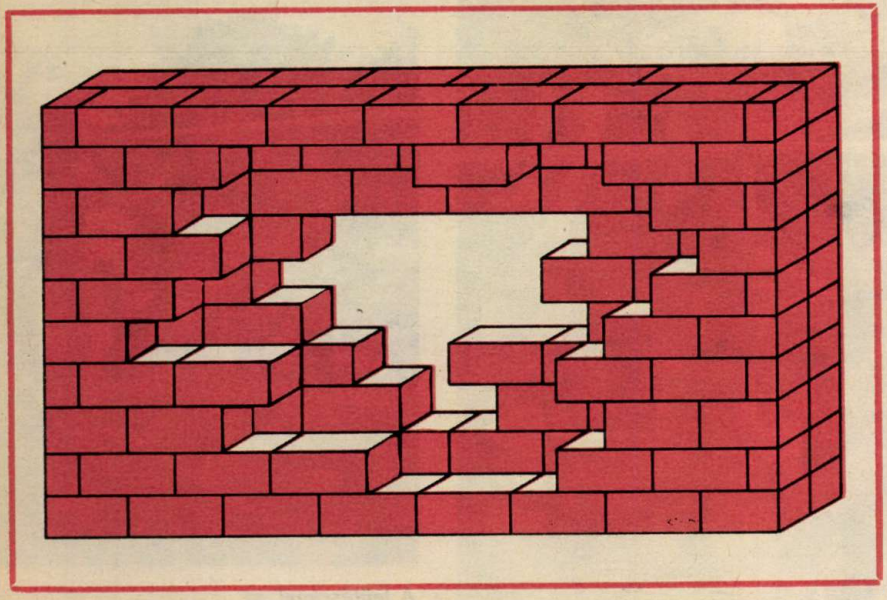

FALAZÁS. Még nincs teljesen kész a fal, néhány tégla hiányzik belőle. Vajon hány darab? Állapitsd meg!

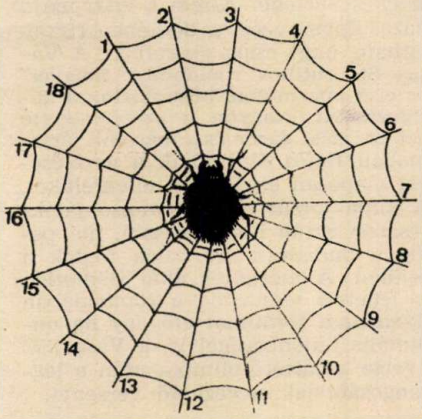

PÓKHÁLÓ: Vajon milyen pók pihen a háló közepén? Megtudhatod, ha az alábbi meghatározások alapján beírod a négytagú szavakat.

*

1. Heves megyei község. 2. Ritka férfinév. 3. Füttyös, énekes madár. 4. István király apja volt. 5. Gyümölcs. 6. Becézett Sarolta. 7. Háztáji zöldséges terület. 8. Mesebeli Jánost hívták így. 9. Erdei állat. 10. Kerek számjegy. 11. Csikósok viselték. 12. Búzát visznek benne. 13. Ez a kocka is. 14. Fiúnév. 15. A kukorica része. 16. Rövid idő. 17. Történelmi időszak. 18. Súlymérték.